

Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya

INFORME 58/2013

Àrea de Continguts

Barcelona, 18 de novembre de 2013

Informe sobre la diversitat i la igualtat a la televisió

ÍNDIX

1.	Presentació	17
2.	Mètode d'estudi.....	19
2.1	Objecte de l'informe.....	19
2.2	Disseny de l'estudi.....	21
2.3	Mostra	22
2.3.1	Teleinformatius.....	22
2.3.2	Altres programes de no-ficció (debats i entrevistes)	23
2.3.3	Programes de ficció	24
2.4	Definició de conceptes	26
2.5	Definició dels eixos de diversitat	31
2.5.1	Variables específiques aplicades als personatges principals de la programació de ficció	32
3.	Dades sociodemogràfiques de la societat catalana	35
4.	Dades generals dels programes de no-ficció	41
5.	Variable sexe	45
5.1	Actors segons la variable sexe	45
5.1.1	Actors segons les variables sexe i <i>edat</i>	48
5.2	Rol dels actors segons la variable sexe	50
5.2.1	Rol polític o social dels actors.....	50
5.2.2	Agrupacions dels actors socials	52
5.2.3	Esfera pública o privada dels actors	55
5.3	El rol en diferents àmbits socials segons la variable sexe.....	57
5.3.1	Àmbit econòmic segons la variable sexe	57
5.3.2	Àmbit sanitari segons la variable sexe	59
5.3.3	Àmbit sindical segons la variable sexe.....	60
5.3.4	Àmbit educatiu segons la variable sexe	61
5.3.5	Camp científic o humanístic segons la variable sexe.....	63
5.4	Temàtica de la intervenció dels actors en els teleinformatius segons la variable sexe	64
6.	Variable <i>edat</i>	69
6.1	Actors segons la variable <i>edat</i>	69
6.1.1	Actors segons la variable <i>edat</i> i sexe	72
6.2	Rol dels actors segons la variable <i>edat</i>	74
6.2.1	Rol polític o social dels actors.....	74

6.2.2	Agrupacions dels actors socials	76
6.2.3	Esfera pública o privada dels actors	78
6.3	Temàtica de la intervenció dels actors en els teletinformatius segons la variable <i>edat</i>	80
7.	Variable <i>origen</i>	87
7.1	Actors segons la variable <i>origen</i>	87
7.1.1	Actors segons les variables <i>origen</i> , <i>sexe</i> i <i>edat</i>	91
7.2	Origen percebut i procedència dels actors segons la variable <i>origen</i>	93
7.3	Rol dels actors segons la variable <i>origen</i>	97
7.3.1	Rol polític o social dels actors	97
7.3.2	Agrupacions dels actors socials	98
7.3.3	Esfera pública o privada dels actors	101
7.4	Temàtica de la intervenció dels actors en els teletinformatius segons la variable <i>origen</i>	102
8.	Variable <i>diversitat funcional</i>	107
8.1	Actors segons la variable <i>diversitat funcional</i>	107
8.2	Diversitat funcional segons la variable <i>sexe</i>	108
8.3	Diversitat funcional segons la variable <i>edat</i>	110
8.4	Diversitat funcional segons el tipus de discapacitat	113
8.5	Rol dels actors segons la variable <i>diversitat funcional</i>	115
8.6	Temàtica de la intervenció dels actors amb discapacitat funcional en els teletinformatius	118
9.	Variable <i>cultura</i>	121
9.1	Actors segons el seu àmbit cultural	121
9.2	Actors segons la seva referència cultural	123
9.3	Referència cultural dels actors segons la variable <i>origen</i>	125
10.	Variable <i>confessió religiosa</i>	127
10.1	Actors segons la variable <i>confessió religiosa</i>	127
10.2	Actors segons les variables <i>confessió religiosa</i> i <i>sexe</i>	129
10.3	Actors segons les variables <i>confessió religiosa</i> i <i>origen</i>	131
10.4	Temàtica de la intervenció dels actors en els teletinformatius segons la variable <i>confessió religiosa</i>	132
11.	Dades generals dels programes de ficció	139
12.	Variable <i>sexe</i>	143
12.1	Dades generals	143
12.2	Anàlisi dels personatges principals	146
12.2.1	Àmbit personal i variable <i>sexe</i>	147

12.2.2	Àmbit de rol.....	149
13.	Variable <i>edat</i>	155
13.1	Dades generals	155
13.2	Anàlisi dels personatges principals	157
13.2.1	Àmbit personal i variable <i>edat</i>	157
13.2.2	Àmbit de rol.....	160
14.	Variable <i>origen</i>	167
14.1	Dades generals	167
14.2	Àmbit personal i variable <i>origen</i>	169
14.3	Àmbit de rol i variable <i>origen</i>	173
15.	Variable <i>orientació sexual</i>	177
16.	Variable <i>diversitat funcional</i>	179
17.	Altres factors de diversitat	181
17.1	Variable <i>malaltia</i>	181
17.2	Variable <i>problemàtica social</i>	183
18.	Conclusions.....	189

Índex de quadres

Quadre 1. Teleinformatius. Nombre de notícies i d'inserts analitzats per canal

Quadre 2. Altres programes de no-ficció (debats i entrevistes). Nombre de programes analitzats i d'intervencions d'actors

Quadre 3. Programació de ficció. Emissions i personatges analitzats

Quadre 4. Definició de les agrupacions d'actors socials

Quadre 5. Definició de les subagrupacions de les agrupacions d'actors socials

Quadre 6. Definició dels eixos d'anàlisi de diversitat

Quadre 7. Variables específiques aplicades als personatges principals de la programació de ficció

Quadre 8. Actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 9. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 10. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert segons les variables *edat aparent* i sexe

Quadre 11. Teleinformatius. Edat dels actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 12. Debats i entrevistes. Edat dels actors segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Quadre 13. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 14. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Quadre 15. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 16. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Quadre 17. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Quadre 18. Teleinformatius. Temps de paraula dels actors segons la variable sexe en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

Quadre 19. Actors segons la variable *edat*. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 20. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable *edat*. Nombre d'inserts

Quadre 21. Teleinformatius. Sexe dels actors segons la variable *edat*. Nombre d'inserts

Quadre 22. Debats i entrevistes. Sexe dels actors segons la variable *edat*. Nombre d'intervencions

Quadre 23. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Nombre d'inserts

Quadre 24. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Nombre d'intervencions

Quadre 25. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

Quadre 26. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable *edat*. Percentatge d'intervencions

Quadre 27. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

Quadre 28. Teleinformatius. Percentatge de temps de paraula de les persones joves i grans sobre el total de totes les edats, en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

Quadre 29. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones joves

Quadre 30. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones grans

Quadre 31. Actors segons la variable *origen* (immigrat o no immigrat). Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 32. Teleinformatius. Persones immigrades i no immigrades, identificades o no. Nombre d'inserts

Quadre 33. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert de les persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Quadre 34. Teleinformatius. Persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*. Nombre d'inserts

Quadre 35. Debats i entrevistes. Persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*. Nombre d'intervencions

Quadre 36. Actors segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 37. Persones immigrades segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 38. Procedència de les persones immigrades. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 39. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Quadre 40. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Quadre 41. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Quadre 42. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Quadre 43. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts

Quadre 44. Teleinformatius. Percentatge de temps de paraula dels actors segons la variable *origen* en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

Quadre 45. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones immigrades

Quadre 46. Persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 47. Teleinformatius. Persones amb discapacitat segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 48. Debats i entrevistes. Persones amb discapacitat segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Quadre 49. Persones amb discapacitat segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 50. Tipus de discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 51. Rol de les persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 52. Agrupació *altres* de les persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 53. Teleinformatius. Ítems informatius amb intervenció de persones amb discapacitat

Quadre 54. Àmbit cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 55. Referència cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 56. Referència cultural de les persones immigrades creadores o gestores de cultura. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 57. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*). Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Quadre 58. Teleinformatius. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Quadre 59. Debats i entrevistes. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Quadre 60. Teleinformatius. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Quadre 61. Debats i entrevistes. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Quadre 62. Teleinformatius. Ítems informatius amb inserts de persones segons la variable *confessió religiosa* (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*)

Quadre 63. Ficció. Edat del total de personatges segons la variable *sexe* (percentatge respecte del total de dones i d'homes)

Quadre 64. Ficció. Agrupacions del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 65. Ficció. Personatges principals segons les variables *constitució física* i *sexe*

Quadre 66. Ficció. Conducta dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 67. Ficció. Conducta violenta dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 68. Ficció. Nivell de poder dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 69. Ficció. Agrupacions dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 70. Ficció. Tipus de feina dels personatges principals amb activitat remunerada segons la variable *sexe*

Quadre 71. Ficció. Nivell d'estudis acabats dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 72. Ficció. Personatges principals segons les variables *activitats principals* i *sexe*

Quadre 73. Ficció. Tasques de la llar dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 74. Ficció. Cura d'altres persones dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 75. Ficció. Consum de tabac dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 76. Ficció. Consum d'alcohol de menys de 20 graus dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 77. Ficció. Consum d'alcohol de més de 20 graus dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 78. Ficció. Pràctica d'esport dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 79. Ficció. Paper del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 80. Ficció. Rol del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 81. Ficció. Constitució física dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 82. Ficció. Conducta dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 83. Ficció. Conducta violenta dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 84. Ficció. Conducta violenta envers els personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 85. Ficció. Nivell de poder dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 86. Ficció. Agrupacions dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 87. Ficció. Grau de qualificació de la feina dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 88. Ficció. Activitats principals dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 89. Ficció. Tasques de la llar dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 90. Ficció. Cura d'altres persones dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 91. Ficció. Consum de tabac dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 92. Ficció. Consum d'alcohol de menys de 20 graus dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 93. Ficció. Consum d'alcohol de més de 20 graus dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 94. Ficció. Consum de drogues il·lícites dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 95. Ficció. Pràctica d'esport dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 96. Ficció. Consum cultural dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 97. Ficció. Tipus de personatges segons la variable *origen*

Quadre 98. Ficció. Procedència de les persones immigrades

Quadre 99. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *origen percebut*

Quadre 100. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *edat aparent*

Quadre 101. Ficció. Persones immigrades segons les variables *constitució física* i *sexe*

Quadre 102. Ficció. Persones immigrades segons les variables *forma de vestir* i *sexe*

Quadre 103. Ficció. Conducta de les persones immigrades

Quadre 104. Ficció. Conducta violenta de les persones immigrades

Quadre 105. Ficció. Conducta violenta envers persones immigrades

Quadre 106. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *problemàtica social*

Quadre 107. Ficció. Agrupacions d'actors segons la variable *origen*

Quadre 108. Ficció. Tipus d'activitat de les persones immigrades

Quadre 109. Ficció. Tipus de feina (amb activitat remunerada) de les persones immigrades

Quadre 110. Ficció. Tipus d'activitat (legal o il·legal) de les persones immigrades

Quadre 111. Ficció. Persones immigrades. Categorització de la variable *agrupació per ocupacions*

Quadre 112. Ficció. Nivell d'estudis acabats de les persones immigrades segons la variable *sexe*

Quadre 113. Ficció. Orientació sexual del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 114. Ficció. Orientació sexual dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 115. Ficció. Orientació sexual del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 116. Ficció. Orientació sexual dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 117. Ficció. Diversitat funcional del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 118. Ficció. Diversitat funcional del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 119. Ficció. Categorització de la variable *malaltia* per al total de personatges

Quadre 120. Ficció. Malaltia del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 121. Ficció. Malaltia dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 122. Ficció. Malaltia del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 123. Ficció. Malaltia dels personatges principals segons la variable *edat*

Quadre 124. Ficció. Categorització de la variable *problemàtica social* del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 125. Ficció. Problemàtica social del total de personatges segons la variable *sexe*

Quadre 126. Ficció. Problemàtica social dels personatges principals segons la variable *sexe*

Quadre 127. Ficció. Problemàtica social del total de personatges segons la variable *edat*

Quadre 128. Ficció. Problemàtica social dels personatges principals segons la variable *edat*

Índex de figures

Figura 1. Actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 2. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Figura 3. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Figura 4. Teleinformatius. Franja d'edat dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Figura 5. Debats i entrevistes. Edat dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'intervencions

Figura 6. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Figura 7. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Percentatge d'intervencions

Figura 8. Esfera pública o privada segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 9. Subagrupacions *Persones propietàries/directives de grans empreses* i *Persones propietàries/directives de petites i mitjanes empreses* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 10. Subagrupacions *metge/essa* i *infermer/a* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 11. Subagrupacions *Estructura directiva* (àmbit sindical) i *persona sindicada* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 12. Subagrupacions *ensenyant d'educació universitària* i *ensenyant d'educació no universitària* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 13. Subagrupacions *Camp científic/tècnic* i *camp humanístic* (àmbit del coneixement) segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 14. Teleinformatius. Proporció de temps de paraula dels actors en els 15 ítems informatius amb més temps de notícia segons la variable sexe

Figura 15. Actors segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 16. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

Figura 17. Teleinformatius. Distribució dels inserts dels actors segons les variables *edat* i *sexe*. Percentatge d'inserts

Figura 18. Debats i entrevistes. Distribució de les intervencions dels actors segons les variables *edat* i *sexe*. Percentatge d'intervencions

Figura 19. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

Figura 20. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Percentatge d'intervencions

Figura 21. Teleinformatius. Esfera pública o privada segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

Figura 22. Debats i entrevistes. Esfera pública o privada segons la variable *edat*. Percentatge d'intervencions

Figura 23. Teleinformatius. Proporció de temps de paraula dels actors en els 15 ítems informatius amb més temps de notícia segons la variable *edat* (base logarítmica)

Figura 24. Actors segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 25. Teleinformatius. Persones immigrades i no immigrades, identificades o no. Percentatge d'inserts

Figura 26. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert de les persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Figura 27. Persones immigrades segons la variable *origen percebut*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 28. Procedència de les persones immigrades. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 29. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts

Figura 30. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Percentatge d'intervencions

Figura 31. Esfera pública o privada segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

Figura 32. Persones amb discapacitat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 33. Persones amb discapacitat segons la variable *sexe*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 34. Diversitat funcional segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 35. Persones amb discapacitat per cada grup d'edat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 36. Tipus de discapacitat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 37. Rol de les persones amb discapacitat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 38. Referència cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 39. Persones creadores o gestores de cultura segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 40. Confessió religiosa dels actors. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Figura 41. Ficció. Total de personatges segons la variable *sexe*

Figura 42. Ficció. Tipus de personatges segons la variable *sexe*

Figura 43. Ficció. Edat del total de personatges segons la variable *sexe* (percentatge respecte de cada grup d'edat)

Figura 44. Ficció. Agrupacions del total de personatges segons la variable *sexe*

Figura 45. Ficció. Conducta violenta envers els personatges principals segons la variable *sexe*

Figura 46. Ficció. Personatges i personatges principals segons la variable *edat*

Figura 47. Ficció. Total de personatges segons la variable *origen*

Figura 48. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *tipus de personatge*

Figura 49. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *edat aparent*

Figura 50. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *problemàtica social*

Figura 51. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *agrupació*

1. Presentació

L'objectiu d'aquest informe anual és analitzar si la televisió a Catalunya reflecteix la diversitat de la societat actual i, si a més, mostra els diferents segments de la població analitzats de manera igualitària. El disseny, doncs, pressuposa la conveniència que els *media* i, en aquest cas la televisió, elaborin una representació diversa i igualitària de la població. Cal, doncs, començar per proporcionar elements de definició de tots dos conceptes.

Per *diversitat* entenem una imatge de la societat no unívoca i que doni veu tant a homes com a dones, als diferents grups d'edat, a la presència de persones amb orígens dispars; una televisió que mostri l'existència de la discapacitat, de cultures i d'opcions religioses diverses.

En els programes de no-ficció (teleinformatius, altres informatius i magazins) aquesta presència estarà relacionada amb l'actualitat, amb la informació, en definitiva, amb la representació de la realitat. És per això que, sense que se n'hagi d'inferir una relació directa amb les dades sociodemogràfiques de Catalunya, aquestes dades aporten elements de referència.

En els espais de ficció, la limitació de la mostra a obres de producció pròpia s'ocupa del paper de la ficció en la creació de models de societat pel que fa a la diversitat i la igualtat. Les dades reflectiran, així, l'existència o no d'un esforç conscient de guionatge de trames i de situacions per mostrar una societat diversa i igualitària.

La igualtat, en canvi, interroga sobre si la presència de cada un dels segments de la població (en funció del sexe, de l'edat, de l'origen) representen papers socials equivalents o si, per contra, transmeten estereotips. En els programes de ficció, a més, la persona teleespectadora rep una quantitat de dades dels personatges (sobretot dels principals) que permet aprofundir sobre les característiques personals: l'orientació sexual, els hàbits de comportament, si és subjecte d'una malaltia o d'una problemàtica social, etc.

2. Mètode d'estudi

2.1 Objecte de l'informe

L'informe analitza la representació de la diversitat i de la igualtat a diversos canals televisius d'àmbit català durant l'any 2012 amb l'objectiu d'examinar en quina mesura la televisió reflecteix la realitat i la diversitat de la societat catalana.

Concretament, aquest informe intenta donar resposta a les tres qüestions d'investigació següents:

1. La televisió analitzada, mostra una societat diversa?
2. La televisió analitzada, mostra una societat igualitària?
3. Existeix un tractament de la diversitat i de la igualtat diferent en funció de la tipologia dels programes?

Per respondre-ho, s'han establert diversos eixos de diversitat tant **per als programes de ficció com per als de no-ficció**:

- Sexe
- Edat
- Origen
- Diversitat funcional
- Rol social

A més, per als **programes de no-ficció**, s'ha tractat les variables *cultura* i *confessió religiosa*.

Els **programes de ficció**, per la seva banda, permeten l'anàlisi de variables específiques com ara l'orientació sexual, les malalties i les problemàtiques socials.

A més, **personatges principals dels programes de ficció**, analitzat:

- Àmbit personal dels personatges (constitució física, forma de vestir, tipus de conducta, accions violentes –realitzades o rebudes– i nivell de poder)
- Rol en l'esfera pública (activitat remunerada, qualificació de la feina, tipus d'activitat i nivell d'estudis)
- Rol en l'esfera privada (activitats principals, tasques de la llar, cura d'altri, consum de tabac, alcohol o drogues il·lícites, consum cultural i pràctica d'esport).

Cal fer palès que les dades que apareixen en aquest informe i les respostes a les qüestions d'investigació es refereixen a la mostra analitzada amb la metodologia proposada, que es basa en l'anàlisi de les intervencions en els espais de no-ficció i dels personatges de ficció que apareixen en un conjunt de programes. Les dades no abasten, doncs, altres expressions –existents a la televisió a Catalunya– de la diversitat o de la igualtat amb formats diferents als que aquesta metodologia analitza.

2.2 Disseny de l'estudi

L'anàlisi estableix unitats i eines d'anàlisi diverses en funció de la tipologia dels programes:

a) Teleinformatius

S'aborda la presència de les persones amb temps de paraula expressada en freqüència d'aparicions d'inserts. L'anàlisi també assenyala el context informatiu de les notícies en les quals intervenen.

b) Altres programes de no-ficció

S'analitza la freqüència d'intervencions de les persones en els debats i en les entrevistes emesos en aquests espais.

c) Ficció

S'analitzen els personatges que apareixen en els programes de ficció de producció pròpia del prestador que els emet.

2.3 Mostra

A partir de la programació emesa durant el 2012 es realitza una aproximació metodològica diferent en funció de la tipologia de les emissions. Així, s'han definit tres subconjunts de programació: teleinformatius, altres programes de no-ficció (debats i entrevistes) i programes de ficció.

En conjunt s'han analitzat:

- 8.576 inserts d'actors en 3.662 notícies dins de teleinformatius
- 4.427 intervencions d'actors en debats o entrevistes que corresponen a 1.395 emissions de programes.
- 447 personatges de 217 episodis d'espais de ficció.

2.3.1 Teleinformatius

La mostra inclou els teleinformatius de **TV3**, **TVE a Catalunya**, **8tv** i **Barcelona TV** durant el 2012. La determinació de les unitats d'anàlisi a estudiar (les persones que apareixen amb un insert en el teleinformatiu) es realitza a partir d'un mostreig de les unitats de context (les notícies). Aquest procés es realitza en dues fases:

1. Eliminació dels blocs de titulars i de resum, de la informació d'esports, de la informació de serveis (meteorologia, trànsit i borsa) i de la informació internacional.
2. Sobre la selecció esmentada al punt 1, es defineix una mostra aleatòria estratificada per canal, amb una fiabilitat del 99,9% (per a un error màxim admissible del 5%).

Quadre 1. Teleinformatius. Nombre de notícies i d'inserts analitzats per canal

Canal	Nombre de notícies	Nombre d'inserts
TV3	937	2.061
TVE a Catalunya	825	2.394
8tv	912	1.830
Barcelona TV	988	2.291
Total	3.662	8.576

2.3.2 Altres programes de no-ficció (debats i entrevistes)

Inclou la programació de no-ficció –excloent-hi els teletinformatius– dels canals d'abast català **TV3**, **33** i **8tv** emesa durant el 2012. Concretament, s'hi analitzen tots els espais corresponents a les tipologies *altres informatius*, *magazins d'entreteniment*, *programes d'accés social*, *formatius*, *divulgatius*, *documentals* i *religiosos* que compleixen dues condicions:

1. Tenen una connexió temàtica en relació amb l'estudi de la diversitat i la igualtat en la societat catalana.¹
2. Contenen debats o entrevistes.

La mostra inclou les redifusions dels programes de no-ficció emesos en un canal diferent, però no les que s'emeten en el mateix canal.

Quadre 2. Altres programes de no-ficció (debats i entrevistes). Nombre de programes analitzats i d'intervencions d'actors

Canal	Títol del programa	Nombre de programes	Nombre d'actors
TV3	<i>Àgora</i>	45	138
	<i>Banda ampla</i>	10	57
	<i>Divendres</i>	202	688
	<i>El convidat</i>	12	10
	<i>Els matins</i>	201	1.814
	<i>Informatius especials</i>	2	13
	<i>Parlament</i>	9	0
	<i>Signes dels temps</i>	45	120
	<i>Terreny personal</i>	12	50
	<i>Tot un món</i>	72	78
	<i>Amb filosofia</i>	13	60
33	<i>Ànima</i>	41	91
	<i>Bestiari il·lustrat</i>	2	2
	<i>Els últims artesans</i>	30	0
	<i>Generació digital</i>	27	29
	<i>L'aprenent de pilot</i>	6	6
	<i>L'ofici de l'artista</i>	1	6
	<i>Mestres de mestres</i>	19	14
	<i>Millennium</i>	23	102

¹ D'aquesta manera queden fora de la mostra tant els espais de reportatges sobre fets polítics a altres parts del món com els documentals sobre els hàbitats naturals.

Canal	Títol del programa	Nombre de programes	Nombre d'actors
	<i>Parlament</i>	36	19
	<i>Sala 33</i>	37	62
	<i>Singulars</i>	36	40
	<i>Valor afegit</i>	43	44
	<i>Via llibre</i>	35	111
8tv	<i>8 al dia</i>	221	792
	<i>Arucitys</i>	215	81
Total		1.395	4.427

2.3.3 Programes de ficció

Comprèn la ficció de producció pròpia, entesa en els termes que defineix la Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya,² de **TV3, 33, 3XL i 8tv**. L'anàlisi s'ha restringit a la producció pròpia, atès que és la que permet al prestador intervenir directament en la creació de l'obra per introduir-hi elements de promoció de la diversitat, ja sigui en les trames argumentals o en els personatges. S'hi inclouen les pel·lícules per a televisió, les minisèries de televisió i les sèries de televisió amb actors. Cal indicar que la mostra no inclou les sèries de televisió d'animació, ja que requereixen una aproximació metodològica diferent.

A partir dels programes emesos durant el 2012, s'ha definit una mostra en funció de la periodicitat d'emissió de les obres:

- Emissions úniques: totes les emissions;
- Emissions seriades d'emissió setmanal: totes les emissions;
- Emissions seriades d'emissió diària: un episodi per setmana seleccionat de manera consecutiva;
- Emissions seriades d'emissió diària que poden incloure redifusions de més d'un capítol per dia: un de cada cinc capítols.

De les emissions que conformen la mostra se n'indexen els personatges que, segons el seu grau de protagonisme, són *personatges principals*, *personatges secundaris*

² Continguts audiovisuals en què la iniciativa i la responsabilitat de l'enregistrament, o bé la propietat o els drets d'explotació, corresponen al prestador de serveis de comunicació audiovisual que els difon.

protagonistes i secundaris no protagonistes (vegeu les definicions operatives més endavant).

Quadre 3. Programació de ficció. Emissions i personatges analitzats

Canal	Programa	Periodicitat	Emissions analitzades	Personatges
TV3	<i>Germanes</i>	Emissió única	1	8
	<i>13 anys... i un dia</i>	Setmanal	6	7
	<i>Gran Nord</i>	Setmanal	13	26
	<i>Kubala, Moreno i Manchón</i>	Setmanal	23	118
	<i>Porca misèria</i>	Bisetmanal	4	19
	<i>La memòria dels Cargols</i>	Diària	6	13
	<i>La Riera</i>	Diària	40	69
	<i>Majoria absoluta</i>	Diària	15	16
	<i>Plats Bruts</i>	Diària	15	18
	<i>Polseres vermelles</i>	Diària	2	17
	<i>Tornarem</i>	Minisèrie (dos dies)	2	9
	<i>Des del balcó</i>	Minisèrie (tres dies)	6	19
	<i>Ermessenda</i>	Minisèrie (emissió única)	2	20
	<i>Ventdelplà</i>	Diària	34	55
	<i>Món 3XL</i>	Setmanal	26	13
3XL	<i>Jet lag</i>	Diària	16	12
	<i>L'un per l'altre</i>	Diària	6	8
Total			217	447

2.4 Definició de conceptes

Actor

Personatge que apareix en el mitjà audiovisual en un teleinformatiu, com a participant en un debat o com a subjecte d'una entrevista.

Personatge principal (programació de ficció)

Personatge determinant per al desenvolupament de l'argument, sense el qual la història canviaria substancialment.

Personatge secundari (programació de ficció)

Personatge que apareix en la ficció amb un paper parlat, però no és imprescindible dins de la línia narrativa. Pot ser:

- **Secundari protagonista**

Personatge estretament relacionat amb el personatge principal i/o amb una intervenció important dins de la història.

- **Secundari no protagonista**

Personatge amb una relació poc estreta amb el personatge principal i amb una participació no essencial dins de la història. Presenta especificitats en funció de la tipologia de ficció:

- Telesèrie de continuïtat: personatge present en més d'un capítol i que forma part d'alguna trama considerada secundària.
- Telesèrie de capítols tancats, minisèries per a televisió i llargmetratges: personatge que apareix en més d'una seqüència d'un capítol o d'un llargmetratge i que no té continuïtat.

Freqüència d'aparicions

Aparició dels actors amb temps de paraula en un teleinformatiu, com a participants en un debat o com a subjectes d'una entrevista.

Temps de paraula

Temps resultant de la suma total de la durada de les seqüències on un actor intervé, com a subjecte, fent un insert (inserció d'imatges i veu d'un actor sense que hi intervingui cap mena de locució per part del mitjà) en un teleinformatiu.

Agrupacions d'actors

Categories que classifiquen els actors i els personatges de ficció en funció del paper que desenvolupen en cadascuna de les seves intervencions. Se'n distingeixen dos grans tipus: les agrupacions d'actors polítics i les agrupacions d'actors socials (no polítiques).

- **Agrupacions d'actors polítics**

Inclou dues categories d'agrupacions: les d'actors polítics institucionals (per exemple, Govern de Catalunya, Administració de l'Ajuntament de Barcelona i Govern de les administracions locals catalanes) i les de partits (qualsevol coalició, partit o agrupació electoral d'àmbit català i de la resta d'Espanya).

- **Agrupacions d'actors socials**

Aquests actors s'agrupen al voltant de les categories següents:

Quadre 4. Definició de les agrupacions d'actors socials

Agrupació	Definició
Actors culturals	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a creadors o gestors de manifestacions culturals (inclosa la cultura tradicional).
Actors del món sanitari	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en qualitat de professionals del món de la medicina tradicional. S'aplica al personal mèdic i sanitari del sector públic i privat i inclou l'atenció veterinària.
Actors econòmics	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció pel fet de desenvolupar una activitat econòmica determinada. S'aplica a les persones directives d'empreses i als propietaris d'empreses o negocis a petita o a gran escala. S'hi inclou les persones treballadores autònomes.
Actors esportius	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció vinculats professionalment al món de l'esport.
Associacions de veïns i veïnes	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a membres d'associacions de veïns i veïnes.
Associacions i col·lectius professionals	Actors associats que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació del col·lectiu al qual pertanyen per raó de la seva activitat professional.
Església catòlica	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació de la jerarquia eclesiàstica de l'Estat espanyol.
Religions i esglésies no catòliques	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a representants de qualsevol estructura religiosa altra que la catòlica.
Persones expertes	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en qualitat d'especialistes en una matèria determinada i que no s'adscriuen a altres agrupacions específiques.

Agrupació	Definició
Món associatiu	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació d'un col·lectiu associat per motius diversos (assistència social, cultura i lleure, ensenyament, foment i defensa dels drets cívics i socials, ecologia, salut, etc.).
Sindicats	Actors que, en el marc de la notícia, en el programa o en l'espai de ficció, actuen com a membres d'una organització sindical.
Organitzacions empresarials	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació d'un col·lectiu d'empresaris o d'empreses, independentment de les dimensions de l'empresa o del sector econòmic al qual pertanyi.
Universitat i ensenyament	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció pel fet d'estar relacionats amb el món de l'ensenyament i de l'educació. S'aplica als ensenyants formals i no formals (monitors de tallers, d'esplais, etc.) tant del sector públic com del privat.
Altres (àmbit personal)	Actors ocasionals que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció des del seu àmbit personal i com a part implicada en els fets narrats, però que no es poden incloure en cap altra agrupació. Aquests actors són part interessada en els fets, com ara veïns afectats per un incendi, usuaris afectats per retards en els transports, persona afectada d'una malaltia de la qual parla la notícia, etc.

Les agrupacions d'actors socials s'han categoritzat en una sèrie de subagrupacions més específiques en funció de l'activitat que realitzen els actors i de l'àmbit de referència.

Quadre 5. Definició de les subagrupacions de les agrupacions d'actors socials

Agrupació no política	Subagrupació	Definició
Actors culturals	Arts escèniques i audiovisuals	Persones creadores o gestores culturals del món del teatre, la dansa, el cinema, el circ i la màgia
	Arts plàstiques	Persones creadores o gestores culturals en l'àmbit de la pintura, l'escultura, el dibuix, la il·lustració, la fotografia, la ceràmica i les arts gràfiques
	Cultura popular	Persones artesanes d'oficis tradicionals quan apareixen en funció del seu llegat cultural (no activitat econòmica)
	Gastronomia	Persones dedicades al món de la gastronomia
	Literatura	Persones escriptores de ficció
	Assaig	Persones autores d'obres de no-ficció
	Mitjans de comunicació	Professionals del món del periodisme (televisió, ràdio i premsa)
	Moda	Persones creadores de moda (dissenyadors/es i models)
	Música	Persones creadores o gestores culturals relacionades amb la música (inclou l'òpera)
	Altres	--
Actors del món sanitari	Metge/essa	
	Infermer/a	
	Farmacèutic/a	
	Veterinari/ària	

Agrupació no política	Subagrupació	Definició
Actors econòmics	Persones propietàries/directives petita i mitjana empresa	Amb referència a les empreses de menys de 250 persones treballadores. Inclou les persones autònomes ³
	Persones propietàries/directives grans empreses	Amb referència a les empreses de més de 250 persones treballadores
Món associatiu	Associacions sociosanitàries	Associació la finalitat de la qual és promoure l'assistència social i/o la salut
	Associacions de dones	Associació la finalitat de la qual és promoure la igualtat entre dones i homes i lluitar contra la discriminació per raó de sexe
	Associacions de solidaritat i de cooperació internacional	Associació la finalitat de la qual és la sensibilització i la solidaritat amb persones i col·lectius de la nostra societat o de la resta del món i la cooperació internacional
	Associacions de cultura i de lleure	Associació la finalitat de la qual és promoure activitats, informació o formació en el camp del lleure i de la cultura
	Associacions ecologistes	Associació la finalitat de la qual és l'ordenació de l'espai natural i l'ús racional dels recursos naturals
	Moviments civopolítics	Associació la finalitat de la qual és el foment i la defensa dels drets cívics i socials de les persones ciutadanes
	Associacions educatives	Associació la finalitat de la qual és la promoció de l'ensenyament, la formació i la investigació
Persones expertes	Camp científic o tècnic	Disciplines relacionades amb les ciències experimentals
	Camp humanístic	Disciplines relacionades amb les ciències humanes
	Altres	
Sindicats	Estructura directiva	Persones que pertanyen a l'organigrama d'una organització sindical
	Persona sindicada	Persones que representen un sindicat en la informació o en el programa, bé com a membre d'un comitè d'empresa, bé com a afiliat.
Universitats i ensenyament	Ensenyant d'educació universitària	
	Ensenyant d'educació no universitària	
	Ensenyant d'educació no reglada	
Altres (àmbit personal)	Persona que exerceix els seus drets ciutadans	Persona que intervé en el programa o en la informació exercint, defensant o reclamant els seus drets socials i polítics
	Familiar de	Persona que intervé en el programa o en la informació com a familiar afectat per un fet
	Persona afectada per un succés	Persona que intervé en el programa o en la informació com a afectada per un succés de caire natural, un accident, un fet delictiu, etc.
	Persona que assisteix a un acte públic	Persona que intervé en el programa o en la informació com a espectadora d'un espectacle cultural, d'un esdeveniment esportiu, d'una festa tradicional, etc.

³ Font: definició de *pime* que estableix la CE en la Recomanació de 6/5/2003.

Agrupació no política	Subagrupació	Definició
	Persona consumidora	Persona que intervé en el programa o en la informació com a compradora o usuària de serveis no públics, en relació amb aspectes del consum, etc.
	Persona usuària de serveis públics	Persona que intervé en el programa o en la informació com a usuària de serveis públics en sentit ampli (excepte sanitat).
	Persona receptora de serveis sanitaris	Persona que intervé en el programa o en la informació com a usuària dels serveis sanitaris, públics i privats.
	Persona treballadora en actiu	Persona que intervé en el programa o en la informació com a treballadora assalariada
	Persona treballadora aturada	Persona que intervé en el programa o en la informació com a treballadora sense feina
	Persona no consagrada (Església catòlica)	Persona que intervé en el programa o en la informació en funció de la seva participació en un acte religiós o de la seva pertinença a una religió
	Persona no consagrada (altres esglésies o religions)	
	Estudiant d'educació universitària	Persona que intervé en el programa o en la informació com a estudiant
	Estudiant d'educació no universitària	
	Estudiant d'educació no reglada	
	Altres rols	

2.5 Definició dels eixos de diversitat

Quadre 6. Definició dels eixos d'anàlisi de diversitat

Eix de diversitat	Valors	Definició
Diversitat funcional	<i>Persona amb deficiència a la vista</i> <i>Persona amb deficiència a l'oïda</i> <i>Persona amb altra discapacitat física</i> <i>Persona amb discapacitat psíquica</i> <i>Altres discapacitats / discapacitats múltiples</i>	A efectes d'aquest informe, s'entén per <i>discapacitat</i> la impossibilitat o la dificultat de la persona que presenta un trastorn físic o mental per al desenvolupament normal de la seva activitat. Les persones amb discapacitat poden tenir dificultats en la seva integració educativa, laboral o social com a conseqüència d'una deficiència previsiblement permanent, de caràcter congènit o no, en les seves capacitats físiques, psíquiques o sensorials. La discapacitat pot ser transitòria en un moment determinat (mentre es pateix una malaltia, per exemple). Font: Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya
Edat	<i>Infant: fins a 14 anys (c)</i> <i>Persona jove: entre 15 i 29 anys (c)</i> <i>Persona adulta: entre 30 i 64 anys</i> <i>Persona gran: més gran de 65 anys</i>	(c) Font: Pla Nacional de Joventut. Joves 2010 de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya
Orientació sexual	<i>Heterosexual</i> <i>Homosexual</i> <i>Bisexual</i> <i>Transsexual</i>	S'aplica en el cas que el programa o la informació ho expliciti.
Persona immigrada	<i>Persona immigrada</i> <i>Persona no immigrada</i> En el cas de persona immigrada se n'estableix la procedència: <i>Europa dels 15 (a)</i> <i>Reste d'Europa comunitària (b)</i> <i>Europa no comunitària</i> <i>Magrib i nord d'Àfrica</i> <i>Àfrica sud-sahariana</i> <i>Amèrica Llatina</i> <i>Amèrica del Nord</i> <i>Xina</i> <i>Àsia (excepte la Xina)</i> <i>Oceania</i>	A l'efecte d'aquest informe s'ha adoptat la definició de <i>migrant internacional</i> que, d'acord amb les recomanacions de la Divisió Estadística de les Nacions Unides, estableix l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT): "persona que es trasllada a viure a un altre país, diferent del seu país de residència habitual, per residir-hi com a mínim per un període d'un any". La consideració d'una persona com a immigrada ha de tenir necessàriament en compte la condició de durabilitat en el temps, per tant, en queden excloses aquelles persones que es troben en un país per un període inferior a un any o de forma circumstancial. (a) Alemanya, França, Itàlia, Holanda, Bèlgica, Luxemburg, Dinamarca, Irlanda, Regne Unit, Grècia, Portugal, Àustria, Finlàndia i Suècia. (b) Polònia, República Txeca, Eslovàquia, Estònia, Letònia, Lituània, Xipre, Malta, Hongria, Eslovènia, Bulgària i Romania.

Eix de diversitat	Valors	Definició
Origen percebut	Persona percebuda com a: <i>blanca, negra, àrab, amb trets indígenes americans, indopakistanesa, asiàtica, gitana</i>	S'identifica l'origen percebut de l'actor, d'acord amb les característiques físiques visibles
Rol social	Agrupacions i subagrupacions En els teleinformatius també s'hi inclou el <i>tema d'intervenció</i> de l'actor	Per tal d'atendre l'especificitat de la ficció, es poden definir agrupacions diferents de les explicitades al quadre 5
Sexe	<i>Home, dona</i>	
Confessió religiosa	<i>Església catòlica Esglésies evangèliques Església de Jesucrist dels Sants dels Darrers Dies Testimonis de Jehovà Judaisme Islam Budisme Església ortodoxa</i>	S'inclouen les religions que han rebut el reconeixement de notori arrelament a la societat espanyola
Cultura	<i>Cultura catalana Cultures de la resta de l'Estat Cultures europees Cultures llatinoamericanes Cultures nord-americanes Cultures de la resta del món</i>	S'aplica als actors gestors o creadors de cultura (agrupació actors culturals excepte subagrupacions <i>mitjans de comunicació i moda</i>)
Problemàtica social	<i>(especificació de la problemàtica social del personatge)</i>	La problemàtica social s'aborda des del punt de vista del personatge i només es recull quan n'està afectat
Malaltia	<i>(especificació de la malaltia del personatge)</i>	

2.5.1 Variables específiques aplicades als personatges principals de la programació de ficció

L'anàlisi dels personatges principals de les emissions de ficció analitzades aporta un element qualitativament més important a causa de la seva centralitat en el decurs dels relats. És per això que s'ha aprofundit en la seva anàlisi i s'hi ha afegit l'estudi de variables específiques.

Per tal de circumscriure aquest retrat a les persones dels temps actuals, s'han extret de la mostra els personatges que pertanyen a emissions amb una ubicació temporal històrica (*Ermessenda, Des del balcó, La memòria dels Cargols i Tornarem*) i de ciència-ficció (*Món 3XL*).

Quadre 7. Variables específiques aplicades als personatges principals de la programació de ficció

Indicadors	Valors	Definició	Variables on s'aplica
Constitució física	<i>Prima; mitjana; grassa</i>	--	<i>Sexe, edat, origen</i>
Forma de vestir	<i>Occidental, altres (a determinar)</i>	--	<i>Origen</i>
Conducta del personatge	<i>Positiva, negativa, neutra</i>	Positiva: el personatge actua amb generositat ajudant els altres i tendeix a considerar el benestar aliè tant o més important que el propi. Negativa: el personatge actua principalment en el seu propi interès, segons les pròpies necessitats i no té en consideració el pròxim. Neutra: el personatge presenta una barreja de comportaments positius i negatius.	<i>Sexe, edat, origen</i>
Conducta violenta del personatge	<i>Sí, no</i>	Un personatge té conducta violenta quan fa ús de la violència física, com a mínim, en una ocasió	<i>Sexe, edat, origen</i>
Conducta violenta envers el personatge	<i>Sí, no</i>	Un personatge és víctima d'una conducta violenta quan pateix violència física, com a mínim, en una ocasió	<i>Sexe, edat, origen</i>
Posicionament (nivell de poder)	<i>Alt, mig, baix, divers</i>	Fa referència als camps formals (poder polític, econòmic, de jerarquia professional) i informal (lideratge de grup)	<i>Sexe, edat</i>
Té activitat remunerada?	<i>Sí, no</i>	--	<i>Sexe, edat, origen</i>
Tipus de feina remunerada	<i>Qualificada, no qualificada</i>	--	<i>Sexe, edat, origen</i>
Tipus d'activitat	<i>Legal, il·legal</i>	--	<i>Origen</i>
Nivell d'estudis	<i>Universitaris, primaris o secundaris, cap estudi, sense determinar</i>	--	<i>Sexe, origen</i>
Activitats principals	<i>(camp obert; 3 ítems com a màxim)</i>	Es refereix a les activitats que el personatge realitza amb més freqüència	<i>Sexe, edat</i>
Fa tasques de la llar?	<i>Sovint, alguna vegada, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
És responsable de la cura d'altres persones?	<i>Sovint, alguna vegada, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
Consum de tabac	<i>Sovint, ocasional, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
Consum d'alcohol de menys de 20 graus	<i>Sovint, ocasional, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
Consum d'alcohol de més de 20 graus	<i>Sovint, ocasional, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
Consum de drogues il·lícites	<i>Sovint, ocasional, mai</i>	--	<i>Sexe, edat</i>
Consum cultural	<i>Sovint, ocasional, mai</i>	Es refereix al consum de productes i de serveis culturals, com ara llibres, música, cinema, teatre, etc.	<i>Edat</i>
Pràctica d'esport	<i>No, sí</i>	--	<i>Sexe, edat</i>

3. Dades sociodemogràfiques de la societat catalana

Algunes de les informacions tractades en aquest informe s'han referenciat amb dades estadístiques de la societat catalana durant el 2012 . Bo i sabent que aquestes dades s'han de considerar amb cautela i que no es pot inferir una relació directa entre elles i els resultats obtinguts en la no-ficció televisiva, sí que aporten alguns elements de referència útils per a la lectura de les dades.

En primer lloc, i quant a la presència d'homes i dones, el padró municipal d'habitants de l'Institut d'Estadística de Catalunya comptabilitza que el 2012 les dones representaven el 50,6% de la societat catalana.

En segon lloc, en relació amb l'edat de la població catalana,⁴ el 2012 el 15,6% de la població estava formada per infants de 0 a 14 anys, el 16,1% eren persones joves de 15 a 29 anys, el 51,2% eren adults (de 30 a 64) i el 17% persones grans de més de 65 anys. Per sexe, fins als 64 anys les dones representaven gairebé la meitat de la població (el 48,5% del grup d'infants, el 49,2% dels joves i el 49,3% dels grans) i a partir dels 65, n'augmentava el percentatge fins al 57,7%.

En tercer lloc, i quant a l'origen de la població catalana, les dades de 2012 del padró indiquen que les persones nascudes a l'estranger i inscrites al padró municipal representaven el 15,7% de la societat, i les persones estrangeres amb permís de residència en vigor representaven el 16,4%. Quant a la distribució per sexes, el 53,1% de les persones immigrades eren homes i el 46,9% dones. De la mateixa manera que pel total de la població, l'únic grup generacional on les dones immigrades (55,3%) tenen més pes que els homes immigrants (44,7%) és en el de persones de més de 65 anys.

Per edat, les persones immigrades joves representaven el 26% del total de persones immigrades, les persones adultes el 54,4% i les persones grans el 2,8%. I les principals procedències de la immigració que vivia a Catalunya durant el 2012, també segons l'Idescat, era l'Amèrica Llatina (29,2%) seguit del Magrib i del nord de l'Àfrica (21,3%).

⁴ Font: Idescat, Padró municipal d'habitants 2012

En quart i últim lloc, les dades sobre la presència de la diversitat funcional a la societat catalana durant el 2012 indiquen que les persones amb discapacitat representaven un 6,5% del total de la població, de les quals, un 44,7% tenien més de 65 anys. Sobre els tipus de discapacitat, el 58,4% eren discapacitats físiques, seguides per les discapacitats psíquiques o malalties mentals (que constituïen conjuntament un 29,1%); les persones amb deficiència visual representaven un 6,9%, i les persones amb deficiència auditiva, un 5,5%.

I. NO-FICCIÓ (TELEINFORMATIUS I DEBATS I ENTREVISTES)

Per abordar la representació de la diversitat i de la igualtat als programes de no-ficció de la televisió a Catalunya s'han establert sis eixos d'anàlisi (*sexe, edat, origen, diversitat funcional, cultura i confessió religiosa*) que corresponen als sis apartats en què s'ha dividit aquesta primera part de l'informe. Als eixos principals s'hi ha afegit la variable *rol*, que s'ha tractat de manera transversal a *sexe, edat, origen* i *diversitat funcional* i complementàriament, i aplicat també transversalment, s'ha tractat la temàtica de la informació en la qual s'emmarquen els inserts dels personatges de la mostra.

Aquest bloc dedicat als programes de no-ficció s'estructura, primerament, amb un resum de les dades generals de les persones que apareixen als teleinformatius i debats i entrevistes de la mostra segons les variables esmentades, i, a continuació, es desenvolupen tot conformant un apartat diferenciat.

Els apartats relatius a *sexe, edat, origen* i *diversitat funcional* segueixen un mateix esquema on, primerament, s'exposen les dades principals, a continuació es creuen amb la variable *rol* i finalment s'analitza la *temàtica* de la informació aplicada a cada un dels eixos.

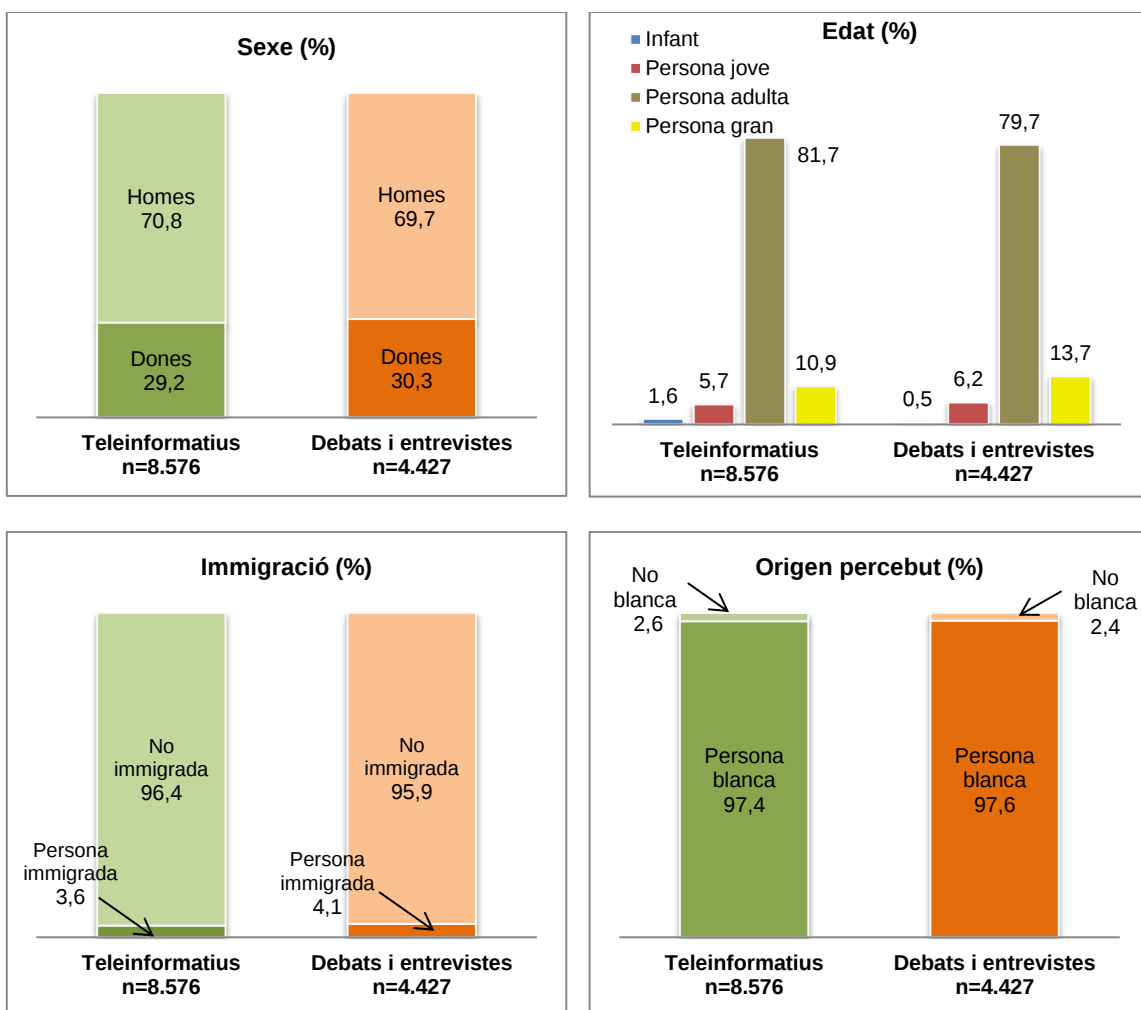
Els apartats relatius a *cultura* i *confessió religiosa* tenen esquemes propis. Per una banda, l'eix *cultura* s'ha abordat des del punt de vista de l'*àmbit* i de la *referència cultural* dels actors creadors o gestors de cultura. Per l'altra, s'han presentat les dades generals de la variable *confessió religiosa* i s'ha apuntat la temàtica de la informació on apareixen les diferents religions.

I finalment, cal fer esment que, atès que el bloc de no-ficció es refereix tant a teleinformatius com a debats i entrevistes, formalment s'han diferenciat les taules amb dos colors diferents segons la tipologia de programa: el verd s'ha utilitzat per als teleinformatius i el taronja per als debats i entrevistes.

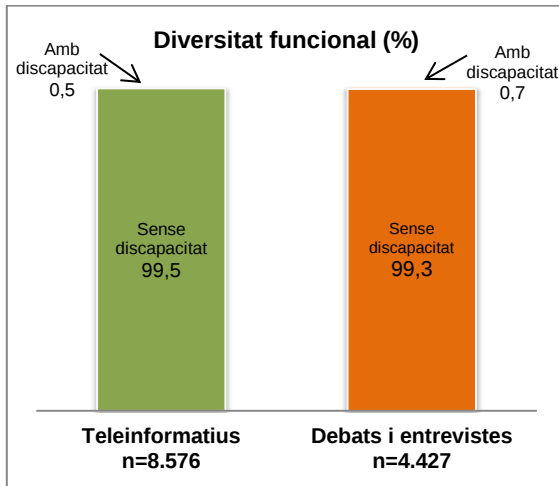
4. Dades generals dels programes de no-ficció

La mostra de programes de no-ficció de 2012 conté un total de 8.576 inserts de teleinformatius (emesos en 3.662 notícies) i de 4.427 intervencions en debats o entrevistes (corresponents a 1.395 emissions de programes).

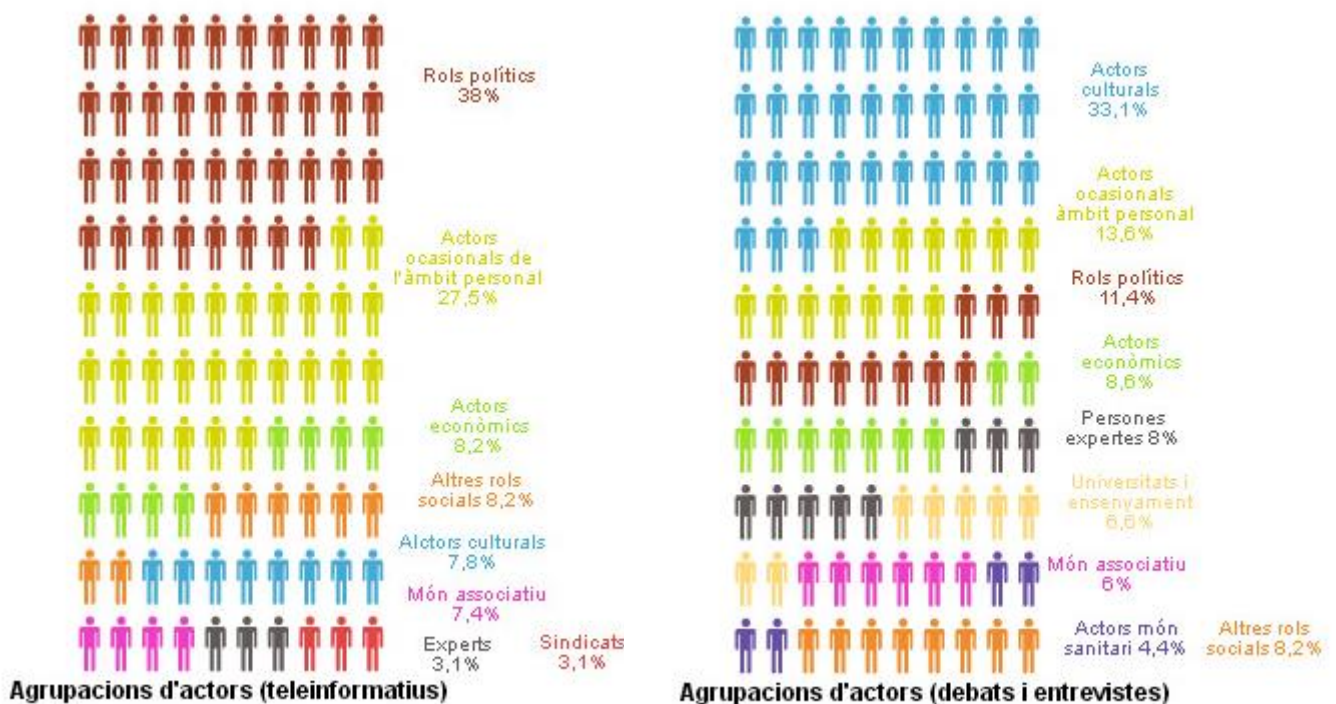
Els resultats de l'anàlisi sobre els diferents eixos de la representació de la diversitat evidencien que a la no-ficció televisiva hi apareixen més homes que dones (70,8% d'homes en teleinformatius i 69,7% en debats i entrevistes) i que majoritàriament tenen entre 30 i 64 anys (les persones adultes representen el 81,7% als teleinformatius i el 79,7% en debats i entrevistes). D'altra banda, les persones immigrades conformen el 3,6% dels inserts dels teleinformatius i el 4,1% dels debats i entrevistes; quant a l'origen percebut dels actors, les dades indiquen que només el 2,6% de les persones que es presenten als teleinformatius i el 2,4% als debats i entrevistes són percebudes com a no blanques.

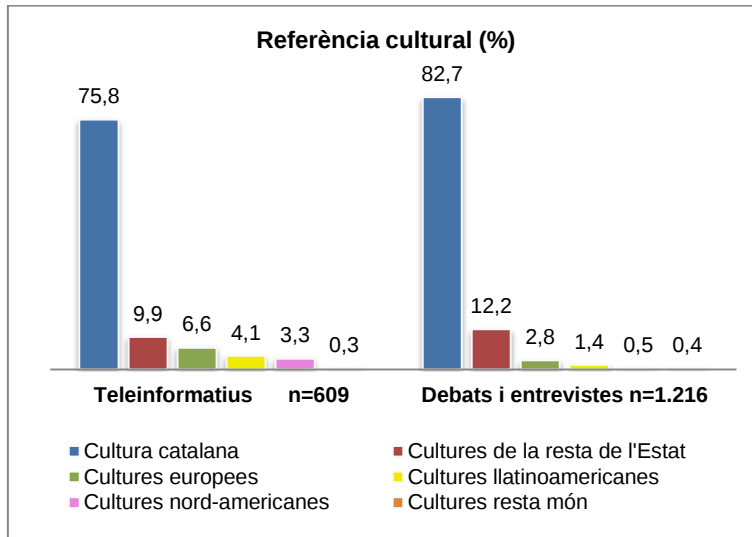
Les persones amb algun tipus de discapacitat representen el 0,5% dels inserts dels teleinformatius i el 0,7% de les intervencions en debats i entrevistes. Les discapacitats físiques són les més comunes, amb un 52,4% dels actors discapacitats que mostren els teleinformatius i un 64,5% dels participants en debats i entrevistes.

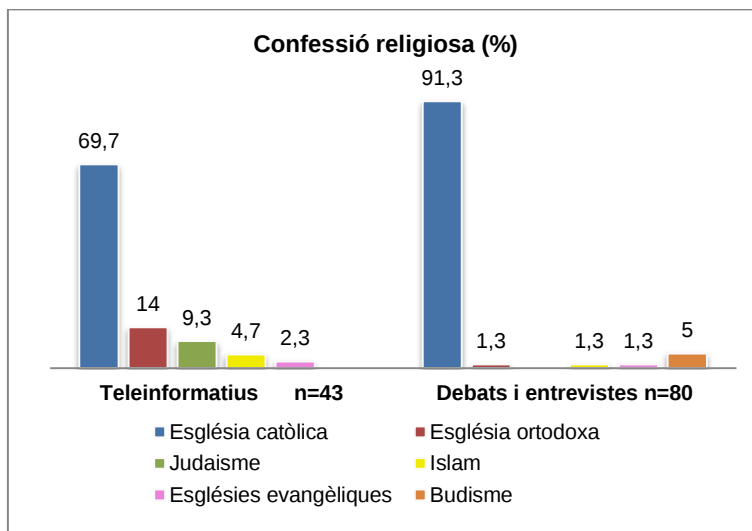
Als teleinformatius, les persones que més inserts tenen són els que desenvolupen un rol polític, ja sigui institucional o de partit, que conformen el 38% dels inserts. Als debats i entrevistes, en canvi, les persones amb un rol cultural són les que més hi intervien (33,1% del total d'intervencions).

Els creadors o gestors de cultura que apareixen als teleinformatius i als debats i entrevistes són, majoritàriament, representants de la cultura catalana (75,8% als teleinformatius i 82,7% als debats i entrevistes).

Finalment, els representants de confessions religioses que presenten els espais de no-ficció són principalment de l'Església catòlica, amb un 69,7% dels inserts dels teleinformatius i el 91,3% d'intervencions en debats i entrevistes.

5. Variable sexe

5.1 Actors segons la variable sexe

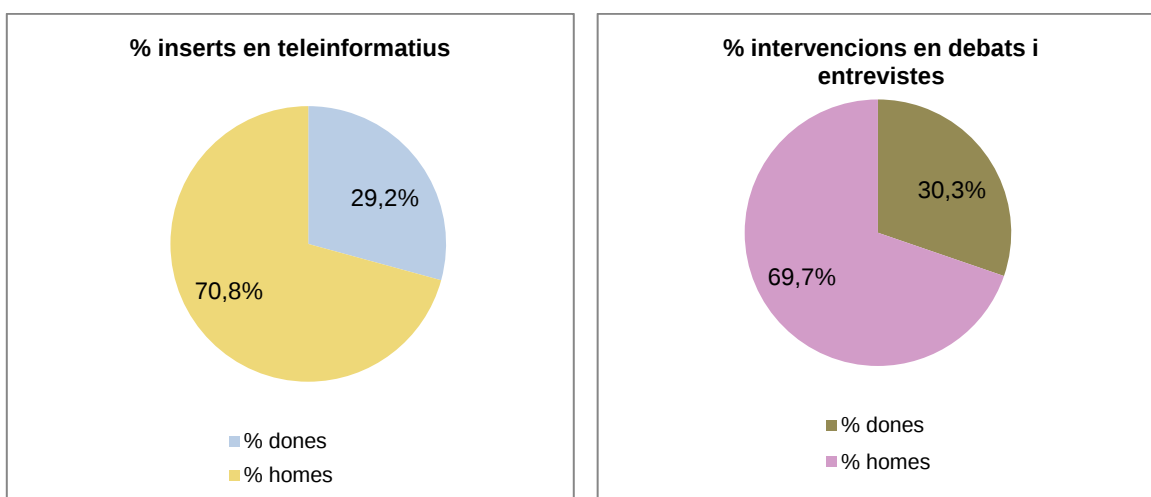
Les dones tenen menys presència que els homes als programes de no-ficció, amb unes xifres entorn del 30% del total d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes.

Aquesta dada contrasta amb les dades reals de població catalana, les quals indiquen que el pes demogràfic de les dones és del 50,6%, vint punts per sobre de les reflectides als programes de no-ficció de la mostra analitzada.⁵

Quadre 8. Actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Sexe	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nre. inserts	% inserts	Nre. intervencions	% intervencions
Dones	2.508	29,2	1.340	30,3
Homes	6.068	70,8	3.087	69,7
Total	8.576	100	4.427	100

Figura 1. Actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

⁵ Font: Idescat. Padró municipal d'habitants 2012

Per al conjunt d'inserts dels teleinformatius de la mostra, s'ha registrat si la cadena els **identificava o no mitjançant un rètol o chyron**.

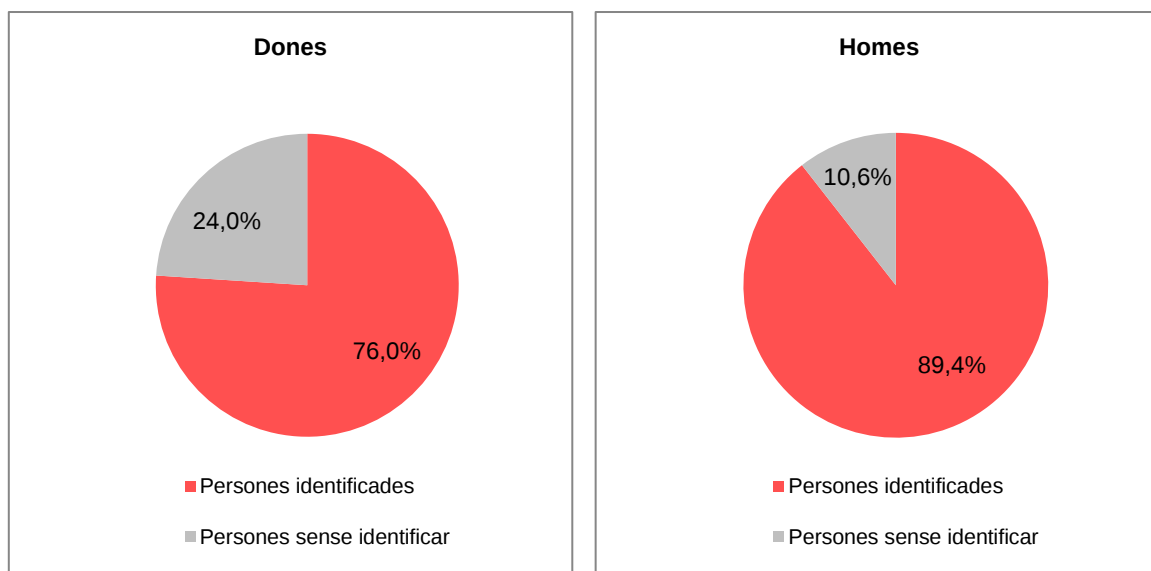
Les dades obtingudes mostren que, tot i que majoritàriament s'hi identifiquen els actors amb nom i/o cognom, hi ha diferències per raó de sexe: a les dones se les identifica menys que als homes (24% en el cas de les dones i 10,6% en el dels homes).

Així doncs, les dones apareixen menys que els homes als espais de no-ficció i en més ocasions no se les identifica.

Quadre 9. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Identificació de l'actor	Dones		Homes	
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%
Persones identificades	1.906	76,0	5.428	89,4
Persones sense identificar	601	24,0	641	10,6
Total	2.507	100	6.069	100

Figura 2. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

En relació amb **la durada mitjana dels inserts** dels homes i de les dones, s'observa que la dona apareix als teleinformatius amb inserts més curts que els dels homes, amb una mitjana d'11,9 segons davant els 14,9 segons dels homes.

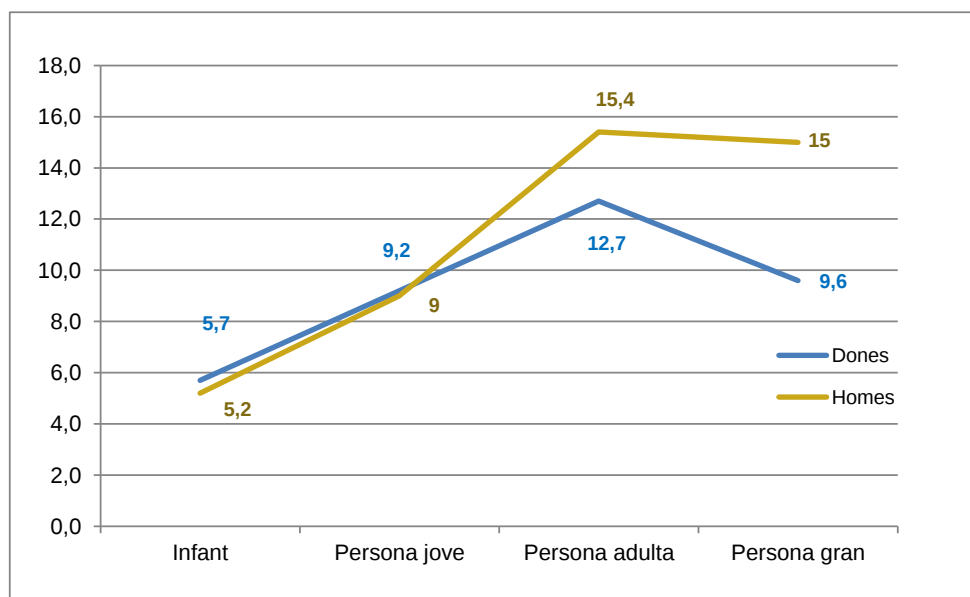
Per grups d'edat, les dones tenen un temps lleugerament superior al dels homes en els grups d'edat d'1 a 29 anys (diferències per dècimes de segon). En canvi, a partir de l'edat adulta (30 anys), els homes superen amb escreix les durades dels inserts de les dones: 15,4 segons dels homes adults davant els 12,7 segons de les dones adultes; i 15 segons dels homes grans (més de 65 anys) davant els 9,6 segons de les dones grans.

En conclusió, les dades aportades en aquest apartat indiquen que les dones apareixen en menys ocasions amb temps de paraula als espais de no-ficció que els homes; a més, quan hi apareixen, el seu insert és més curt i se les identifica en menys ocasions.

Quadre 10. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Grup d'edat	Durada mitjana de l'insert (en segons)		Total
	Dones	Homes	
Infant	5,7	5,2	5,5
Persona jove	9,2	9	9,1
Persona adulta	12,7	15,4	14,6
Persona gran	9,6	15	13,7
Totes les edats	11,9	14,9	14,0

Figura 3. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert segons les variables *edat aparent* i *sexe*

5.1.1 Actors segons les variables sexe i edat

Si es pren en consideració la variable *edat* de les persones que apareixen als programes de no-ficció, s'observa que les persones adultes (d'entre 30 i 64 anys) són les que més apareixen als teletinformatius i als debats i entrevistes i, en canvi, els infants de 0 a 14, els que menys.

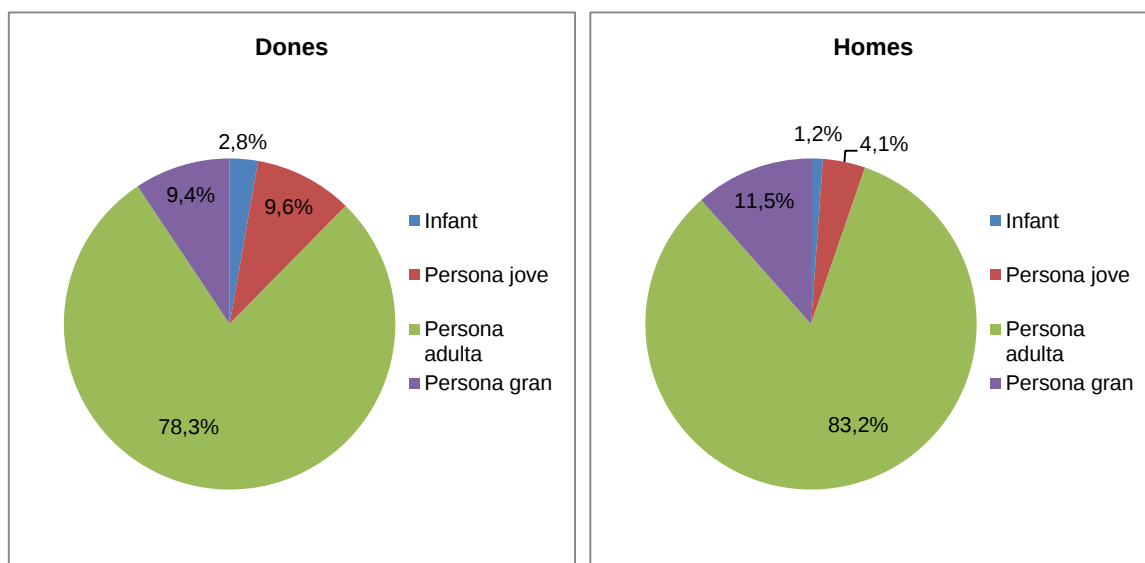
Combinant les variables *edat* i *sexe*, es constata que en els programes de no-ficció, la presència de dones i d'homes es regeix per un mateix patró: el grup d'edat que més hi apareix és l'*adult*, seguit del *gran* (més de 65 anys), del *jove* (15-29 anys) i, en darrer lloc, de l'*infant*. L'única excepció es troba en el cas de les dones que apareixen als teletinformatius, en què el segon grup d'edat en importància és el de dones joves en lloc del de dones grans com en els altres casos.

Observant les taules de distribució d'inserts per sexe i edat es constata que com més edat de la dona, menys presència als espais de no-ficció i al contrari: a més edat de l'home, més presència relativa. Per tant, en termes relatius, les dones apareixen més que els homes mentre són joves (de 0 a 30 anys) i, en canvi, els homes apareixen més que les dones a partir de l'edat adulta (de 30 anys endavant).

Quadre 11. Teleinformatius. Edat dels actors segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Sexe	Infant		Persona jove		Persona adulta		Persona gran		Total
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	Nre.
Dones	69	2,8	241	9,6	1.963	78,3	235	9,4	2.508
Homes	70	1,2	251	4,1	5.047	83,2	700	11,5	6.068
Total	139	1,6	492	5,7	7.010	81,7	935	10,9	8.576

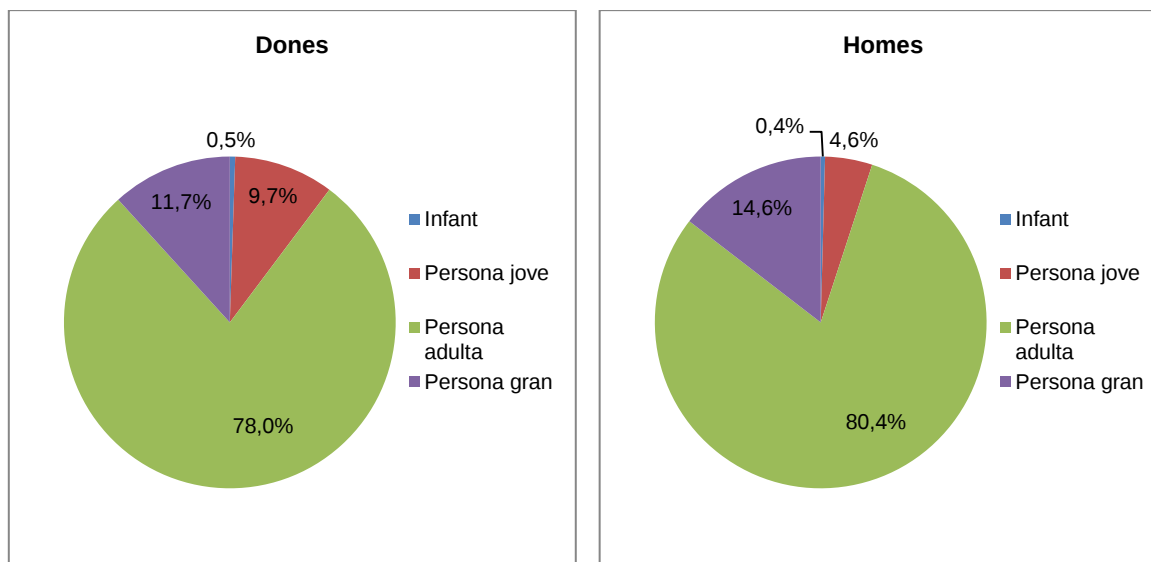
Figura 4. Teleinformatius. Franja d'edat dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Quadre 12. Debats i entrevistes. Edat dels actors segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Sexe	Infant		Persona jove		Persona adulta		Persona gran		Total Nre.
	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	
Dones	7	0,5	130	9,7	1.043	78,0	157	11,7	1.337
Homes	13	0,4	142	4,6	2.481	80,4	449	14,6	3.085
Total	20	0,5	272	6,2	3.524	79,7	606	13,7	4.422⁶

Figura 5. Debats i entrevistes. Edat dels actors segons la variable sexe. Percentatge d'intervencions

⁶ No s'ha pogut determinar l'edat aparent de les persones que han intervingut al programa mitjançant trucades telefòniques o amb sistemes d'ocultació de la imatge (5), és per això que el sumatori és de 4.422.

5.2 Rol dels actors segons la variable sexe

En aquest punt es realitza una anàlisi de la presència de dones i d'homes als espais de no-ficció entorn de dos eixos complementaris. Per una banda, el rol polític o social dels actors i per altra, l'esfera pública o privada des de la qual parlen. Dins del rol social, s'hi especifica quin paper desenvolupen els actors (classificats en agrupacions).

5.2.1 Rol polític o social dels actors

Del total d'actors que apareixen als teleinformatius de la mostra, un 38% desenvolupen un rol polític i un 62%, un rol social. En el cas dels debats i entrevistes, els actors socials augmenten: un 88,6% davant un 11,4% dels polítics.

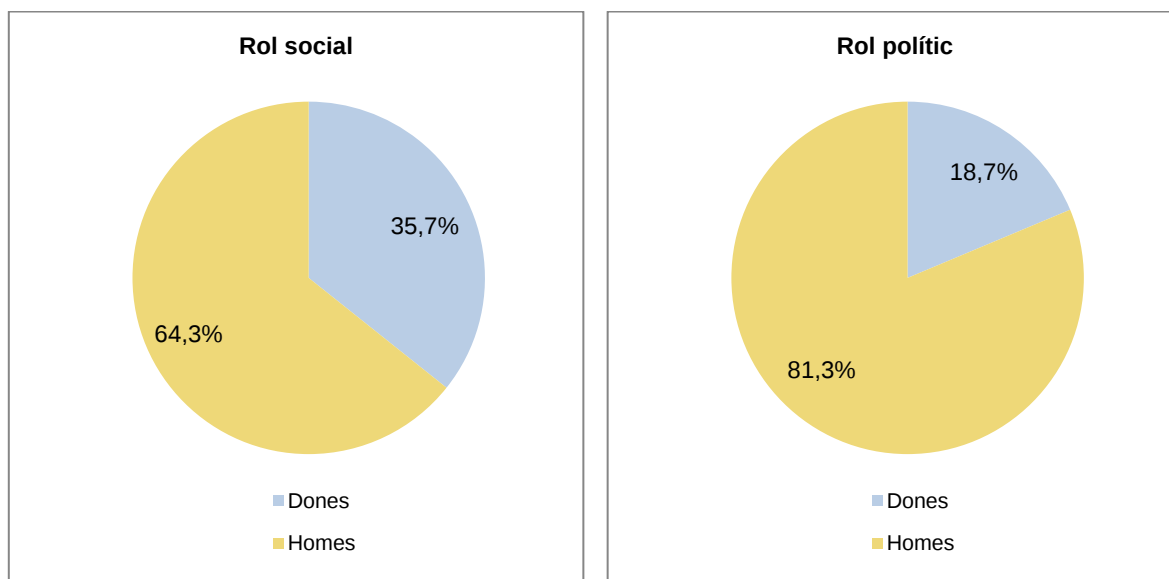
Si s'analitza la distribució per sexe dels actors que apareixen als espais de no-ficció segons el rol (polític o social), s'observa que la proporció d'homes que desenvolupen un rol polític és molt superior al de dones: entorn d'un 80% són homes i el 20% restant, dones.

D'altra banda, la proporció dels actors que desenvolupen un rol social, malgrat que també és superior en el cas dels homes, està menys polaritzat: 64,3% d'homes davant 35,7% de dones (teleinformatius) i 68,6% d'homes davant 31,4% de dones (debats i entrevistes).

Quadre 13. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Sexe	Actors socials		Actors polítics	
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%
Dones	1.900	35,7	608	18,7
Homes	3.421	64,3	2.647	81,3
Total	5.321	100	3.255	100

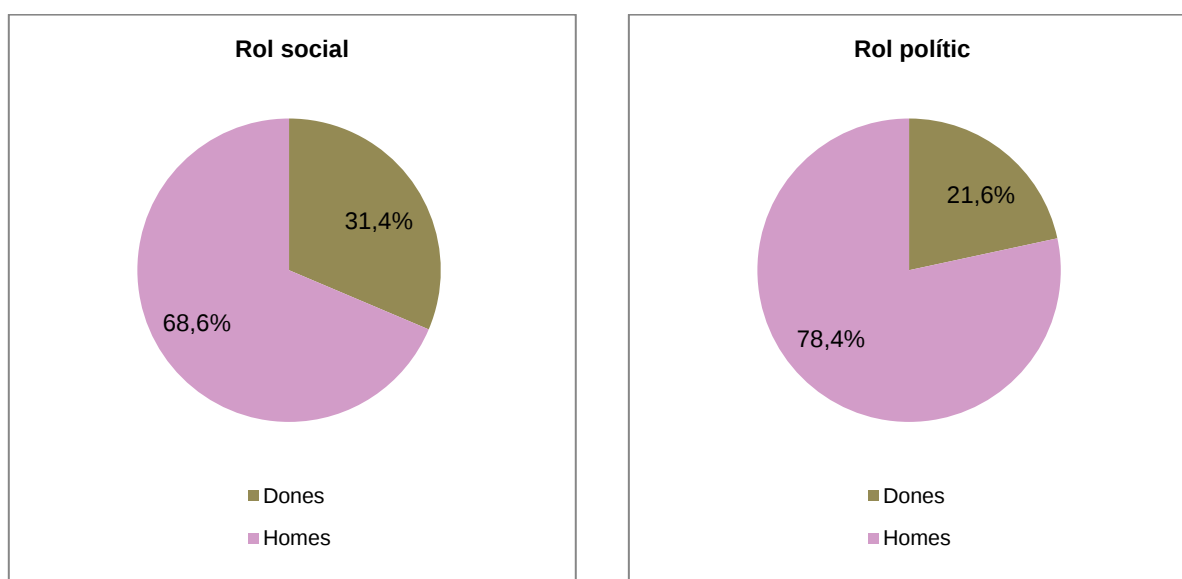
Figura 6. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Quadre 14. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Sexe	Actors socials		Actors polítics	
	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%
Dones	1.231	31,4	109	21,6
Homes	2.692	68,6	395	78,4
Total	3.923	100	504	100

Figura 7. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Percentatge d'intervencions

5.2.2 Agrupacions dels actors socials

Com ja s'ha apuntat, la presència d'actors socials als espais de no-ficció s'ha concretat amb una sèrie d'agrupacions que especifiquen el paper que desenvolupen en una notícia, debat o entrevista.

En aquest sentit, s'observa que als programes de no-ficció hi ha una presència predominant de persones amb un rol econòmic, un rol cultural o categoritzats sota el nom *altres* (agrupació que engloba els actors ocasionals que participen en les notícies des del seu àmbit personal com a part implicada en els fets narrats), tant del sexe femení com del sexe masculí.

Tot i que l'ordre d'importància d'aquests rols és el mateix per a homes i per a dones dins d'una mateixa tipologia de programes (teleinformatius i debats/entrevistes), cal recordar que el nombre d'inserts de dones és molt inferior al d'homes (al voltant del 30% del total) i, per tant, es tracta d'un pes percentual relatiu.

Per tipologia de programa i començant pels **teleinformatius**, la distribució per sexes dins de cadascuna de les categories d'actors socials mostra que, malgrat que l'agrupació *altres* és la primera en importància per tots dos sexes, el pes percentual de les dones en aquesta agrupació és molt superior al dels homes (un 59,6% dels insertos de les dones i un 35,9% dels insertos dels homes). Així mateix, només hi ha una altra categoria, *món associatiu*, on les dones tenen més pes que els homes en termes relatius (un 7,1% davant un 6,1%).

Per contra, es detecten diverses agrupacions d'actors socials on la participació de les dones és inferior a la dels homes; és el cas d'*organitzacions empresarials*, *sindicats* i *universitats i ensenyament*.

Quadre 15. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Agrupació	Dones		Homes	
	Nre. inserts	% total dones	Nre. inserts	% total homes
Altres	1.132	59,6	1.228	35,9
Actors econòmics	190	10,0	516	15,1
Actors culturals	181	9,5	489	14,3
Món associatiu	135	7,1	209	6,1
Persones expertes	78	4,1	189	5,5
Universitats i ensenyament	63	3,3	177	5,2
Actors del món sanitari	45	2,4	106	3,1
Sindicats	39	2,1	228	6,7
Associacions i col·lectius professionals	15	0,8	63	1,8
Organitzacions empresarials	12	0,6	150	4,4
Associacions de veïns i veïnes	5	0,3	36	1,1
Actors esportius	3	0,2	5	0,1
Església catòlica	2	0,1	15	0,4
Religions i esglésies no catòliques	--	--	10	0,3
Total	1.900	100	3.421	100

Pel que fa als **debats i entrevistes**, s'observa que la diferència percentual entre homes i dones dins de cada una de les agrupacions socials és menys polaritzada que en el cas dels teleinformatius.

D'altra banda, en termes relatius, les dones també tenen un pes superior al dels homes quan apareixen sota el rol *altres* o *món associatiu*. En canvi, els homes són especialment presents quan desenvolupen un rol de persona experta, quan parlen com a organització empresarial, quan són representants de l'Església catòlica i quan formen part de sindicats.

Quadre 16. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Agrupació	Dones		Homes	
	Nre. intervencions	% total dones	Nre. intervencions	% total homes
Actors culturals	421	34,2	1.046	38,9
Altres	276	22,4	328	12,2
Actors econòmics	118	9,6	264	9,8
Món associatiu	116	9,4	150	5,6
Universitats i ensenyament	91	7,4	200	7,4
Persones expertes	90	7,3	264	9,8
Actors del món sanitari	51	4,1	146	5,4
Actors esportius	35	2,8	78	2,9
Església catòlica	12	1,0	60	2,2
Organitzacions empresarials	11	0,9	79	2,9
Sindicats	5	0,4	41	1,5
Associacions i col·lectius professionals	4	0,3	28	1,0
Religions i esglésies no catòliques	1	0,1	6	0,2
Associacions de veïns i veïnes	--	--	2	0,1
Total	1.231	100	2.692	100

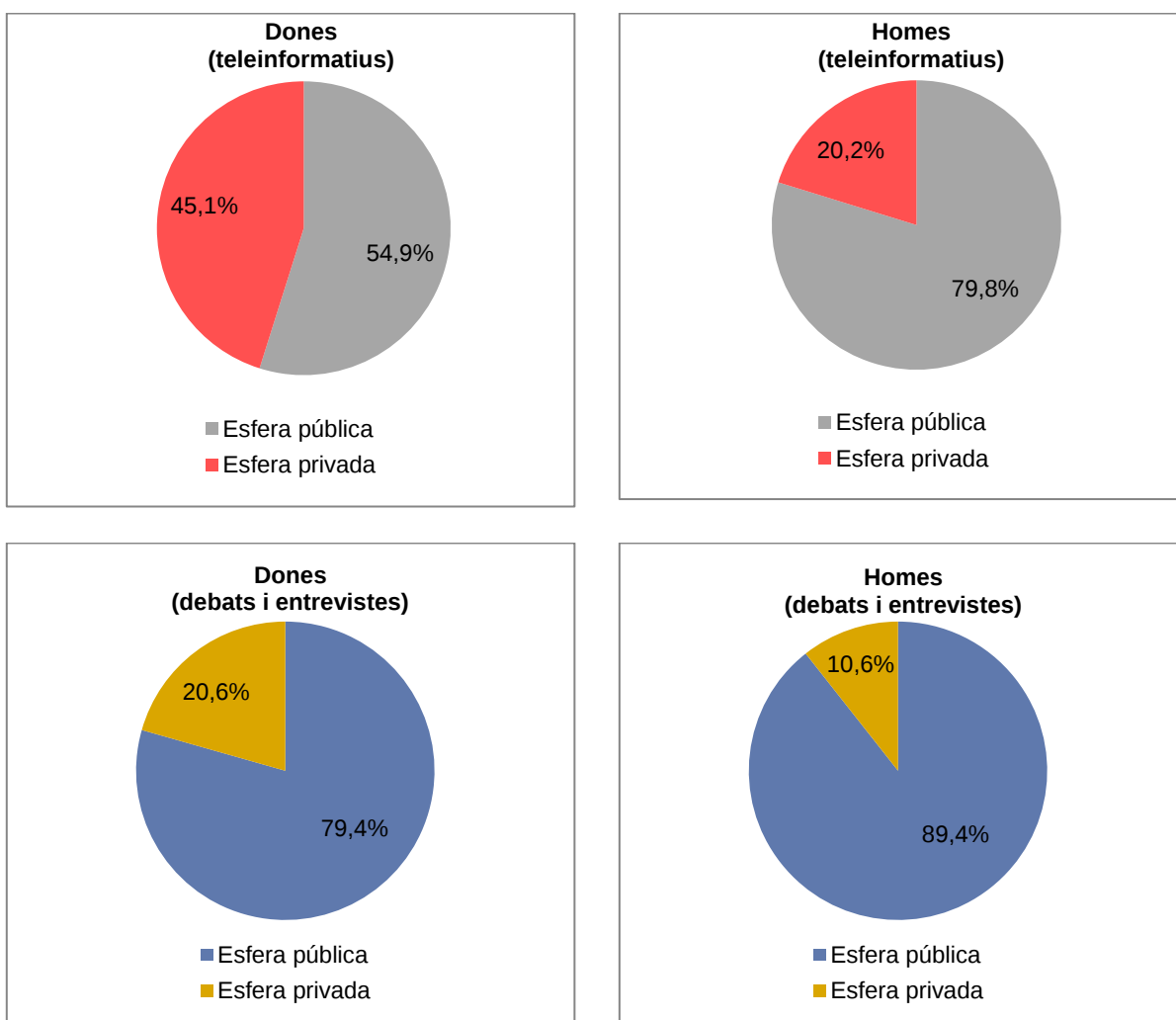
5.2.3 Esfera pública o privada dels actors

En aquest apartat s'hi analitza des de quina esfera parlen les persones que tenen temps de paraula als espais de no-ficció de la mostra.

Així, s'ha considerat que les persones parlen des de l'esfera privada quan apareixen en funció del seu àmbit personal, aliens a una activitat professional o política (agrupació *altres*); d'altra banda, l'esfera pública dels actors abasta la resta de les agrupacions polítiques i socials.

D'entrada s'observa que la participació de persones en funció del seu rol privat és superior als teleinformatius respecte dels debats i entrevistes, independentment del sexe. En segon lloc, destaca el pes superior, en termes relatius, de les dones respecte dels homes en aquestes intervencions originades des de l'esfera privada. En aquest sentit, les dones doblen la participació dels homes tant en teleinformatius (un 45,1% del total d'intervencions de les dones davant un 20,2% dels homes) com en debats i entrevistes (un 20,6% de les dones i un 10,6% dels homes).

Figura 8. Esfera pública o privada segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teletinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

5.3 El rol en diferents àmbits socials segons la variable sexe

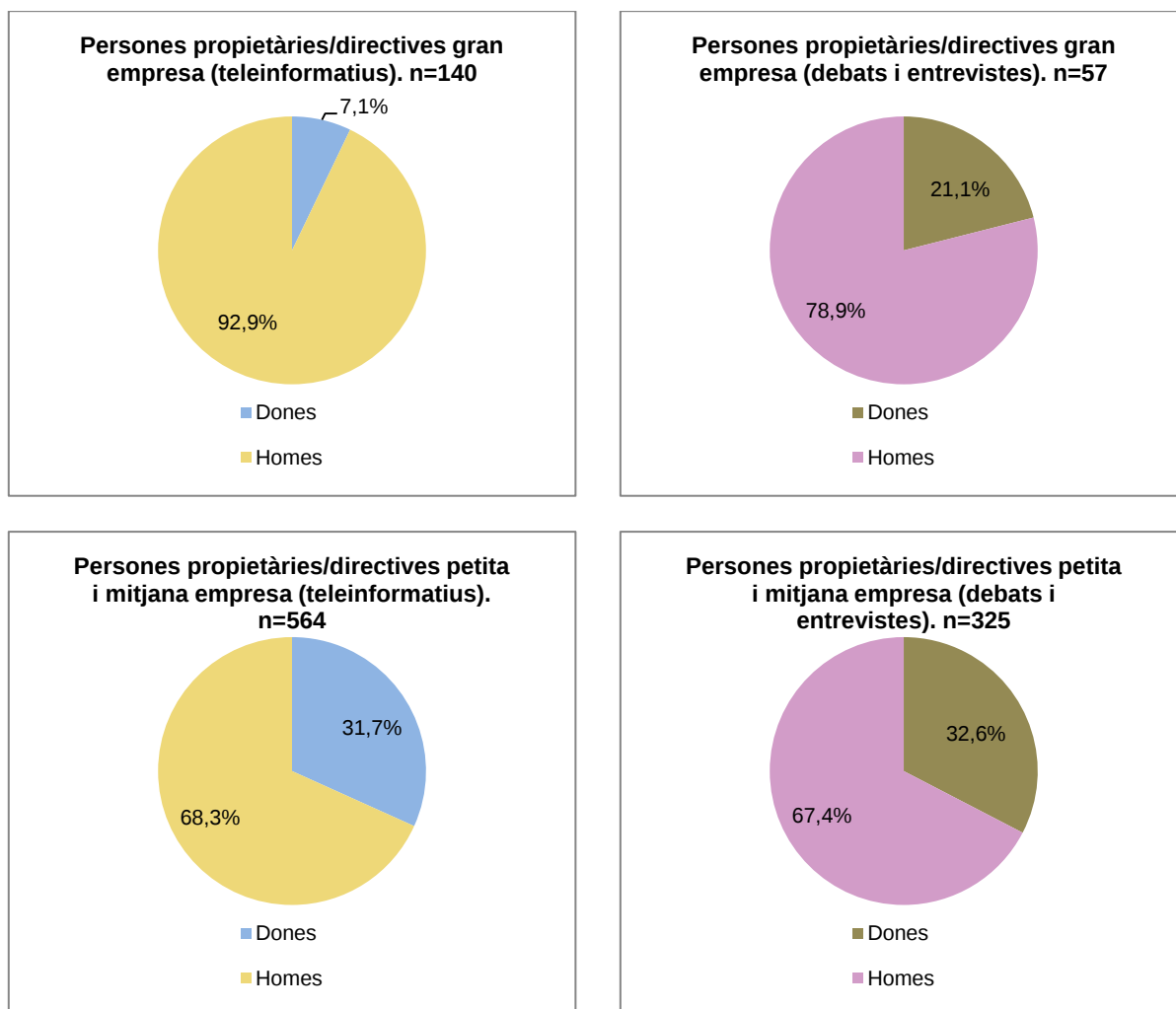
Per poder comparar el posicionament social que tenen els homes i les dones als programes de no-ficció, s'han pres cinc àmbits de diferents agrupacions socials (àmbit econòmic, sanitari, sindical, educatiu i del coneixement) i s'han creuat amb la variable sexe. A continuació se n'exposen els resultats.

5.3.1 Àmbit econòmic segons la variable sexe

Si s'observen les dades relatives a la presència de persones empresàries als programes de no-ficció, es detecta un predomini del sexe masculí davant el femení, amb percentatges que superen el 78% en el cas de grans empresaris i el 67% en el cas de petits i mitjans empresaris. Per tant, com més gran és l'empresa, menys representació de les dones.

Així mateix, per tipologia de programa, es detecta que els teleinformatius és el format on es polaritza més la presència d'homes propietaris i directius de grans empreses, tot arribant a un 92,2% d'homes davant un 7,1% de dones.

Figura 9. Subagrupacions *Persones propietàries/directives de grans empreses* i *Persones propietàries/directives de petites i mitjanes empreses* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

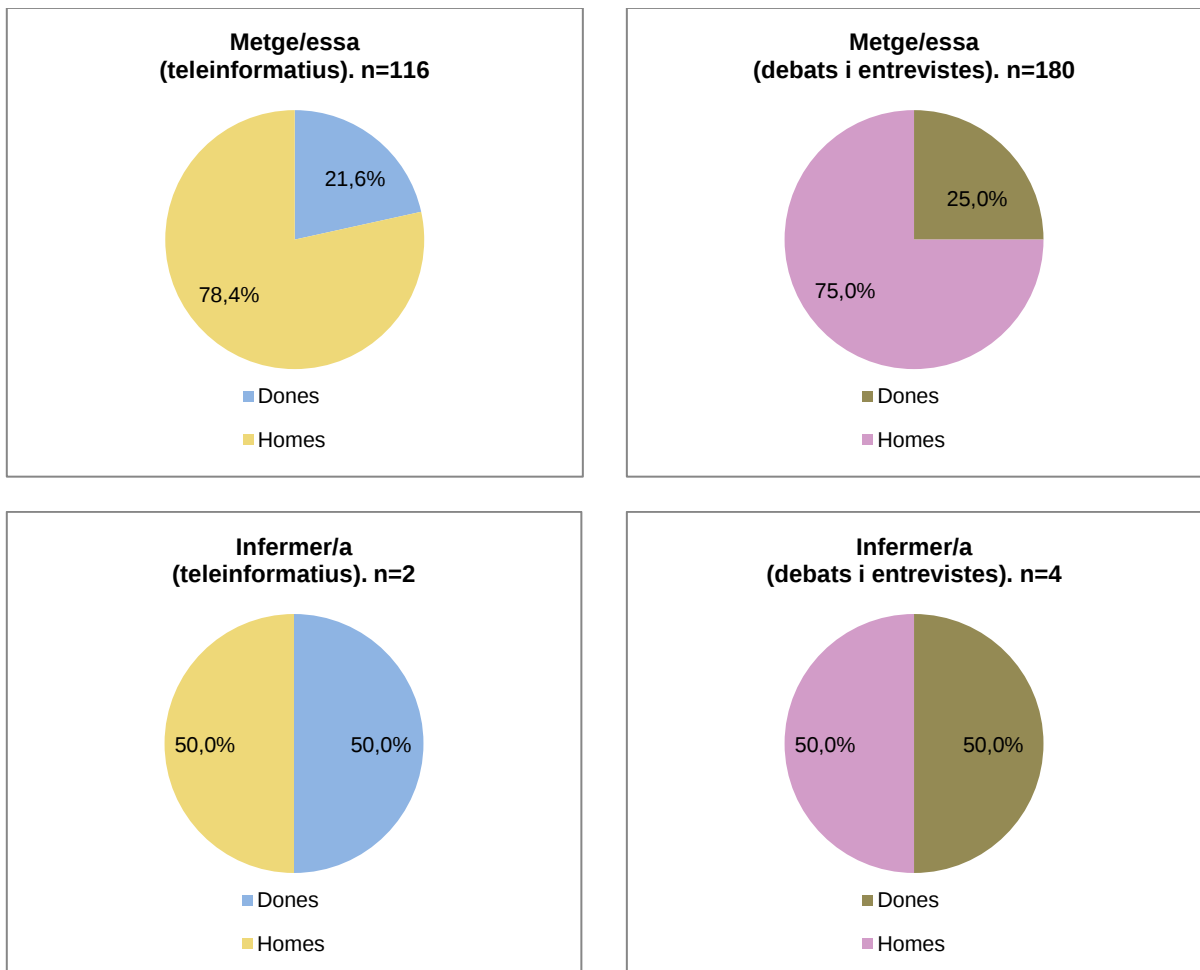

5.3.2 Àmbit sanitari segons la variable sexe

Quant als inserts o intervencions de personal mèdic en programes de no-ficció, les dades obtingudes mostren que tres quartes parts de les intervencions corresponen al sexe masculí, i només una quarta part, al sexe femení. Tenint en compte que el col·lectiu de metgesses a l'Estat espanyol representa un 46,4%,⁷ es pot afirmar que les dones estan infrarepresentades als espais de no-ficció.

D'altra banda, tot i que la presència d'infermers/eres als espais de ficció és equilibrada, cal tenir en compte la mida reduïda de la mostra (dues persones als teleinformatius i quatre als debats i entrevistes).

Figura 10. Subagrupacions *metge/essa* i *infermer/a* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

⁷ Font: Instituto de la Mujer a partir de dades de l'Instituto Nacional de Estadística (2011).

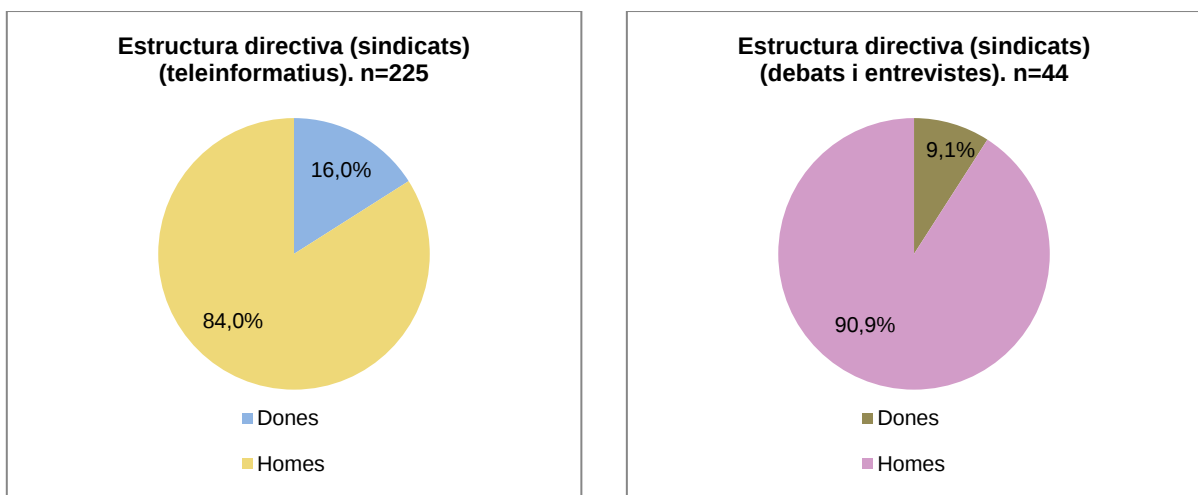
5.3.3 Àmbit sindical segons la variable sexe

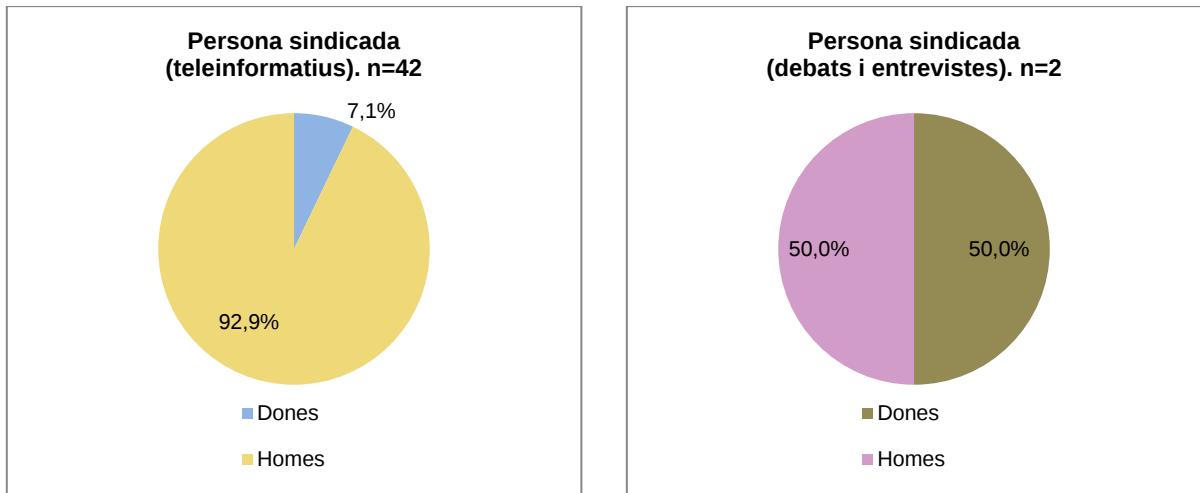
La presència de dones de l'àmbit sindical en els programes de no-ficció és molt minoritària i no reflecteix les dades de la seva presència real com a afiliades o com a part de l'estructura directiva.

En aquest sentit, el resultat obtingut a la mostra xifra en un 16% (teleinformatius) i un 9,1% (debats i entrevistes) les dones que apareixen a les comissions executives dels sindicats. Tot i que l'Institut de la Mujer comptabilitzava que el 2011 les dones representaven el 46% de l'estructura directiva dels principals sindicats, el fet que les secretaries generals de les principals organitzacions sindicals recaiguin en homes pot explicar aquest predomini d'inserts i d'intervencions masculines en la mostra de programes de no-ficció.

Així mateix, en els teleinformatius, les dones constitueixen el 7,1% del grup de persones sindicades, dada molt per sota de la mitjana real d'afiliades sindicades, que és de 37,7%. D'altra banda, la mostra en debats i entrevistes de persones sindicades és molt reduïda (2 intervencions, una de cada sexe) i, per tant, l'equilibri entre homes i dones (50%) ha de ser considerat amb prudència.

Figura 11. Subagrupacions *Estructura directiva* (àmbit sindical) i *persona sindicada* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

5.3.4 Àmbit educatiu segons la variable sexe

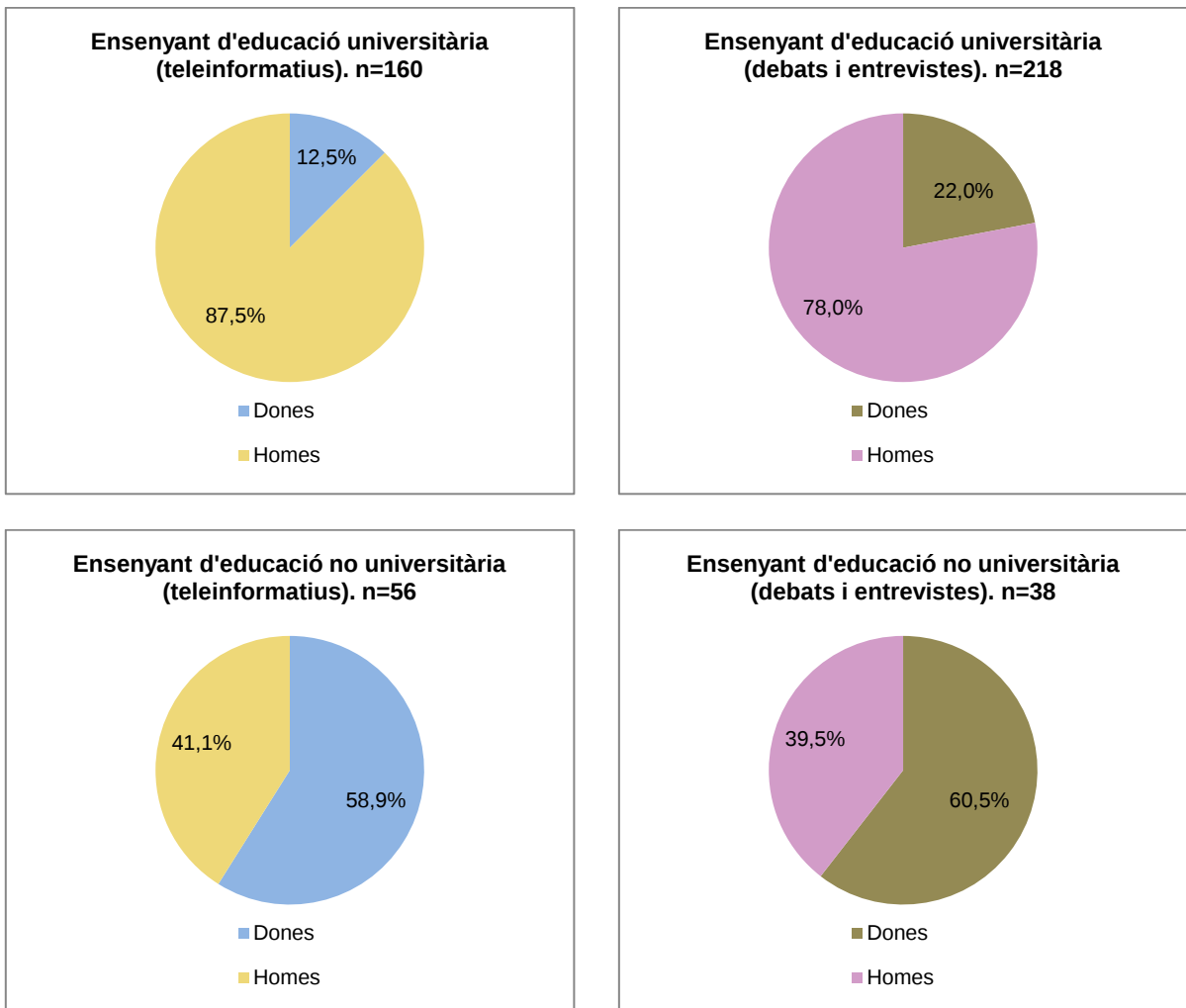
En relació amb el món educatiu, les dades obtingudes mostren que els ensenyants d'educació universitària que apareixen a la no-ficció són majoritàriament homes i en canvi, les ensenyants d'educació no universitària⁸ són dones.

A Catalunya, les professores d'educació universitària representen el 37,5% del personal docent i les professores no universitàries, un el 75,3%.⁹ En aquest sentit, s'observa que les dones apareixen subrepresentades a la no-ficció, especialment als teleinformatius, on els percentatges són del 12,5% i del 58,9%, respectivament.

⁸ L'educació no universitària inclou l'educació infantil, l'educació primària, l'educació secundària obligatòria, els cicles de formació professional i les escoles oficials d'idiomes.

⁹ Font: *Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores correspondientes al curso 2010-2011* de la Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

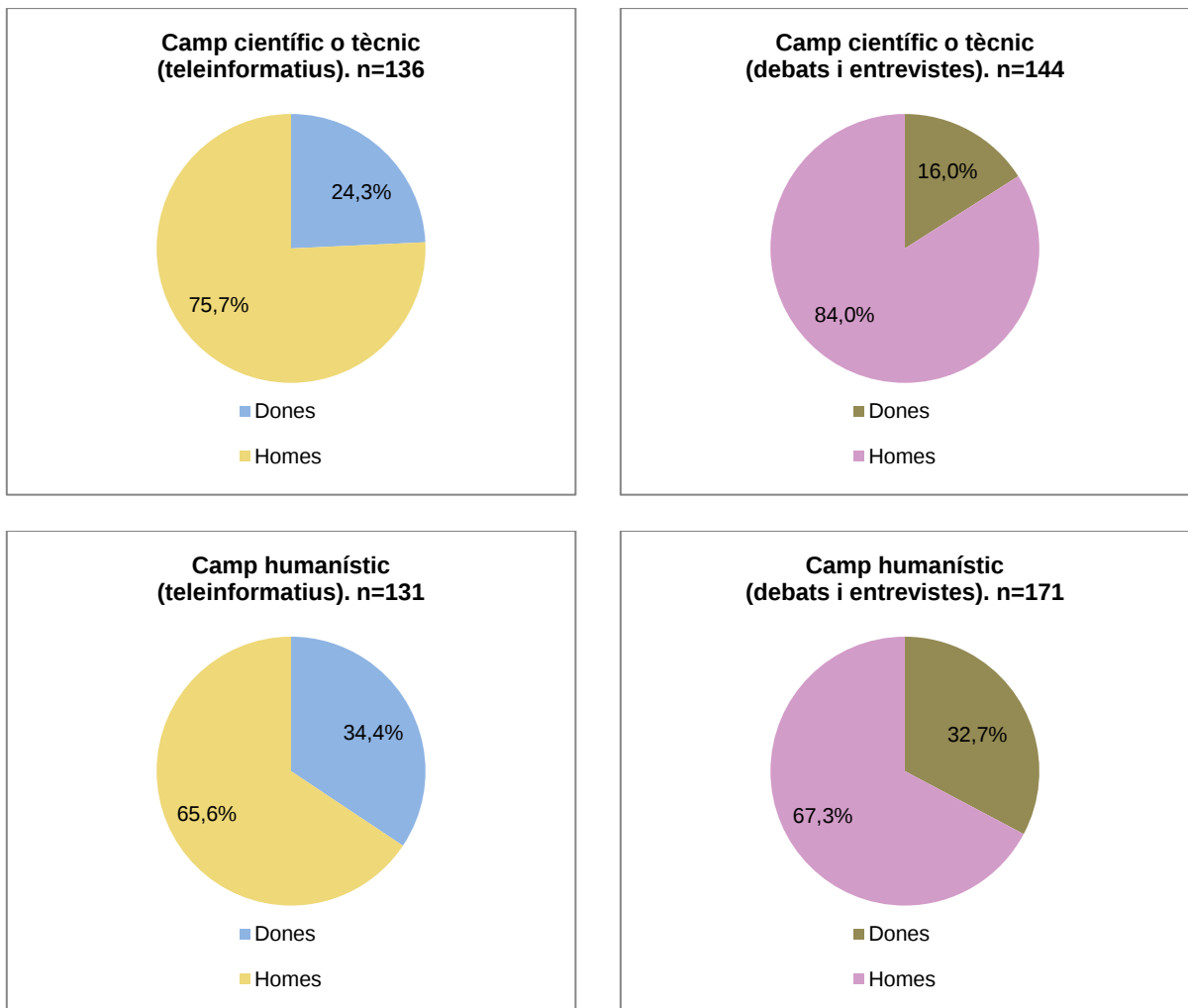
Figura 12. Subagrupacions *ensenyant d'educació universitària* i *ensenyant d'educació no universitària* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

5.3.5 Camp científic o humanístic segons la variable sexe

Finalment, i quant al camp científic o humanístic (que metodològicament se circumscriu a les persones que actuen explícitament com a expertes), les dades mostren que les dones apareixen en menys ocasions que els homes com a persones expertes, tant en els teleinformatius com en els debats i entrevistes. Aquest fet s'accentua en el camp científic o tècnic, on les dones representen un 24,3% dels inserts als informatius i un 16% de les intervencions als debats i entrevistes.

Figura 13. Subagrupacions *Camp científic/tècnic* i *camp humanístic* (àmbit del coneixement) segons la variable sexe. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

5.4 Temàtica de la intervenció dels actors en els teleinformatius segons la variable sexe

En termes general es pot afirmar que hi ha tres àmbits temàtics que agrupen la majoria dels inserts de tots dos sexes: les notícies polítiques, les econòmiques i les de societat. L'ordre d'importància, però, és diferent si es tracta d'homes o de dones: així, mentre que les dones apareixen en els teleinformatius per parlar de temes de societat, d'economia i negocis, i de política (en aquest ordre), els homes intervenen en temes de política, d'economia i de societat.

La crònica política és el primer tema en importància per als homes, però, a més, el seu percentatge d'inserts gairebé dobla el percentatge d'inserts de les dones (25,1% davant un 13,2%). En contraposició, s'observa que les dones doblen el percentatge d'inserts dels homes en les notícies relacionades amb l'àmbit sanitari i amb l'educació i l'ensenyament.

Quadre 17. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Temàtica	% inserts dones	% inserts homes
Societat	20,9	16,5
Economia i negocis	19,1	22,6
Crònica política	13,2	25,1
Art i cultura	11,8	9,8
Sanitat	7,9	3,8
Treball	7,8	6,7
Conflictes socials	7,1	6,3
Educació i ensenyament	6,3	3,1
Medi ambient	4,3	3,9
Mitjans de comunicació i telecomunicacions	0,9	1,1
Esports	0,3	0,2
Ciència i tecnologia	0,2	0,5
Altres	0,2	0,3
Crònica internacional	--	0,1
Trànsit	--	0,02
Total	100	100

El quadre i la figura que segueixen mostren la distribució per sexes del temps de paraula dels actors dels teleinformatius en els 20 ítems més destacats de l'actualitat informativa política i no política del 2012.

En dades relatives, s'observa que els homes tenen un temps de paraula superior a les dones en les 20 notícies principals de l'any (enteses com les que concentren més temps d'emissió). L'ítem informatiu en el qual els inserts estan més igualats (44% dones i 56% homes) és el relacionat amb les notícies de la Diada de Sant Jordi.

Tenint en compte que en la mostra analitzada les dones representen un 24,8% del temps de paraula total,¹⁰ en la meitat de les vint primeres notícies de l'any, les dones tenen una presència superior a la seva mitjana. Quatre són notícies de l'àmbit polític o econòmic i les sis restant giren entorn de la meteorologia, l'educació, la cultura, el consum i els accidents de trànsit.

En canvi, els homes tenen una presència superior a la seva mitjana (75,2%), sobretot en notícies relacionades amb l'activitat política i econòmica.

Quadre 18. Teleinformatius. Temps de paraula dels actors segons la variable sexe en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

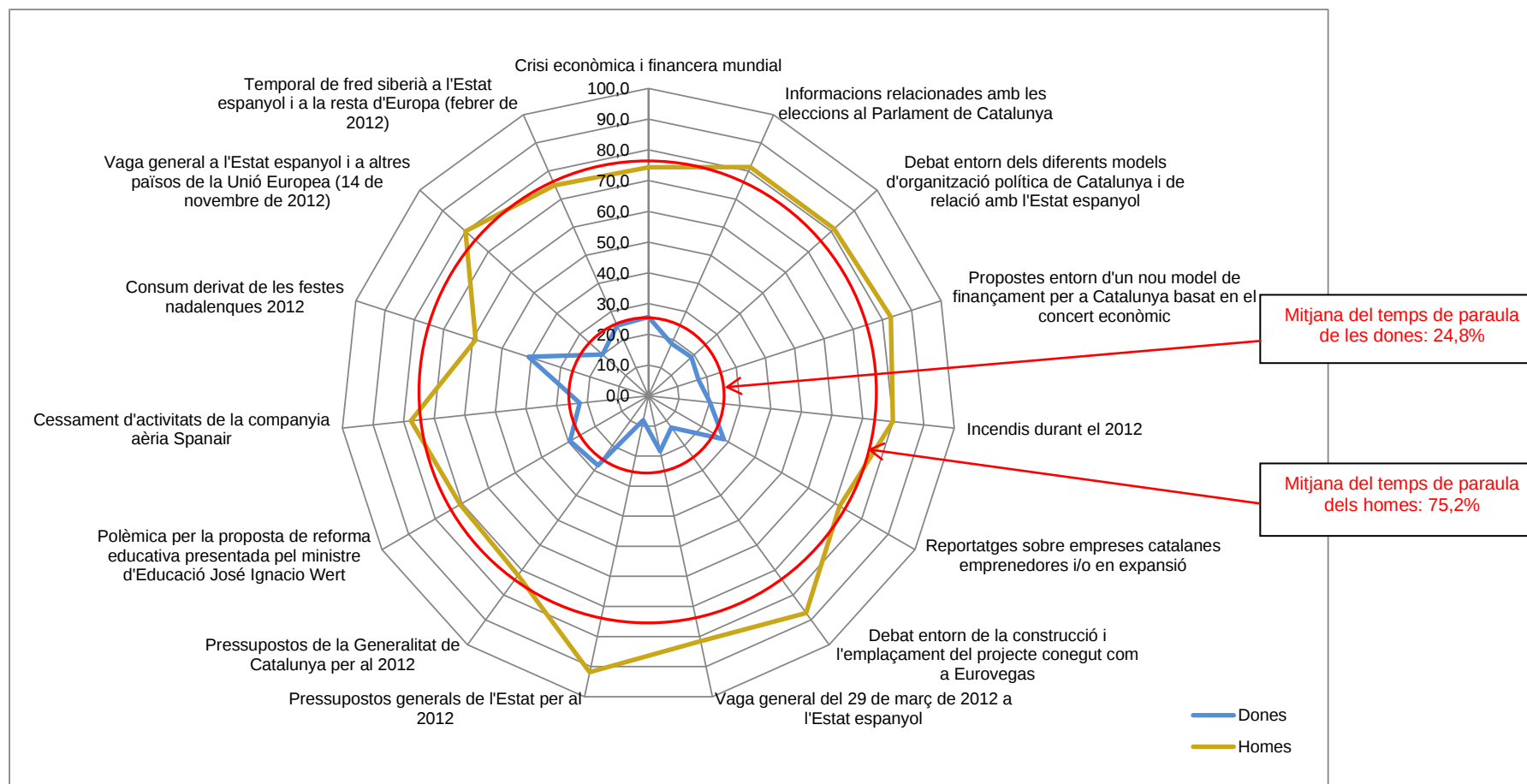
Temps notícia	TER / Títol de la notícia	% temps paraula dones	% temps paraula homes
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	25,7	74,3
5:19:50	Informacions relacionades amb les eleccions al Parlament de Catalunya (TER)	18,6	81,4
2:05:02	Debat entorn dels diferents models d'organització política de Catalunya i de relació amb l'Estat espanyol (TER)	18,8	81,2
1:39:06	Propostes entorn d'un nou model de finançament per a Catalunya basat en el concert econòmic (TER)	17,1	82,9
1:28:34	Incendis durant el 2012 (TER)	20,1	79,9
1:10:44	Reportatges sobre empreses catalanes emprenedores i/o en expansió (TER)	28,3	71,7
0:54:42	Debat entorn de la construcció i l'emplaçament del projecte conegut com a Eurovegas (TER)	12,7	87,3
0:54:25	Vaga general del 29 de març de 2012 a l'Estat espanyol (TER)	18,4	81,6
0:47:38	Pressupostos generals de l'Estat per al 2012 (TER)	8,1	91,9
0:42:21	Pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 (TER)	27,9	72,1
0:38:09	Polèmica per la proposta de reforma educativa presentada pel ministre d'Educació, José Ignacio Wert (TER)	29,4	70,6
0:35:24	Cessament d'activitats de la companyia aèria Spanair (TER)	22,4	77,6
0:35:23	Consum derivat de les festes nadalenques 2012 (TER)	41,0	59,0
0:31:41	Vaga general a l'Estat espanyol i a altres països de la Unió Europea (14 de novembre de 2012) (TER)	20,0	80,0
0:31:28	Temporal de fred siberià a l'Estat espanyol i a la resta d'Europa (febrer de 2012) (TER)	25,0	75,0
0:29:40	38è Congrés Federal del PSOE (TER)	30,2	69,8

¹⁰ Les dones concentren el 29,2% dels inserts.

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	% temps paraula dones	% temps paraula homes
0:28:55	Onada de calor a l'Estat espanyol (agost de 2012) (TER)	29,1	70,9
0:28:42	Accidents de trànsit (TER)	29,8	70,2
0:28:40	Eleccions al Parlament d'Andalusia (25 de març de 2012) (TER)	14,6	85,4
0:27:35	Diada de Sant Jordi 2012 (TER)	44,1	55,9
Totes les notícies		24,8	75,2

A continuació es representen en forma radial les quinze notícies principals del 2012 i el temps de paraula que hi tenen els homes i les dones. Les línies vermelles corresponen a la mitjana de temps de paraula de les dones (24,8%) i dels homes (75,2%) en tota la mostra.

Figura 14. Teleinformatius. Proporció de temps de paraula dels actors en els 15 ítems informatius amb més temps de notícia segons la variable sexe

6. Variable edat

Les persones que han aparegut als teleinformatius o que han intervingut als debats i entrevistes de la mostra se'ls ha classificat segons la seva edat aparent d'acord amb quatre grups d'edat específics: infants (0-14 anys), persones joves (15-29 anys), persones adultes (30-64 anys) i persones grans (de 65 anys en endavant).

6.1 Actors segons la variable edat

Les dades obtingudes mostren que la gran majoria de persones que apareixen als programes de no-ficció tenen entre 30 i 64 anys.

Així, el grup de persones adultes concentren entorn del 80% dels inserts de la mostra; a continuació s'hi troba el grup de persones de més de 65 anys (amb un percentatge del 10,9% als teleinformatius i del 13,7% als debats i entrevistes), seguit de les persones joves (al voltant del 6% tant a teleinformatius com a debats i entrevistes) i, finalment, dels infants, amb una presència molt minoritària.

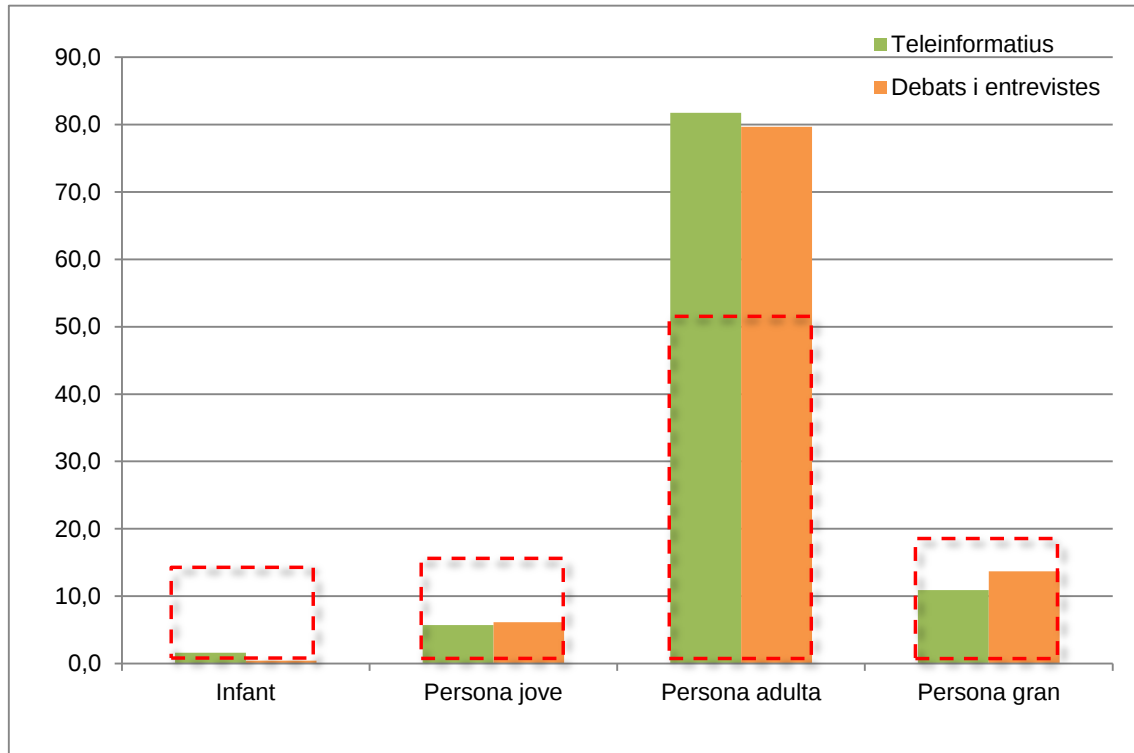
Quadre 19. Actors segons la variable edat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Edat	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre d'inserts	% inserts	Nombre d'intervencions	% intervencions
Infant	139	1,6	20	0,5
Persona jove	492	5,7	272	6,2
Persona adulta	7.010	81,7	3.524	79,7
Persona gran	935	10,9	606	13,7
Total	8.576	100	4.422¹¹	100

¹¹ No s'ha pogut determinar l'edat aparent de les persones que han intervingut al programa mitjançant trucades telefòniques o amb sistemes d'ocultació de la imatge (5), és per això que el sumatori de persones és de 4.422.

Les dades de la població catalana del 2012 (exposades a la figura següent mitjançant la línia vermella discontinua) indicaven que el 15,6% de la població eren infants, el 16,1% joves, el 51,2% adults i el 17% persones grans.¹²

Figura 15. Actors segons la variable edat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

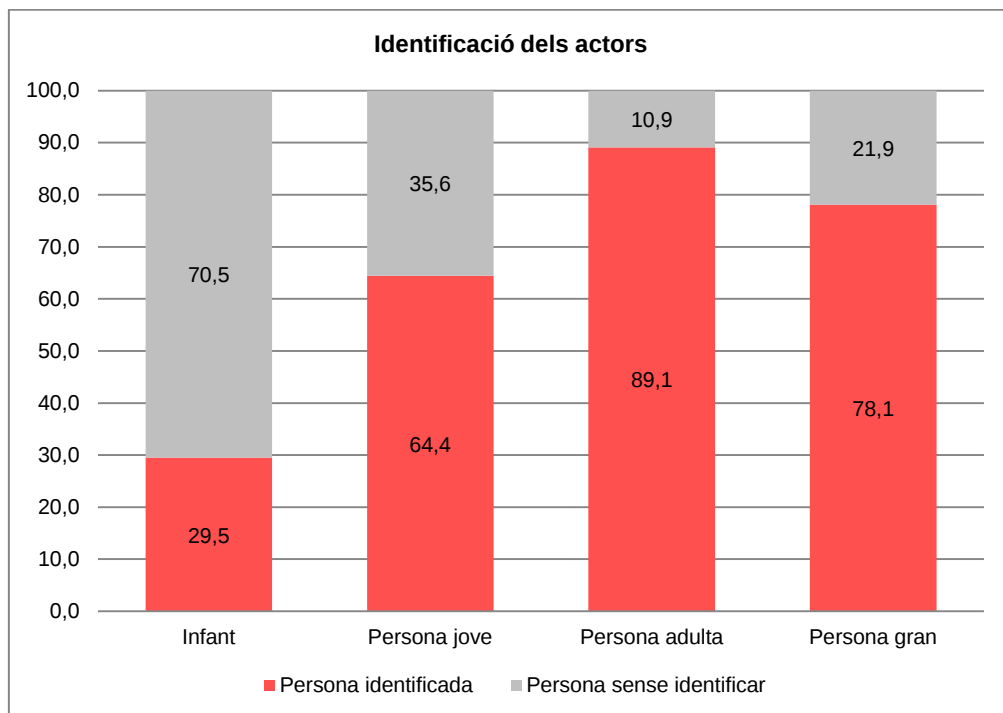
Pel que fa a l'ús o no de *chyrons* per **identificar les persones que apareixen als teleinformatius** en funció de l'edat, les dades obtingudes mostren que les persones joves, adultes i grans apareixen més sovint identificades que sense identificar. Destaca el grup de les persones adultes, que són les úniques que superen la mitjana de persones identificades (que és 85,5%), amb un 89,1%.

¹² Font: Idescat. Padró municipal d'habitants. 2012.

Quadre 20. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable *edat*. Nombre d'inserts

Edat aparent	Persones identificades		Persones sense identificar		Total
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	
Infant	41	29,5	98	70,5	139
Persona jove	317	64,4	175	35,6	492
Persona adulta	6.246	89,1	764	10,9	7.010
Persona gran	730	78,1	205	21,9	935
Total	7.334	85,5	1.242	14,5	8.576

Figura 16. Teleinformatius. Identificació dels actors segons la variable *edat*. Percentatge d'inserts

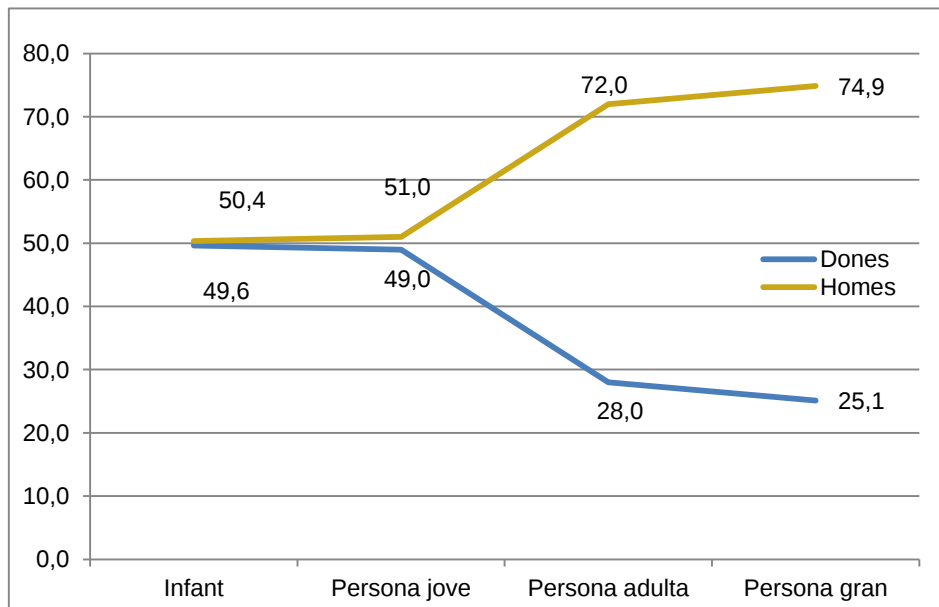
6.1.1 Actors segons la variable edat i sexe

La distribució per sexe en cada un dels grups d'edat evidencia que fins als 29 anys, les persones que apareixen als **teleinformatius** són tant del sexe masculí com del femení, amb un percentatge similar, entorn del 50%. A partir dels 30 anys, les dades mostren un clar predomini del sexe masculí per sobre del femení, en una relació de 3 a 1 (72% d'homes adults i 74,9% d'homes grans).

Quadre 21. Teleinformatius. Sexe dels actors segons la variable edat. Nombre d'inserts

Edat aparent	Dones		Homes		Total
	Nre. inserts	% total dones	Nre. inserts	% total homes	
Infant	69	49,6	70	50,4	139
Persona jove	241	49,0	251	51,0	492
Persona adulta	1.963	28,0	5.047	72,0	7.010
Persona gran	235	25,1	700	74,9	935

Figura 17. Teleinformatius. Distribució dels inserts dels actors segons les variables edat i sexe. Percentatge d'inserts

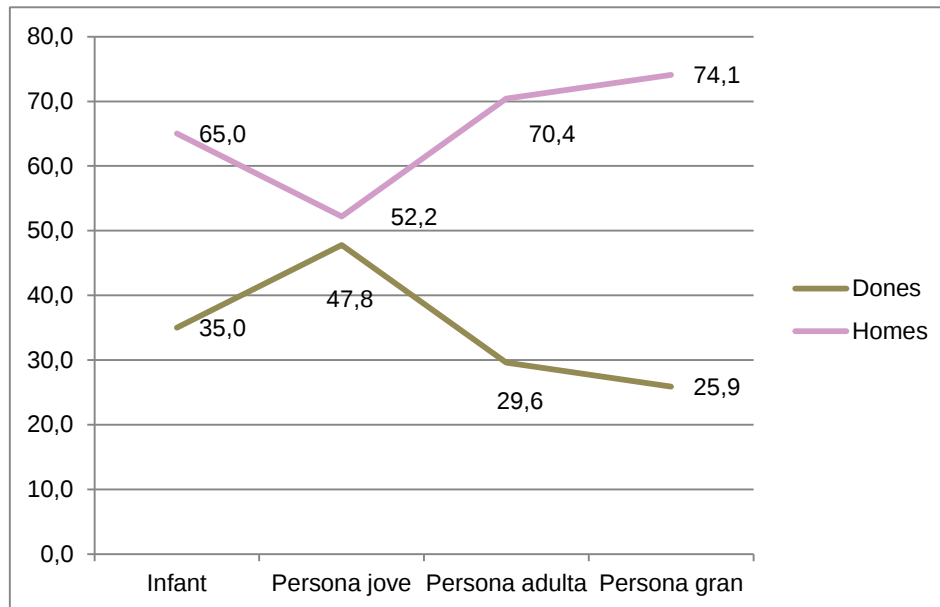
En el cas dels **debats i les entrevistes**, la distribució per sexe dels participants segueix la mateixa tendència que els teleinformatius: a més edat dels actors, més presència del sexe masculí.

No obstant això, les dades relatives al cens de població catalana del 2012 mostren que fins als 65 anys les dones representen la meitat de la població (entre el 48,5% i el 49,3%) i a partir dels 65 anys, superen els homes en gairebé vuit punts (57,7%).

Quadre 22. Debats i entrevistes. Sexe dels actors segons la variable edat. Nombre d'intervencions

Edat aparent	Dones		Homes		Total
	Nre. intervencions	% total dones	Nre. intervencions	% total homes	
Infant	7	35,0	13	65,0	20
Persona jove	130	47,8	142	52,2	272
Persona adulta	1.043	29,6	2.481	70,4	3.524
Persona gran	157	25,9	449	74,1	606

Figura 18. Debats i entrevistes. Distribució de les intervencions dels actors segons les variables edat i sexe. Percentatge d'intervencions

6.2 Rol dels actors segons la variable *edat*

De la mateixa manera que s'ha fet per a la variable *sexe*, en aquest apartat es desenvolupa el rol de les persones que apareixen als espais de no-ficció tenint en compte l'àmbit públic o privat des del qual parlen i el vessant polític o social (desenvolupat aquest últim mitjançant agrupacions).

6.2.1 Rol polític o social dels actors

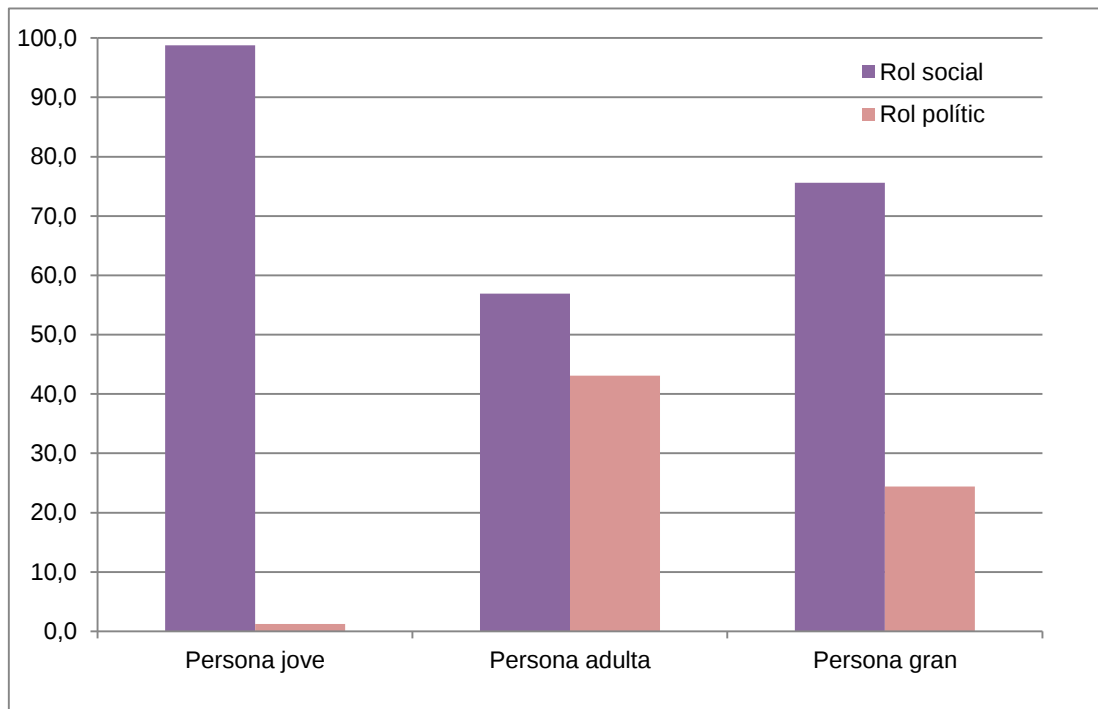
Tal com s'ha exposat més amunt, el 62% dels actors que apareixen als **teleinformatius** desenvolupa un rol social, mentre que el 38% restant té un rol polític.

Si es tracta aquesta dada per grups d'edats, s'observa que només els grups de persones adultes (amb un 43,1%) i de persones grans (24,4%) desenvolupen un rol polític. Per la seva part, la presència de persones joves com a polítics a la mostra analitzada representa només l'1,2% dels actors.

Quadre 23. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Nombre d'inserts

Edat aparent	Actors socials		Actors polítics		Total
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	
Infants	139	100	--	--	139
Persones joves	486	98,8	6	1,2	492
Persones adultes	3.989	56,9	3.021	43,1	7.010
Persones grans	707	75,6	228	24,4	935
Total	5.321	62,0	3.255	38,0	8.576

Figura 19. Teleinformatius. Actors polítics i socials segons la variable edat. Percentatge d'inserts

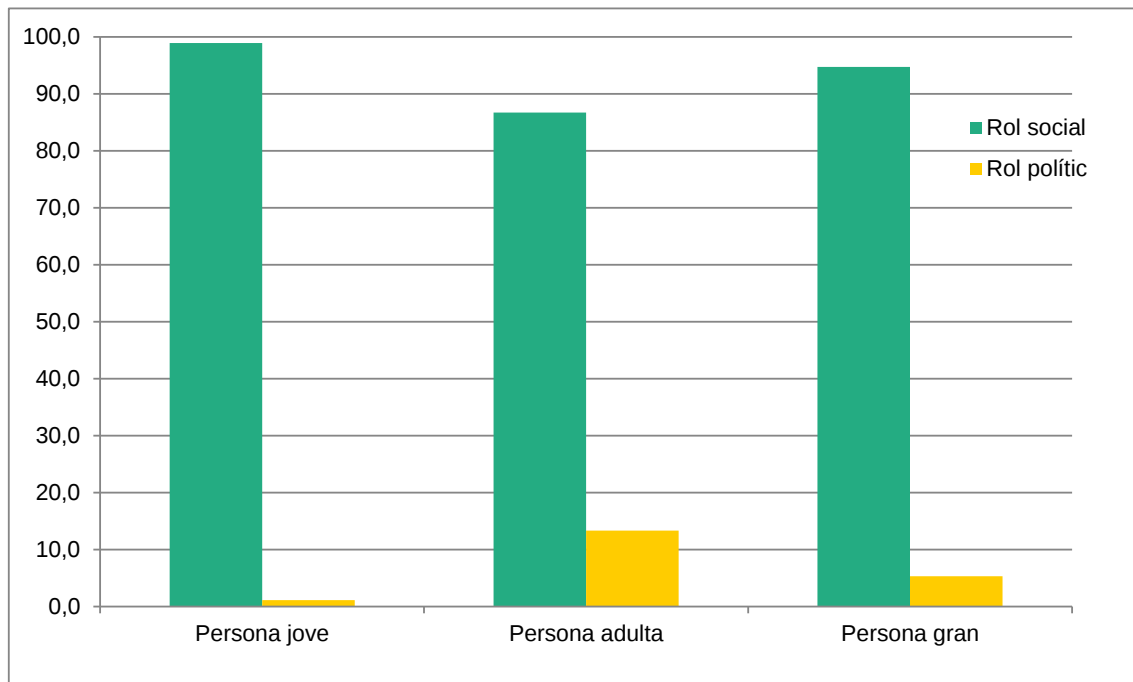
La presència d'actors polítics als espais de **debats i entrevistes** és més baixa que als teleinformatius. Així, del total de la mostra, un 11,4% són actors polítics i un 88,6% són actors socials.

De la mateixa manera que als teleinformatius, les persones adultes són les que tenen un percentatge més alt d'actors polítics (13,3%), seguits de la gent gran (5,3%). Les persones joves polítiques són 3 (representen l'1,1%).

Quadre 24. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable edat. Nombre d'intervencions

Grup d'edat	Actors socials		Actors polítics		Total
	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%	
Infants	20	100	--	--	20
Persones joves	269	98,9	3	1,1	272
Persones adultes	3.055	86,7	469	13,3	3.524
Persones grans	574	94,7	32	5,3	606
Total	3.918	88,6	504	11,4	4.422

Figura 20. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable *edat*. Percentatge d'intervencions

6.2.2 Agrupacions dels actors socials

Els actors dels diversos grups d'edat que apareixen als **teleinformatius** amb un rol social (62%) s'han classificat en 14 agrupacions, reflectides al quadre següent.

A grans trets es pot afirmar que als teleinformatius hi apareixen actors de totes les edats que parlen des de la seva esfera privada com a part implicada en els fets narrats aliens a una activitat professional o política (agrupació *altres*), seguit dels actors culturals i els econòmics (més important en el cas dels adults que dels joves i grans). El pes de les agrupacions *altres*, *culturals* i *econòmics* representa un 90,5% dels inserts dels joves i un 80,1% dels inserts de les persones grans; per tant, hi ha poca representació de la resta d'agrupacions en aquests grups d'edat. En canvi, en el cas de les persones adultes, hi ha més diversitat d'actors, els quals apareixen com a representants de les 14 agrupacions existents.

Quadre 25. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable edat. Percentatge d'inserts

Agrupació	Infants (n=139)	Persones joves (n=486)	Persones adultes (n=3.989)	Persones grans (n=707)
Actors culturals	--	10,5	13,5	11,5
Actors del món sanitari	--	--	3,5	1,4
Actors econòmics	--	5,3	16,0	6,1
Actors esportius ¹³	--	0,4	0,2	--
Altres	98,6	74,7	35,5	62,5
Associacions de veïns i veïnes	--	0,4	0,5	2,5
Associacions i col·lectius professionals	--	--	1,9	0,6
Església catòlica	--	--	0,2	1,4
Món associatiu	1,4	4,3	7,1	5,4
Organitzacions empresarials	--	--	3,4	3,5
Persones expertes	--	2,5	6,0	2,0
Religions i esglésies no catòliques	--	--	0,3	--
Sindicats	--	0,4	6,5	0,6
Universitats i ensenyament	--	1,4	5,4	2,5
Total	100	100	100	100

Pel que fa als **debats i entrevistes**, i a diferència dels teleinformatius, els actors que més pes tenen en tots els grups d'edat són els *culturals*, amb un percentatge que gira entorn del terç de les intervencions per grup d'edat. En segon lloc, es troben els actors que parlen des de la seva esfera privada (*altres*) i, finalment, el tercer grup en importància varia segons l'edat: per als joves són els actors esportius, per als adults, els actors econòmics i per a les persones grans és el món associatiu.

Quadre 26. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable edat. Percentatge d'intervencions

Agrupació	Infants (n=20)	Persones joves (n=269)	Persones adultes (n=3.055)	Persones grans (n=574)
Actors culturals	25,0	34,9	37,4	39,0
Actors del món sanitari	--	--	5,7	4,0
Actors econòmics	--	5,6	10,8	6,3
Actors esportius	5,0	13,4	2,4	0,5
Altres	70,0	34,6	12,1	21,3
Associacions de veïns i veïnes	--	--	0,03	0,2

¹³ Per a aquest estudi no s'analitza el bloc esportiu dels teleinformatius i, per tant, les intervencions d'esportistes incloses en els blocs esportius no han estat comptabilitzades.

Agrupació	Infants (n=20)	Persones joves (n=269)	Persones adultes (n=3.055)	Persones grans (n=574)
Associacions i col·lectius professionals	--	--	0,9	0,5
Església catòlica	--	--	1,1	6,4
Món associatiu	--	3,0	7,0	7,5
Organitzacions empresarials	--	0,4	2,4	2,8
Persones expertes	--	6,7	10,1	4,5
Religions i esglésies no catòliques	--	--	0,2	--
Sindicats	--	--	1,5	--
Universitats i ensenyament	--	1,5	8,1	7,0
Total	100	100	100	100

6.2.3 Esfera pública o privada dels actors

Quan a l'àmbit (públic o privat) des del qual parlen les persones que apareixen als espais de no-ficció segons la seva edat, s'observa, en primer lloc, que als teleinformatius hi apareixen més persones parlant des del seu àmbit personal, aliens a una activitat professional, que als debats i entrevistes.

En segon lloc, i quant als **teleinformatius**, la majoria d'infants i joves, i gairebé la meitat de les persones grans, que hi apareixen ho fan des del seu àmbit personal. Només en el cas de les persones adultes, el percentatge de persones que parlen des d'una esfera pública és molt superior als que parlen des d'una esfera privada (un 80% davant un 20%).

Figura 21. Teleinformatius. Esfera pública o privada segons la variable edat. Percentatge d'inserts

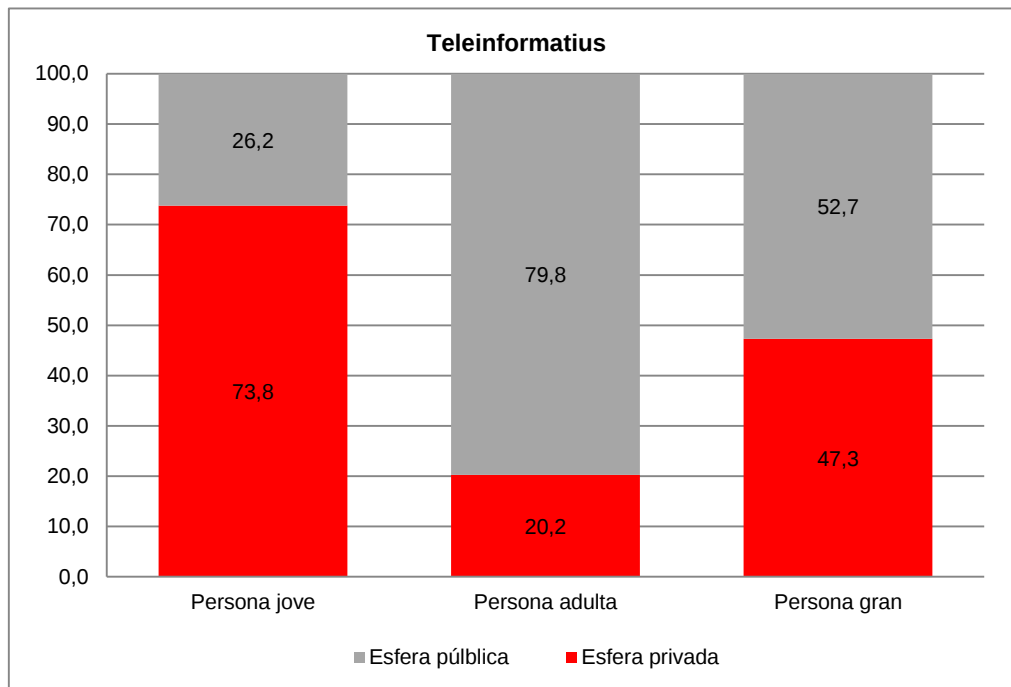
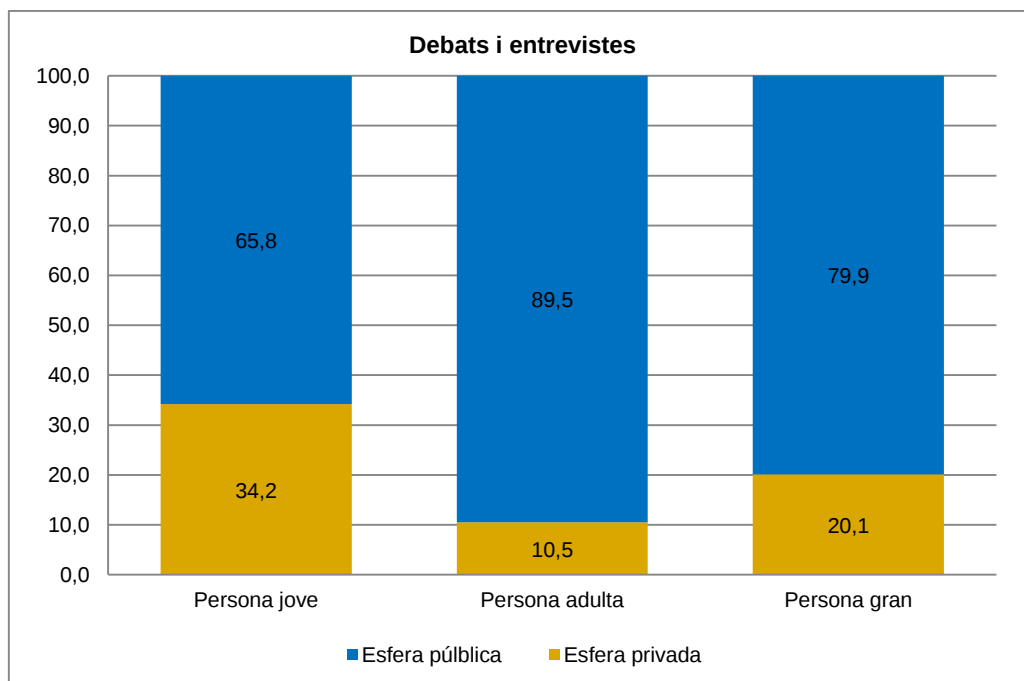

Figura 22. Debats i entrevistes. Esfera pública o privada segons la variable edat. Percentatge d'intervencions

6.3 Temàtica de la intervenció dels actors en els teleinformatius segons la variable edat

En aquest apartat es tracta la temàtica de les notícies on apareixen els actors de diferents edats de la mostra analitzada i s'aplica únicament als **teleinformatius**.

En primer lloc s'observa que els grups generacionals van units sempre a unes temàtiques determinades. En aquest sentit, els infants prenen part en notícies socials i artístiques (amb un 57,6% dels inserts), els joves, en notícies socials i econòmiques (40% dels inserts), els adults, en notícies polítiques i econòmiques (46,2%) i, finalment, les persones grans, en notícies socials i econòmiques (45,9%).

La temàtica *economia i negocis* és el segon tema en importància per a tots els grups excepte per als infants, a causa del gran volum de notícies relacionades amb la crisi econòmica i financera mundial.

D'altra banda, hi ha certes temàtiques on un grup d'edat determinat té un pes percentual més important. Així, les persones grans apareixen més que la resta d'edats en notícies sobre medi ambient, les persones joves apareixen més que la resta en notícies sobre treball i conflictes i reivindicacions, i finalment, les persones adultes, en notícies polítiques.

Atès que els infants no prenen part en les notícies del "món adult" (treball, crònica internacional, trànsit, etc.), els seus inserts es concentren en la resta d'àrees temàtiques, fet que provoca que en diversos ítems tinguin un pes percentual superior que la resta de grups d'edat.

Quadre 27. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable edat. Percentatge d'inserts

Temàtica	% inserts infants	% inserts persones joves	% inserts persones adultes	% inserts persones grans
Crònica política	2,2	0,4	24,3	15,4
Economia i negocis	6,5	19,9	21,9	22,0
Societat	29,5	20,1	16,6	23,9
Art i cultura	28,1	15,4	9,4	12,7
Treball	--	10,0	7,6	2,4
Conflictes socials	--	9,8	6,0	9,7

Temàtica	% inserts infants	% inserts persones joves	% inserts persones adultes	% inserts persones grans
Sanitat	9,4	5,5	5,0	4,2
Educació i ensenyament	15,8	13,4	3,5	1,6
Medi ambient	2,2	2,6	3,9	6,2
Mitjans de comunicació i telecomunicacions	2,2	1,0	1,0	0,7
Ciència i tecnologia	--	0,6	0,5	0,4
Esports	4,3	1,2	0,1	--
Altres	--	--	0,2	0,6
Crònica internacional	--	--	0,1	0,1
Trànsit	--	--	--	--
Total	100	100	100	100

Per a l'anàlisi del temps de paraula dels actors en els 20 ítems informatius principals del 2012, s'han considerat els grups d'edat de 15 a 29 anys (persones joves) i de més de 65 anys (persones grans). Se n'ha deixat de banda els infants, perquè tenen poca presència als teletinformatius, i les persones adultes, perquè són centrals en tots els temes.

Tenint en compte que en la mostra analitzada les **persones joves** representen un 3,7% del temps de paraula del total de totes les edats, hi ha algunes notícies en les quals la seva presència (mesurada en percentatge de temps de paraula) és molt superior a la seva mitjana. Són notícies referents als accidents de trànsit, al cessament d'activitats d'Spainair i al consum nadalenc. Amb menys pes percentual, però encara per sobre de la seva mitjana, les persones joves també apareixen en notícies sobre la vaga general de març, en notícies sobre empreses emprenedores en expansió i en la festivitat de Sant Jordi. Per contra, les persones de 15 a 29 anys no apareixen en notícies sobre la dinàmica política relacionada amb els partits i les institucions.

Per la seva banda, les **persones de més de 65 anys** tenen un pes molt significatiu en les notícies sobre temes de dinàmica política, com ara les eleccions al Parlament d'Andalusia (amb un 41,3% dels inserts d'actors de totes les edats a causa de la presència d'actors polítics de més de 65 anys) i en notícies d'actualitat social, com la vaga general de març (36,9%).

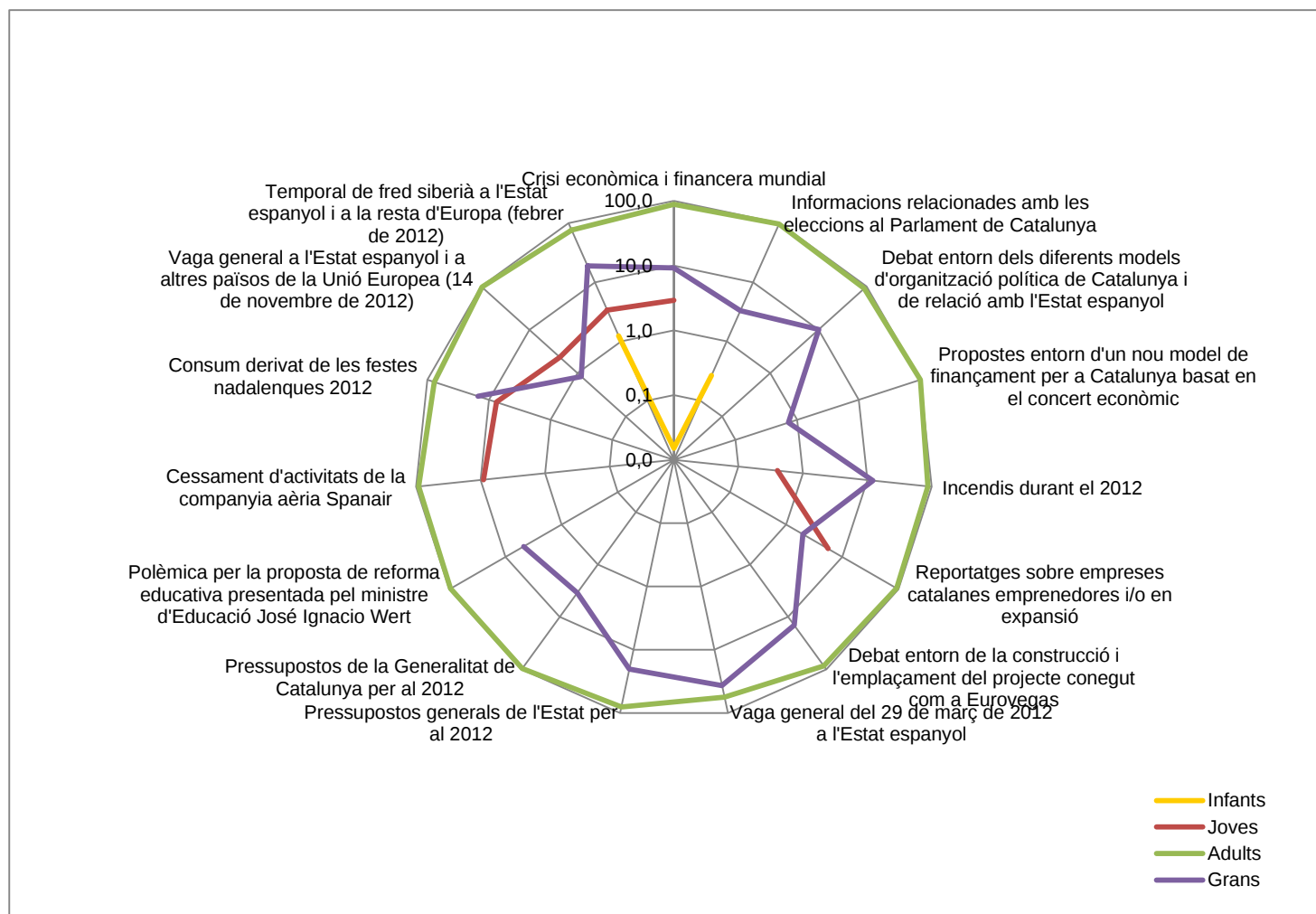
També per sobre de la seva mitjana de temps de paraula es troben en notícies sobre meteorologia (onada de calor, fred siberià i incendis estivals), economia (pressupostos

generals de l'Estat i projecte d'Eurovegas), consum (derivat del Nadal) i cultura (Diada de Sant Jordi).

Quadre 28. Teleinformatius. Percentatge de temps de paraula de les persones joves i grans sobre el total de totes les edats, en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	% temps paraula persones joves	% temps paraula persones grans
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	2,9	9,2
5:19:50	Informacions relacionades amb les eleccions al Parlament de Catalunya (TER)	--	3,3
2:05:02	Debat entorn dels diferents models d'organització política de Catalunya i de relació amb l'Estat espanyol (TER)	--	10,2
1:39:06	Propostes entorn d'un nou model de finançament per a Catalunya basat en el concert econòmic (TER)	--	0,7
1:28:34	Incendis durant el 2012 (TER)	0,4	12,2
1:10:44	Reportatges sobre empreses catalanes emprenedores i/o en expansió (TER)	5,6	2,0
0:54:42	Debat entorn de la construcció i l'emplaçament del projecte conegut com a Eurovegas (TER)	--	14,3
0:54:25	Vaga general del 29 de març de 2012 a l'Estat espanyol (TER)	6,9	36,9
0:47:38	Pressupostos generals de l'Estat per al 2012 (TER)	--	20,2
0:42:21	Pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 (TER)	--	3,5
0:38:09	Polèmica per la proposta de reforma educativa presentada pel ministre d'Educació José Ignacio Wert (TER)	--	4,8
0:35:24	Cessament d'activitats de la companyia aèria Spanair (TER)	9,0	--
0:35:23	Consum derivat de les festes nadalenques 2012 (TER)	7,6	15,2
0:31:41	Vaga general a l'Estat espanyol i a altres països de la Unió Europea (14 de novembre de 2012) (TER)	2,3	0,8
0:31:28	Temporal de fred siberià a l'Estat espanyol i a la resta d'Europa (febrer de 2012) (TER)	3,4	19,0
0:29:40	38è Congrés Federal del PSOE (TER)	--	1,6
0:28:55	Onada de calor a l'Estat espanyol (agost de 2012) (TER)	3,3	29,6
0:28:42	Accidents de trànsit (TER)	11,2	1,4
0:28:40	Eleccions al Parlament d'Andalusia (25 de març de 2012) (TER)	--	41,3
0:27:35	Diada de Sant Jordi 2012 (TER)	4,5	14,2
	Totes les notícies	3,7	10,6

Figura 23. Teleinformatius. Proporció de temps de paraula dels actors en els 15 ítems informatius amb més temps de notícia segons la variable edat (base logarítmica)

A continuació es mostra les 20 notícies del 2012 en les quals les persones joves tenen més temps de paraula.

Es constata que els joves de 15 a 29 anys és l'únic grup d'edat que apareix en certes notícies sobre tecnologia (sortida al mercat de l'iPhone 5) i arts escèniques (concerts musicals i obres de teatre) i té un percentatge de temps de paraula molt alt en notícies on en són protagonistes: selectivitat, relació entre trastorns alimentaris i educació, i pisos de protecció oficial.

Quadre 29. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones joves

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula joves	% sobre temps paraula total
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	0:12:56	2,9
0:25:03	Temporada de platja 2012 (TER)	0:02:00	23,5
0:04:03	Proves de selectivitat 2012 (TER)	0:01:41	90,2
0:54:25	Vaga general del 29 de març de 2012 a l'Estat espanyol (TER)	0:01:30	6,9
0:16:42	Primer aniversari del 15-M (TER)	0:01:15	20,5
0:03:59	L'iPhone 5 s'esgota el primer dia que surt a la venda a la botiga d'Apple de la plaça de Catalunya de Barcelona	0:01:11	100
1:10:44	Reportatges sobre empreses catalanes emprenedores i/o en expansió (TER)	0:00:59	5,6
0:14:40	Commemoració del 20è aniversari de la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona (TER)	0:00:59	16,2
0:35:23	Consum derivat de les festes nadalenques 2012 (TER)	0:00:58	7,6
0:14:05	Violència masclista (TER)	0:00:56	21,6
0:13:53	Festivitat del Dotze d'Octubre (TER)	0:00:54	20,4
0:02:19	Representació del mockumentary <i>La asombrosa historia de Mr. Snow</i> al Poble Espanyol de Barcelona	0:00:53	100
0:16:50	Revetlla de Sant Joan 2012 (TER)	0:00:53	13,5
0:01:39	Concert de Sara Pi a la sala Bel-Luna Jazz Club de Barcelona	0:00:49	100
0:28:42	Accidents de trànsit (TER)	0:00:49	11,2
0:17:17	Campanya de protesta en contra del pagament de peatges a Catalunya (TER)	0:00:47	15,2
0:35:24	Cessament d'activitats de la companyia aèria Spanair (TER)	0:00:43	9,0
0:02:17	Representació de l'obra <i>Skribo. Una aventura cal·ligràfica</i> , de Comediants, al CaixaForum de Barcelona	0:00:42	63,6
0:02:15	El conseller de Territori i Sostenibilitat, Lluís Recoder, i l'alcalde de l'Hospitalet de Llobregat, Núria Marín, lliuren les claus de 41 pisos de protecció oficial de lloguer al barri de la Ciutat Judicial	0:00:42	62,7
0:01:52	Reportatge sobre la relació dels trastorns alimentaris amb l'autoexigència en l'àmbit acadèmic	0:00:42	67,7

Pel que fa a les notícies del 2012 on les **persones de més de 65 anys** tenen més temps de paraula, es constata que sovint s'utilitza els testimonis de les persones grans per recordar i commemorar aniversaris: 50è aniversari de les riuades del Vallès i de la gran nevada a Barcelona, 20è aniversari dels JJ.OO de Barcelona i 25è aniversari de l'atemptat d'ETA a l'Hipercor de Barcelona. A més, tal com s'ha esmentat al quadre 27, les persones grans tenen un temps de paraula elevat en notícies relacionades amb la meteorologia: onada de calor, incendis de l'estiu i temporal de fred. Així mateix, tenen un gran protagonisme en notícies de l'àmbit de l'oci i el temps lliure: temporada de platja i consum derivat de les festes nadalenques.

Quadre 30. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones grans

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula grans	% sobre temps paraula total
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	0:40:42	9,2
0:54:25	Vaga general del 29 de març de 2012 a l'Estat espanyol (TER)	0:08:01	36,9
2:05:02	Debat entorn dels diferents models d'organització política de Catalunya i de relació amb l'Estat espanyol (TER)	0:05:27	10,2
0:08:50	Commemoració del 50è aniversari de la gran nevada de 1962 a Barcelona	0:04:27	79,2
3:02:00	Informacions relacionades amb les eleccions al Parlament de Catalunya (TER)	0:04:20	3,3
0:14:40	Commemoració del 20è aniversari de la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona (TER)	0:03:57	64,9
1:28:34	Incendis 2012	0:03:02	12,2
0:47:38	Pressupostos generals de l'Estat per al 2012 (TER)	0:02:59	20,2
0:28:55	Onada de calor a l'Estat espanyol (agost de 2012) (TER)	0:02:57	29,6
0:28:40	Eleccions al Parlament d'Andalusia (25 de març de 2012) (TER)	0:02:41	41,3
0:54:42	Debat entorn de la construcció i l'emplaçament del projecte conegut com a Eurovegas (TER)	0:02:35	14,3
0:35:23	Consum derivat de les festes nadalenques 2012 (TER)	0:01:56	15,2
0:17:44	Processos judicials oberts contra el jutge Baltasar Garzón (TER)	0:01:49	28,7
0:31:28	Temporal de fred siberià a l'Estat espanyol i a la resta d'Europa (febrer de 2012) (TER)	0:01:46	19,0
0:03:50	Commemoració del 50è aniversari de les riuades del Vallès en què van morir un miler de persones	0:01:46	86,2
0:17:36	25è aniversari de l'atemptat d'ETA al centre comercial Hipercor de Barcelona (TER)	0:01:42	30,4
0:08:39	Polèmica per les suposades irregularitats en desplaçaments presumptament privats i finançats amb diners públics del president del Tribunal Suprem i del CGPJ, Carlos Dívar (TER)	0:01:37	46,2
0:09:41	Mor el pintor Antoni Tàpies als 88 anys	0:01:32	36,7
0:25:03	Temporada de platja 2012 (TER)	0:01:30	17,6
0:04:09	Balanç del primer any del mandat de Xavier Trias a l'Ajuntament de Barcelona (TER)	0:01:29	100

7. Variable *origen*

En aquest apartat s'hi tracta l'origen de les persones que apareixen als espais de no-ficció i se les classifica entre persones immigrades i no immigrades.

7.1 Actors segons la variable *origen*

Les persones immigrades tenen molt poca presència als programes de no-ficció. En aquest sentit, el 3,6% dels inserts dels teleinformatius i el 4,1% dels actors que intervenen en debats i entrevistes són d'origen immigrat.

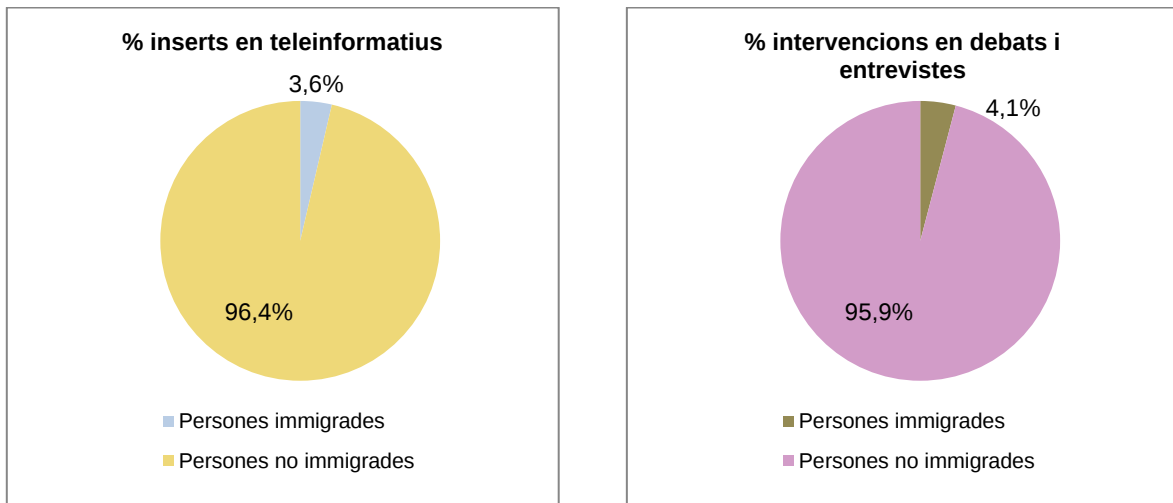
Tot i que no es estableix una relació directa entre presència mediàtica i pes demogràfic, a Catalunya les persones nascudes a l'estranger i inscrites al padró municipal representaven, el 2012, el 15,7%, i les persones estrangeres amb permís de residència en vigor, el 16,4%.¹⁴

Quadre 31. Actors segons la variable *origen* (immigrat o no immigrat). Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Origen	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre d'inserts	% inserts	Nombre d'intervencions	% intervencions
Persones immigrades	312	3,6	181	4,1
Persones no immigrades	8.264	96,4	4.246	95,9
Total	8.576	100	4.427	100

¹⁴ Font: l'Idescat a partir de l'explotació estadística dels padrons (2012).

Figura 24. Actors segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Un altre tema a considerar és la **identificació o no** de les persones immigrades que apareixen als teletinformatius.

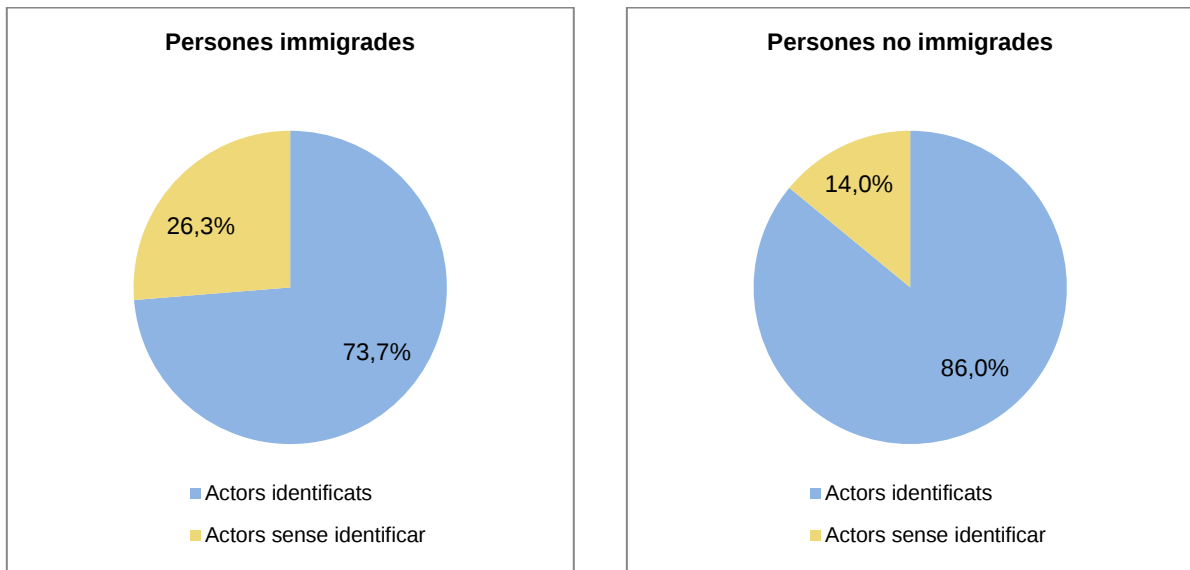
En aquest sentit, malgrat que majoritàriament es donen les dades dels actors immigrats mitjançant un rètol o *chyron* amb nom i/o cognoms, val a dir que les persones immigrades obtenen un percentatge d'identificació inferior al de les no immigrades: un 73,7% davant un 86%.

Per sexes, les dones immigrades apareixen més vegades sense identificar que els homes immigrats, amb un 32,3% de les dones davant un 22,3% dels homes, situació que també es dona entre les persones no immigrades però amb percentatges inferiors (un 24% de les dones i un 10,6% dels homes).

Quadre 32. Teletinformatius. Persones immigrades i no immigrades, identificades o no. Nombre d'inserts

Identificació de l'actor	Persones immigrades		Persones no immigrades	
	Nre. inserts	% inserts	Nre. inserts	% inserts
Actors identificats	230	73,7	7.104	86,0
Actors sense identificar	82	26,3	1.160	14,0
Total	312	100	8.264	100

Figura 25. Teleinformatius. Persones immigrades i no immigrades, identificades o no. Percentatge d'inserts

Pel que fa a la **durada mitjana dels inserts als teleinformatius**, es constata, en primer lloc, que els inserts de les persones no immigrades són més llargs que els de les persones immigrades. En aquest sentit, la mitjana dels inserts de les persones no immigrades és de 14,2 segons i la de les persones immigrades, de 10,6.

Quant als grups d'edat (i deixant de banda els infants, que no apareixen a la mostra de persones immigrades), els homes grans immigrants són els que tenen un insert de durada més curta (8,2 segons) i els homes adults no immigrants, els que tenen l'insert més llarg (15,5 segons).

En segon lloc, i tenint en compte la variable sexe, la durada mitjana d'inserts de totes les edats és superior en el cas dels homes que en el de les dones, ja siguin immigrants com no immigrants.

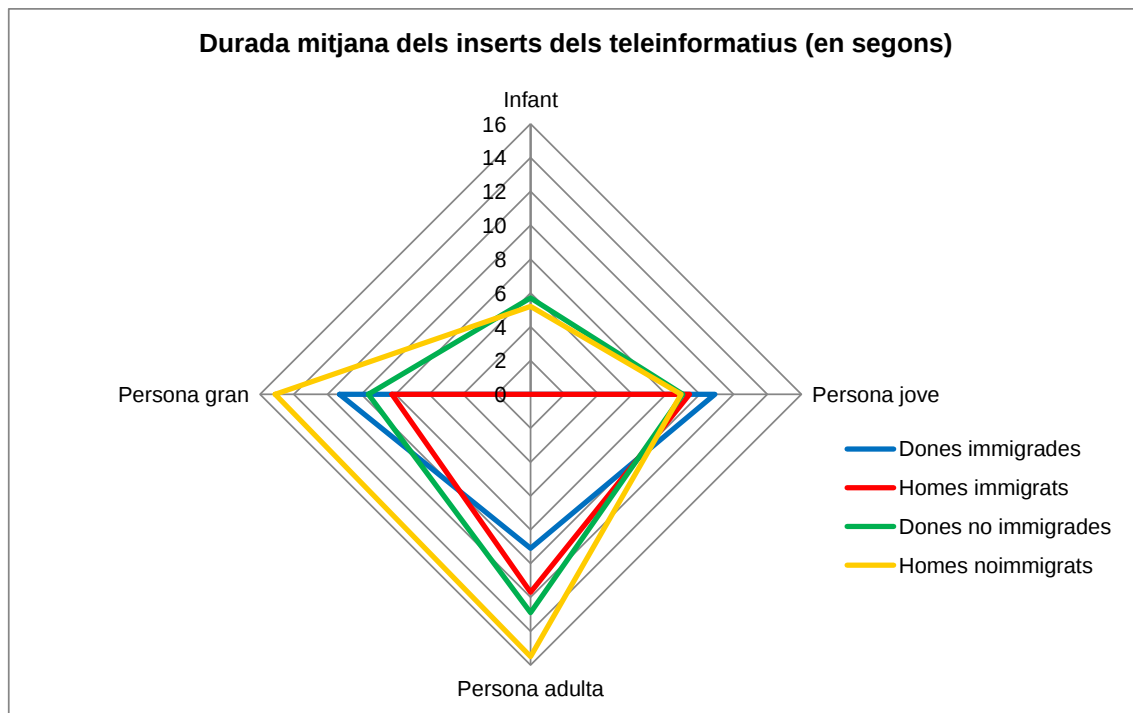
Finalment, i en relació amb el grup de persones immigrades, s'observa que les dones joves i grans tenen inserts de durada superior als dels homes immigrants del mateix grup d'edat.

Així doncs, les persones immigrades apareixen als teletinformatius menys identificades i amb uns inserts de durada més curta que les persones no immigrades.

Quadre 33. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert de les persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Grup d'edat	Durada mitjana de l'insert (en segons)			
	Persones immigrades		Persones no immigrades	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Infant	--	--	5,7	5,2
Persona jove	10,9	9,4	9	8,9
Persona adulta	9,1	11,7	12,9	15,5
Persona gran	11,3	8,2	9,6	15,1
Totes les edats	9,4	11,3	12	15

Figura 26. Teleinformatius. Durada mitjana de l'insert de les persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*

7.1.1 Actors segons les variables *origen*, *sexe* i *edat*

De l'anàlisi dels quadres que relacionen el sexe, l'edat i l'origen dels actors de la mostra se'n poden apuntar diverses consideracions.

En primer lloc, i tenint en compte la variable **sexe**, s'observa que als programes de no-ficció els homes immigrants representen aproximadament el 60% de la mostra i les dones immigrades, el 40%. Aquesta distribució s'aproxima a la realitat de la immigració a Catalunya, on el 2012 era del 53,1% d'homes davant el 46,9% de dones.

Així doncs, la distribució entre dones i homes immigrants a la no-ficció és més equilibrat que la distribució entre dones i homes no immigrants, amb uns percentatges del 60%-40% (homes-dones immigrades) i 70%-30% (homes-dones no immigrants) respectivament.

En segon lloc, i quant a la variable **edat**, els resultats de la mostra indiquen que als programes de no-ficció, quatre de cada cinc persones immigrades tenen entre 30 i 64 anys (persones adultes). La resta són majoritàriament persones joves (entorn de l'11%) i persones grans (2,9% en teleinformatius i 8,3% en debats i entrevistes).

El perfil demogràfic de la immigració a Catalunya indica que, el 2012, les persones immigrades joves representaven el 26%, els immigrants adults, el 54,4% i els grans, el 2,8%.

Si es compara la presència de les persones immigrades i de les no immigrades per franja d'edat als programes de no-ficció, s'observa un tret comú: que el grup d'edat més present, amb un percentatge entorn del 80%, és sempre el de la gent adulta. No obstant això, en el cas de les persones no immigrades, el segon grup d'edat en importància és el de la gent gran, i en el cas de les persones immigrades, el de les persones joves, un ordre coincident amb la població immigrada a Catalunya.

Finalment, combinant les variables **edat** i **sexe**, s'observa que en totes les franges d'edat els homes immigrants tenen més presència que les dones immigrades, amb l'única excepció de les persones joves que apareixen als debats i entrevistes, on les dones doblen el nombre d'intervencions dels homes. Cal recordar que per a les persones no immigrades hi ha un altre patró als espais de no-ficció: dels 0 als 29 anys, la presència de dones és superior a la d'homes.

Pel que fa a la distribució per sexes de la gent gran, la presència d'homes immigrants és molt superior a la de dones immigrades (en debats i entrevistes les quadrupliquen i en teleinformatius les doblen), dada que es contradiu amb la xifra real de població immigrada de més de 65 anys, segons la qual les dones representen el 55,3% d'aquest grup generacional.

Quadre 34. Teleinformatius. Persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*. Nombre d'inserts

Edat aparent	Dones immigrades		Homes immigrants		Total	
	Nre. inserts	% inserts	Nre. inserts	% inserts	Nre. inserts	% inserts
Infant	--	--	--	--	--	--
Persona jove	16	47,1	18	52,9	34	10,9
Persona adulta	105	39,0	164	61,0	269	86,2
Persona gran	3	33,3	6	66,7	9	2,9
Total	124	39,7	188	60,3	312	100

Quadre 35. Debats i entrevistes. Persones immigrades segons les variables *edat aparent* i *sexe*. Nombre d'intervencions

Edat aparent	Dones immigrades		Homes immigrants		Total	
	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%
Infant	--	--	--	--	--	--
Persona jove	13	68,4	6	31,6	19	10,6
Persona adulta	54	37,0	92	63,0	146	81,1
Persona gran	3	20,0	12	80,0	15	8,3
Total	70	38,9	110	61,1	180¹⁵	100

¹⁵ Hi ha una intervenció que prové d'una trucada telefònica i no s'ha pogut determinar l'edat aparent de la persona que la fa, és per això que el sumatori de persones immigrades és de 180.

7.2 Origen percebut i procedència dels actors segons la variable *origen*

La totalitat dels actors apareguts a la mostra s'han catalogat en funció de l'origen percebut, que s'ha determinat a partir de l'aparença i els caràcters físics.

Dels resultats obtinguts, i que es mostren al quadre següent, se'n constata que el 97% dels actors de la mostra de programes de no-ficció són percebuts com a blancs i el 3% restant es divideixen entre trets indígenes americans, negres, àrabs, asiàtics, indo-pakistanesos i gitanos.

Quadre 36. Actors segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Persona percebuda com a:	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	% inserts	Nombre intervencions	% intervencions
Persona blanca	8.348	97,4	4.311	97,6
Persona amb trets indígenes americans	114	1,3	22	0,5
Persona negra	32	0,4	28	0,6
Persona àrab	28	0,3	17	0,4
Persona asiàtica	22	0,3	19	0,4
Persona indo-pakistanesa	13	0,2	13	0,3
Persona gitana	13	0,2	6	0,1
Total	8.570¹⁶	100	4.416	100

Si aquesta classificació es fa específicament sobre els actors immigrants, s'obté que el percentatge de persones percebudes com a blanques és del 49,4% als teleinformatius i del 56,7% en debats i entrevistes.

En el cas dels **teleinformatius**, el segon grup en importància és el de persones immigrades amb trets indígenes americans, amb un 29% dels inserts. El terç restant es distribueix força uniformement entre persones negres, àrabs, asiàtiques i indo-pakistaneses.

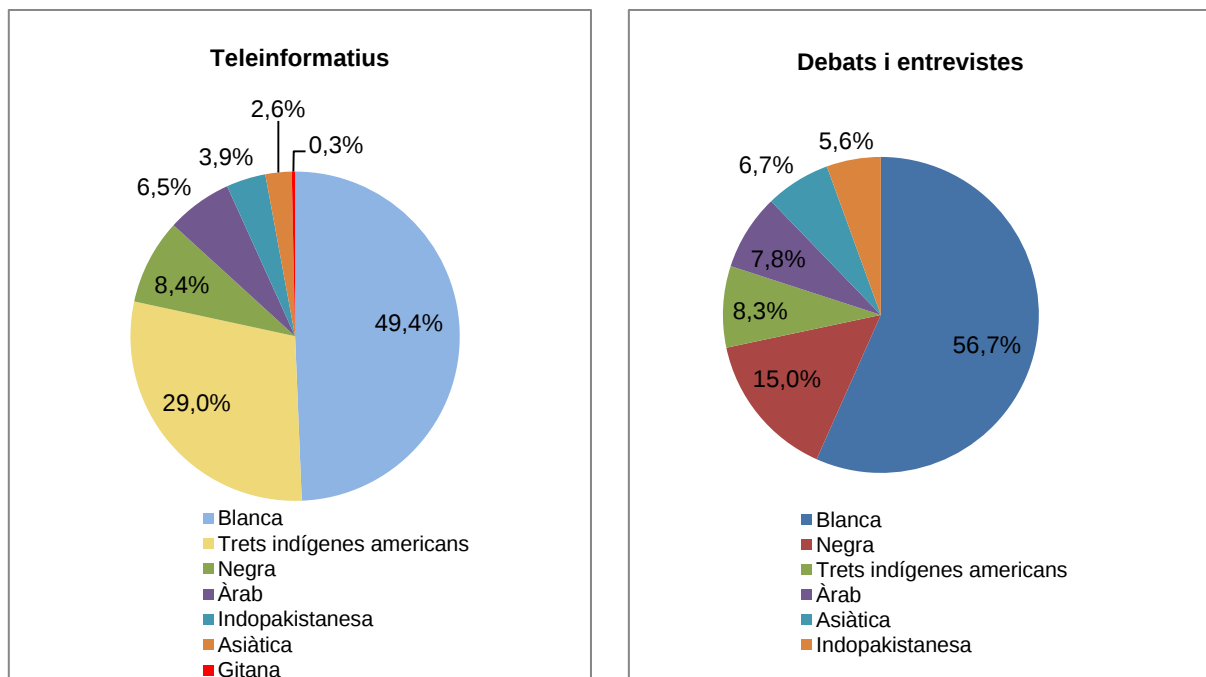
¹⁶ En els casos en què els inserts o les intervencions eren amb sistemes d'ocultació de la imatge o no s'hi apreciava el color de la pell (6 per teleinformatius i 11 per debats i entrevistes), no s'ha pogut determinar l'origen de les persones, és per això que el sumatori és 8.570 per teleinformatius i 4.416 per debats i entrevistes.

Pel que fa a **debats i entrevistes**, i a diferència dels teleinformatius, el segon grup en importància és el de persones negres. La resta es distribueix equitativament entre els altres orígens percebuts.

Quadre 37. Persones immigrades segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Persona immigrada percebuda com a:	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nre. inserts	% inserts	Nombre intervencions	% intervencions
Blanca	153	49,4	102	56,7
Trets indígenes americans	90	29,0	15	8,3
Negra	26	8,4	27	15,0
Àrab	20	6,5	14	7,8
Indopakistanesa	12	3,9	10	5,6
Asiàtica	8	2,6	12	6,7
Gitana	1	0,3	--	--
Total	310¹⁷	100	180	100

Figura 27. Persones immigrades segons la variable *origen percebut*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

¹⁷ En els casos en què els inserts o les intervencions de persones immigrades eren amb sistemes d'ocultació de la imatge o no s'hi apreciava el color de la pell (2 per teleinformatius i 1 per debats i entrevistes), no s'ha pogut determinar l'origen de les persones, és per això que el sumatori és 310 i 180, respectivament.

L'origen geogràfic principal de les persones immigrades és l'*Amèrica llatina*, tant per a teleinformatius (48%) com per a debats i entrevistes (31,5%). En segon lloc es troba el grup de persones immigrades procedents de l'Europa dels 15 (al voltant del 19% en ambdues tipologies de programes) i, finalment, les persones procedents de l'Àfrica sud-sahariana.

Quadre 38. Procedència de les persones immigrades. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Procedència de les persones immigrades	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	% inserts	Nombre intervencions	% intervencions
Amèrica llatina	142	48,0	57	31,5
Europa dels 15	55	18,6	36	19,9
Àfrica sud-sahariana	24	8,1	27	14,9
Magrib i nord d'Àfrica	20	6,8	16	8,8
Àsia (excepte la Xina)	19	6,4	17	9,4
Europa no comunitària	15	5,1	8	4,4
Amèrica del Nord	12	4,1	4	2,2
Restat d'Europa comunitària	5	1,7	6	3,3
Xina	3	1,0	10	5,5
Altres (Israel)	1	0,3	--	--
Total	296¹⁸	100	181	100

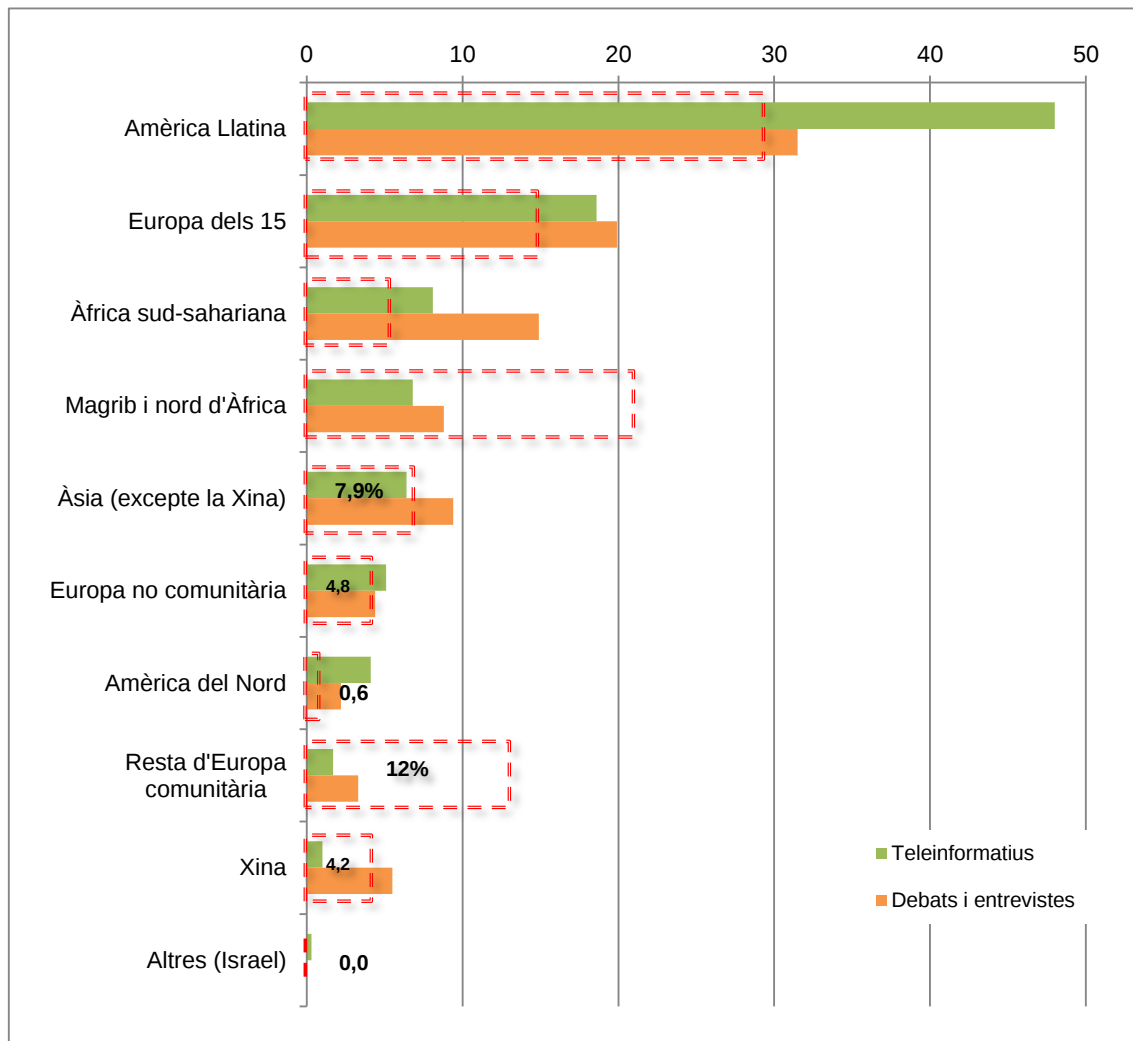
Les dades del 2012 sobre la procedència de la immigració a Catalunya¹⁹ (marcades amb línia discontinua vermella a la figura següent) mostren que l'Amèrica llatina és, efectivament, el principal origen de les persones immigrades, amb un 29,2% sobre el total de la immigració. Aquestes dades també apunten al Magrib i al nord d'Àfrica com el segon origen en importància (amb un pes del 21,3% sobre el total d'orígens), fet que no es reflecteix als programes de no-ficció, on la presència de persones amb aquest origen és del 6,8% (teleinformatius) i del 8,8% (debats i entrevistes).

En general, i tal com es mostra a la figura següent, hi ha tres orígens els quals tenen una presència mediàtica inferior a la seva presència a la societat catalana: es tracta, com ja s'ha apuntat, del Magrib i del nord d'Àfrica, però també dels països de l'Europa comunitària que no formen part dels 15 i de la Xina.

¹⁸ En 16 casos no s'ha pogut determinar la procedència dels actors dels teleinformatius.

¹⁹ Idescat a partir de l'explotació estadística dels padrons.

Figura 28. Procedència de les persones immigrades. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

7.3 Rol dels actors segons la variable *origen*

Tal com s'ha fet per a les variables *sexe* i *edat*, en aquest apartat es divideixen els actors segons el rol que desenvolupen a la notícia o debat/entrevista: per una banda, es divideix entre actors polítics o actors socials, i per l'altra, entre esfera pública o privada. A més, es desenvolupa el rol social dels actors a través de les agrupacions on es poden adscriure segons el seu paper.

7.3.1 Rol polític o social dels actors

La presència de persones immigrades amb un rol polític és gairebé inexistent en la mostra analitzada, situació molt diferent a la que es dona amb les persones no immigrades.

En aquest sentit, als teletinformatius no hi ha aparegut cap persona immigrada amb aquest rol, i als debats i entrevistes, tot i que n'hi han aparegut tres, cap d'ells exerceix la política en sentit estricte, sinó que es tracta de treballadors de l'Administració local catalana, categoria que a efectes metodològics s'engloba dins dels actors polítics (inclou partits i institucions).

Si es consideren les persones no immigrades de la mostra, s'observa que en els teletinformatius, el 39,4% d'elles hi apareixen exercint un rol polític, mentre que en debats i entrevistes ho fan en un 11,8% dels casos.

Quadre 39. Teletinformatius. Actors polítics i socials segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Origen	Actors socials		Actors polítics		Total
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%	
Persona immigrada	312	100	--	--	312
Persona no immigrada	5.009	60,6	3.255	39,4	8.264

Quadre 40. Debats i entrevistes. Actors polítics i socials segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Origen	Actors socials		Actors polítics		Total
	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%	
Persona immigrada	178	98,3	3	1,7	181
Persona no immigrada	3.745	88,2	501	11,8	4.246

7.3.2 Agrupacions dels actors socials

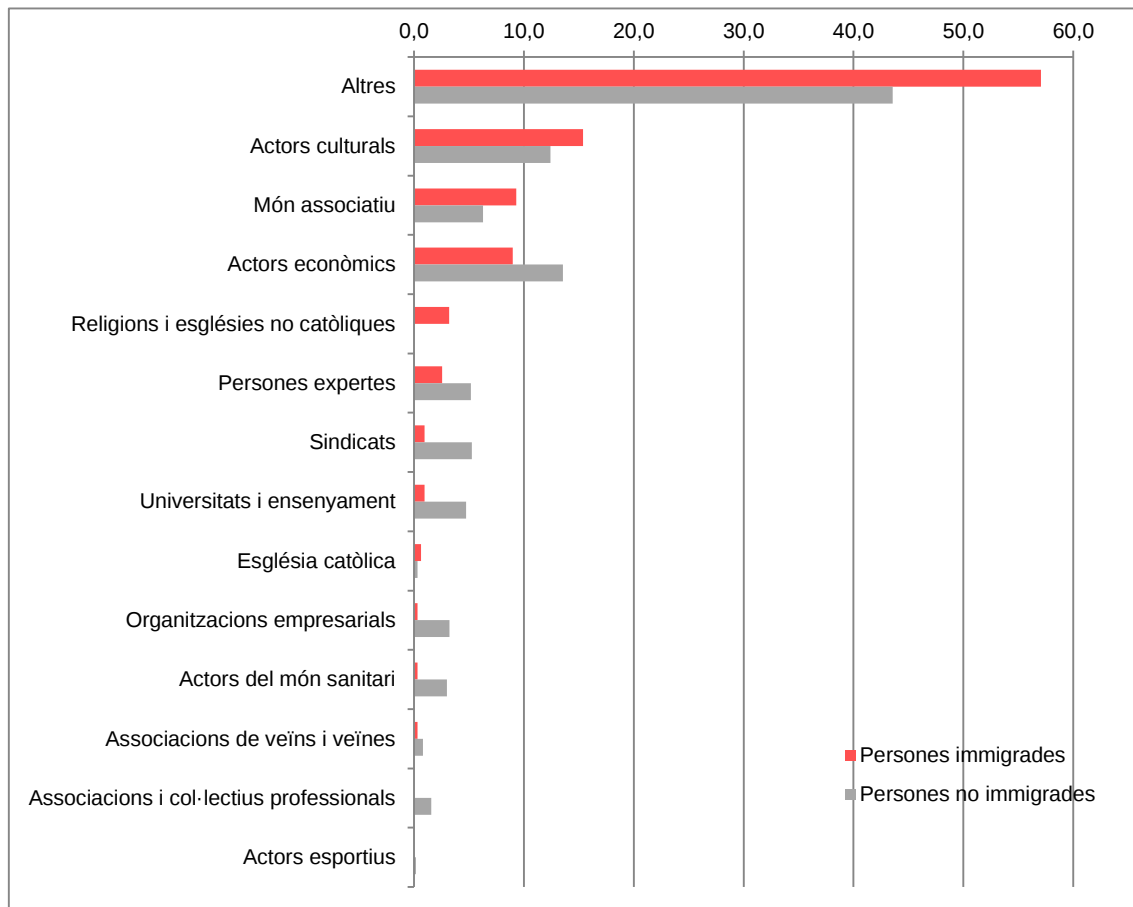
Pel que fa al rol concret que desenvolupen les **persones immigrades** que apareixen a la mostra de **teleinformatius**, cal destacar que més de la meitat (un 57,1%) ho fan com a actors ocasionals (agrupació *altres*) que hi participen des del seu àmbit personal com a part implicada en els fets narrats aliens a una activitat professional o política. En segon lloc, però amb un pes percentual sensiblement inferior (15,4%), es troben els actors culturals, seguits dels actors pertanyents a alguna associació (9,3%) i els actors econòmics (9%). Aquestes quatre agrupacions concentren el 90% dels inserts de les persones immigrades.

D'altra banda, són cinc les agrupacions on les persones immigrades tenen un pes relatiu superior a les persones no immigrades: com a actors culturals, com a món associatiu, com a religions no catòliques i catòliques, i com a actors ocasionals. Cap d'aquestes agrupacions engloba professions.

Quadre 41. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Agrupació	Persones immigrades		Persones no immigrades	
	Nre. inserts	%	Nre. inserts	%
Altres	178	57,1	2.182	43,6
Actors culturals	48	15,4	622	12,4
Món associatiu	29	9,3	315	6,3
Actors econòmics	28	9,0	678	13,5
Religions i esglésies no catòliques	10	3,2	--	--
Persones expertes	8	2,6	259	5,2
Sindicats	3	1,0	264	5,3
Universitats i ensenyament	3	1,0	237	4,7
Església catòlica	2	0,6	15	0,3
Organitzacions empresarials	1	0,3	161	3,2
Actors del món sanitari	1	0,3	150	3,0
Associacions de veïns i veïnes	1	0,3	40	0,8
Associacions i col·lectius professionals	--	--	78	1,6
Actors esportius	--	--	8	0,2
Total	312	100	5.009	100

Figura 29. Teleinformatius. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts

Quant als rols que desenvolupen els actors socials que apareixen en **debats i entrevistes**, cal destacar la importància que tenen els actors culturals, amb un terç del total d'inserts tant de les persones immigrades com no immigrades.

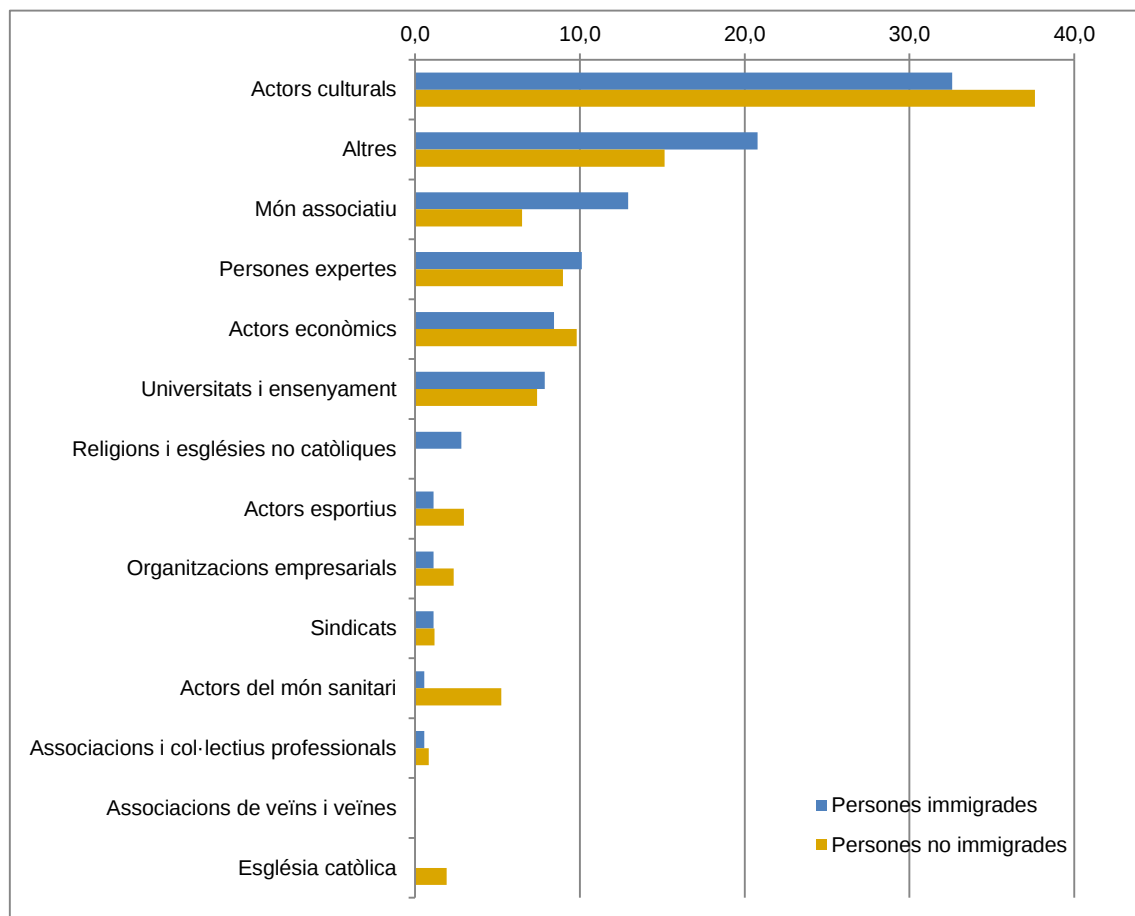
En el cas de les persones immigrades, el segon lloc en importància l'ocupen els actors ocasionals (20,8%), seguits dels actors representants d'alguna associació (12,9%). Les persones no immigrades, en canvi, tenen com a tercera agrupació en importància la d'actors econòmics (9,8%).

A diferència dels teleinformatius, en debats i entrevistes s'observen menys diferències de rol segons l'origen (immigrat o no immigrat). Les úniques excepcions es troben en els àmbits cultural i sanitari (superioritat percentual de les persones no immigrades), i associatiu i personal (on les persones immigrades tenen més pes).

Quadre 42. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Agrupació	Persones immigrades		Persones no immigrades	
	Nre. intervencions	%	Nre. intervencions	%
Actors culturals	58	32,6	1.409	37,6
Altres	37	20,8	567	15,1
Món associatiu	23	12,9	243	6,5
Persones expertes	18	10,1	336	9,0
Actors econòmics	15	8,4	367	9,8
Universitats i ensenyament	14	7,9	277	7,4
Religions i esglésies no catòliques	5	2,8	2	0,1
Actors esportius	2	1,1	111	3,0
Organitzacions empresarials	2	1,1	88	2,3
Sindicats	2	1,1	44	1,2
Actors del món sanitari	1	0,6	196	5,2
Associacions i col·lectius professionals	1	0,6	31	0,8
Església catòlica	--	--	72	1,9
Associacions de veïns i veïnes	--	--	2	0,1
Total	178	100	3.745	100

Figura 30. Debats i entrevistes. Agrupacions d'actors socials segons la variable *origen*. Percentatge d'intervencions

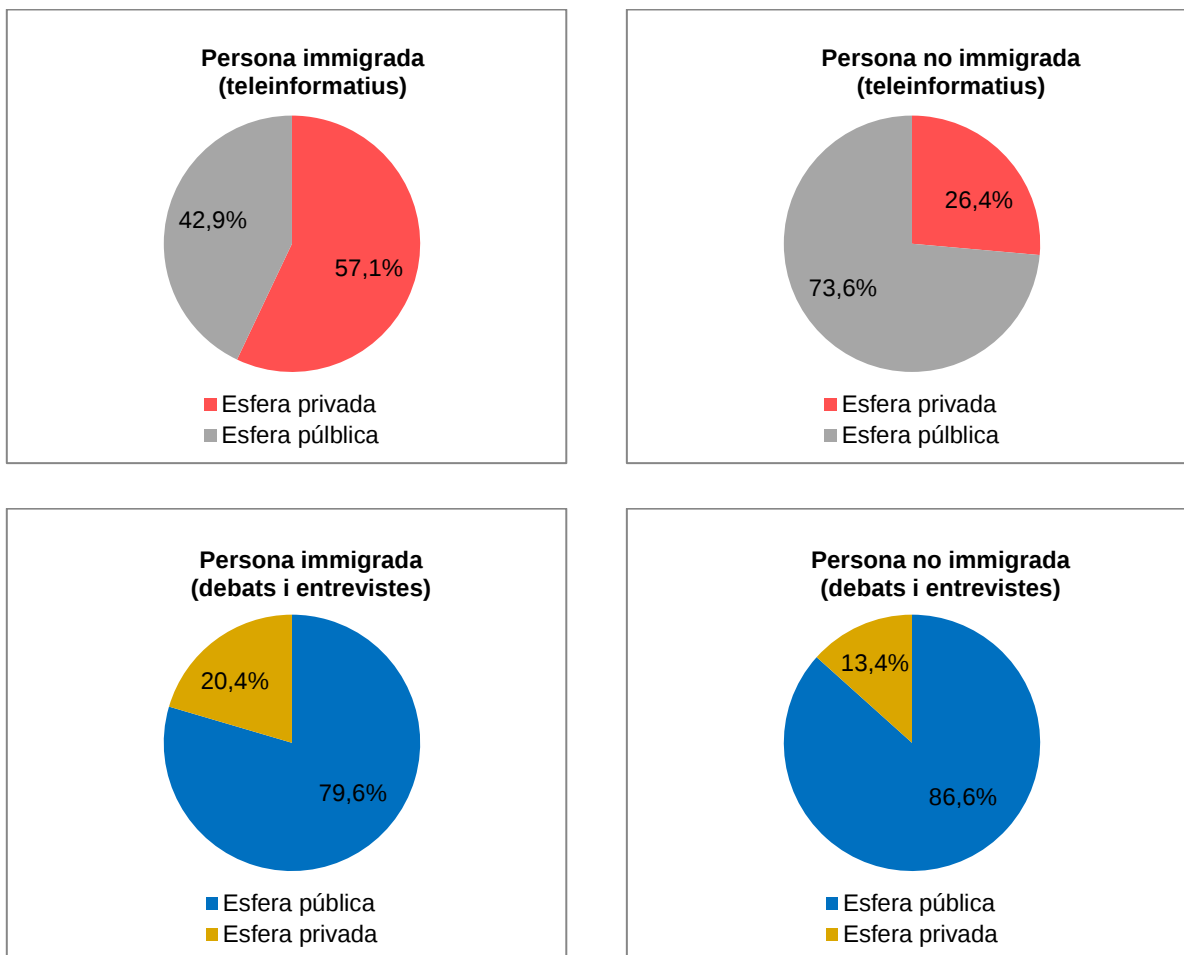

7.3.3 Esfera pública o privada dels actors

Si es considera l'esfera (pública o privada) des d'on parlen les persones que apareixen als espais de no-ficció segons el seu origen (immigrat o no), s'observa, en primer lloc, que en teleinformatius apareixen més persones parlant en funció del seu àmbit personal que en debats i entrevistes.

Quant a l'origen, les persones immigrades són les úniques que més de la meitat de les vegades que apareixen en informatius ho fan des del seu àmbit privat (57,1% dels inserts). A més, la xifra de persones immigrades que parlen des d'una esfera privada en teleinformatius dobla la xifra de persones no immigrades que ho fan des d'aquesta esfera.

Figura 31. Esfera pública o privada segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts en teleinformatius i d'intervencions en debats i entrevistes

7.4 Temàtica de la intervenció dels actors en els teleinformatius segons la variable *origen*

Gairebé la meitat dels inserts de les persones immigrades es donen en notícies de l'àmbit temàtic *societat* (42% del total d'inserts de les persones immigrades), enteses com aquelles que parlen de fets diversos com ara accidents, successos, crònica social, solidaritat, etc.

En segon i tercer lloc, i amb percentatges entorn del 14%, es troben les notícies sobre *economia i negocis* i les *d'art i cultura*.

Per contra, les persones immigrades tenen una participació mínima en notícies sobre l'actualitat política catalana, estatal i internacional (descriptors *crònica política* i *crònica internacional*) amb un 0,3% en tots dos casos.

Les persones no immigrades, per la seva banda, tenen una presència més diversificada en tot tipus de notícia, tot i que destaquen en les d'àmbit polític (22,4% dels inserts de les persones no immigrades) i econòmic (21,8%).

Quadre 43. Teleinformatius. Temàtica de la informació segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts

Temàtica	% inserts persones immigrades	% inserts persones no immigrades
Societat	42,0	16,9
Economia i negocis	14,7	21,8
Art i cultura	14,4	10,2
Conflictes socials	9,3	6,4
Treball	7,4	7,0
Sanitat	3,8	5,0
Educació i ensenyament	1,9	4,1
Medi ambient	1,9	4,1
Ciència i tecnologia	1,9	0,4
Mitjans de comunicació i telecomunicacions	1,0	1,0
Esports	1,0	0,2
Crònica política	0,3	22,4
Crònica internacional	0,3	0,1
Altres	--	0,2
Trànsit	--	0,01
Total	100	100

De la mateixa manera que s'ha fet per a les variables *sexe* i *edat*, el quadre següent mostra la presència que tenen les persones segons el seu *origen* (immigrat i no immigrat) en els 20 principals ítems informatius de l'any 2012.

D'entrada s'observa que les persones immigrades apareixen en menys de la meitat de les 20 primeres notícies i mai tenen un percentatge de temps de paraula superior a les persones no immigrades.

Així mateix, les persones immigrades no apareixen en notícies de política catalana i espanyola (processos electorals, congressos de partits, model territorial de l'Estat, pressupostos públics) ni econòmiques (concert econòmic, Eurovegas, etc.), llevat de l'ítem *crisi econòmica i financera mundial*, en el qual tenen una participació inferior al 2% del total de temps de paraula.

En acabat, i tenint en compte que la mitjana de temps de paraula dels actors no immigrants de la mostra és del 2,7%, hi ha algunes notícies en les quals la seva presència és superior a la seva mitjana. Són, principalment, les notícies relacionades amb la meteorologia, el món laboral, el consum i la cultura.

Quadre 44. Teleinformatius. Percentatge de temps de paraula dels actors segons la variable *origen* en els 20 ítems informatius amb més temps de notícia

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	% temps paraula persones immigrades	% temps paraula persones no immigrades
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	1,8	98,2
5:19:50	Informacions relacionades amb les eleccions al Parlament de Catalunya (TER)	--	100
2:05:02	Debat entorn dels diferents models d'organització política de Catalunya i de relació amb l'Estat espanyol (TER)	--	100
1:28:34	Incendis durant el 2012 (TER)	3,7	96,3
1:39:06	Propostes entorn d'un nou model de finançament per a Catalunya basat en el concert econòmic (TER)	--	100
1:10:44	Reportatges sobre empreses catalanes emprenedores i/o en expansió (TER)	9,6	90,4
0:54:42	Debat entorn de la construcció i l'emplaçament del projecte conegut com a Eurovegas (TER)	--	100
0:54:25	Vaga general del 29 de març de 2012 a l'Estat espanyol (TER)	0,3	99,7
0:47:38	Pressupostos generals de l'Estat per al 2012 (TER)	--	100
0:42:21	Pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 (TER)	--	100
0:38:09	Polèmica per la proposta de reforma educativa presentada pel ministre d'Educació José Ignacio Wert (TER)	--	100
0:35:24	Cessament d'activitats de la companyia aèria Spanair (TER)	5,2	94,8
0:35:23	Consum derivat de les festes nadalenques 2012 (TER)	3,4	96,6

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	% temps paraula persones immigrades	% temps paraula persones no immigrades
0:31:41	Vaga general a l'Estat espanyol i a altres països de la Unió Europea (14 de novembre de 2012) (TER)	2,5	97,5
0:31:28	Temporal de fred siberià a l'Estat espanyol i a la resta d'Europa (febrer de 2012) (TER)	6,8	93,2
0:29:40	38è Congrés Federal del PSOE (TER)	--	100
0:28:55	Onada de calor a l'Estat espanyol (agost de 2012) (TER)	--	100
0:28:42	Accidents de trànsit (TER)	--	100
0:28:40	Eleccions al Parlament d'Andalusia (25 de març de 2012) (TER)	--	100
0:27:35	Diada de Sant Jordi 2012 (TER)	3,8	96,2
Totes les notícies		2,7	

El quadre següent recull els ítems informatius del 2012 on més temps de paraula tenen les persones immigrades.

S'aprecia que hi ha dos tipus de notícies en les quals les persones immigrades tenen una presència important: les notícies relacionades amb les arts, la cultura i el folklore (exposició fotogràfica, festival de dansa, estrena d'obra de teatre i celebració de carnestoltes) i les de temàtica social, especialment pel que fa a actes delictius (tiroteig en una escola jueva de Toulouse, violència masclista, mort d'un jove al Besòs i judici per l'assassinat d'un empresari). Les persones immigrades també tenen un pes significatiu en les notícies sobre meteorologia (temporal de fred i incendis d'estiu).

Quadre 45. Teleinformatius. 20 ítems informatius amb més temps de paraula de les persones immigrades

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula persones immigrades	% sobre temps paraula total
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	0:08:11	1,8
0:26:02	Immigració (TER)	0:03:25	44,1
0:03:49	Tiroteig en una escola jueva de Toulouse i captura posterior del seu autor (TER)	0:01:43	85,8
1:10:44	Reportatges sobre empreses catalanes emprenedores i/o en expansió (TER)	0:01:42	9,6
0:14:07	Projecte d'intervenció integral de la Rambla de Barcelona (TER)	0:01:34	36,2
0:20:14	Ocupació de naus industrials i solars abandonats al barri del Poblenou de Barcelona (TER)	0:01:26	30,0
0:02:57	Eleccions parlamentàries a Grècia (TER)	0:01:02	72,1
0:14:05	Violència masclista (TER)	0:01:00	23,2
0:17:09	Mobile World Congress a Barcelona (TER)	0:01:00	17,0
1:28:34	Incendis durant el 2012	0:00:55	3,7
0:09:19	Mort d'un jove senegalès al barri del Besòs de Barcelona (TER)	0:00:53	24,5
0:02:03	Exposició "Raval" amb fotografies de Consuelo Bautista a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona	0:00:51	100

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula persones immigrades	% sobre temps paraula total
0:03:32	Debat sobre els canvis en la gestió de la renda mínima d'inserció (TER)	0:00:51	58,6
0:03:43	Celebració de la 9a edició del Festival Dansat al Sant Andreu Teatre	0:00:50	100
0:03:25	Estrena de l'obra <i>Res no tornarà a ser com abans</i> al Teatre Villarroel de Barcelona	0:00:44	25,4
0:01:37	Un estudi català reconstrueix en 3D els rostres de personatges històrics a partir de la seves restes òssies	0:00:41	100
0:09:54	Carnevoltes 2012 (TER)	0:00:41	19,8
0:31:28	Temporal de fred siberià a l'Estat espanyol i a la resta d'Europa (febrer de 2012) (TER)	0:00:38	6,8
0:04:24	Un nou trasplantament de ronyó en un nadó realitzat pels hospitals Clínic de Barcelona i Sant Joan de Déu confirma l'èxit d'aquest tipus d'operacions en infants molt petits	0:00:38	33,6
0:02:50	Judici per l'assassinat de l'empresari Félix Martínez Touriño al carrer de Santaló de Barcelona (TER)	0:00:38	67,9

8. Variable *diversitat funcional*

En primer lloc, cal puntualitzar que els actors únicament han estat catalogats com a discapacitats quan es compleix un d'aquests tres supòsits:

- Se'n mostren indicis visibles en pantalla (cadires de rodes, bastons guia, malformacions greus, etc.).
- Es pot extreure de la informació que el mateix programa aporta sobre l'actor (veu en *off*, grafisme, etc.).
- La persona s'autodefineix com a tal.

8.1 Actors segons la variable *diversitat funcional*

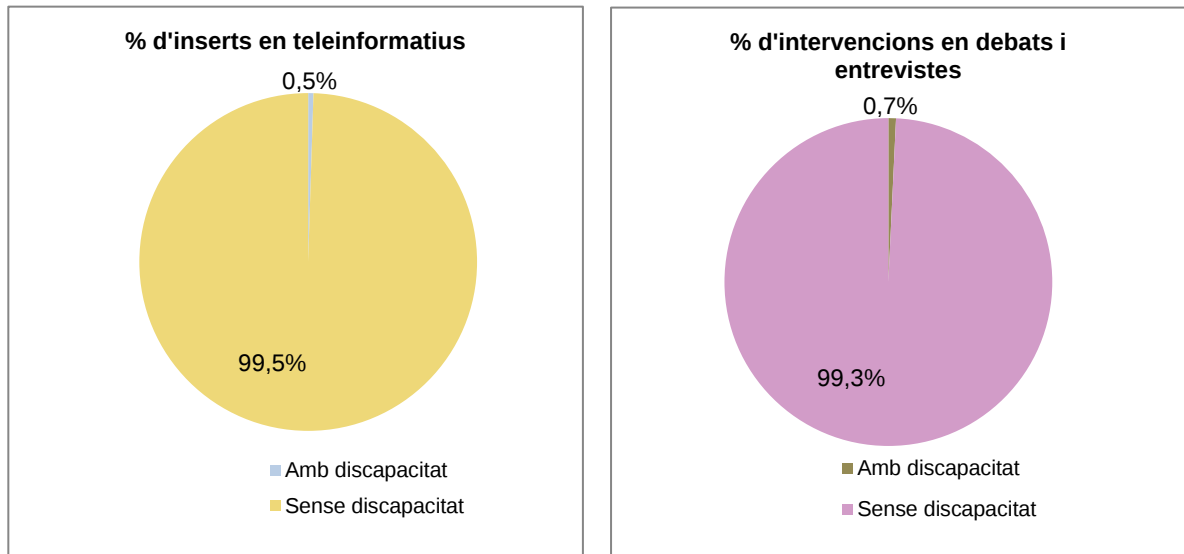
L'anàlisi mostra com la presència de les persones que presenten algun tipus de discapacitat és inferior a l'1% tant als teleinformatius com als espais de debats i entrevistes (en concret, un 0,5% i un 0,7% del total, respectivament).

A Catalunya, i segons les dades ofertes pel Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat, les persones amb discapacitat representaven, el 2012, un 6,5% del total de la població catalana.

Quadre 46. Persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Diversitat funcional	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Amb discapacitat	42	0,5	31	0,7
Sense discapacitat	8.534	99,5	4.396	99,3
Total	8.576	100	4.427	100

Figura 32. Persones amb discapacitat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

8.2 Diversitat funcional segons la variable sexe

Quant a la proporcionalitat entre sexes, entre les persones discapacitades és més equilibrada que en el global de la mostra, on, com ja s'ha vist, la presència de les dones és considerablement inferior a la dels homes.

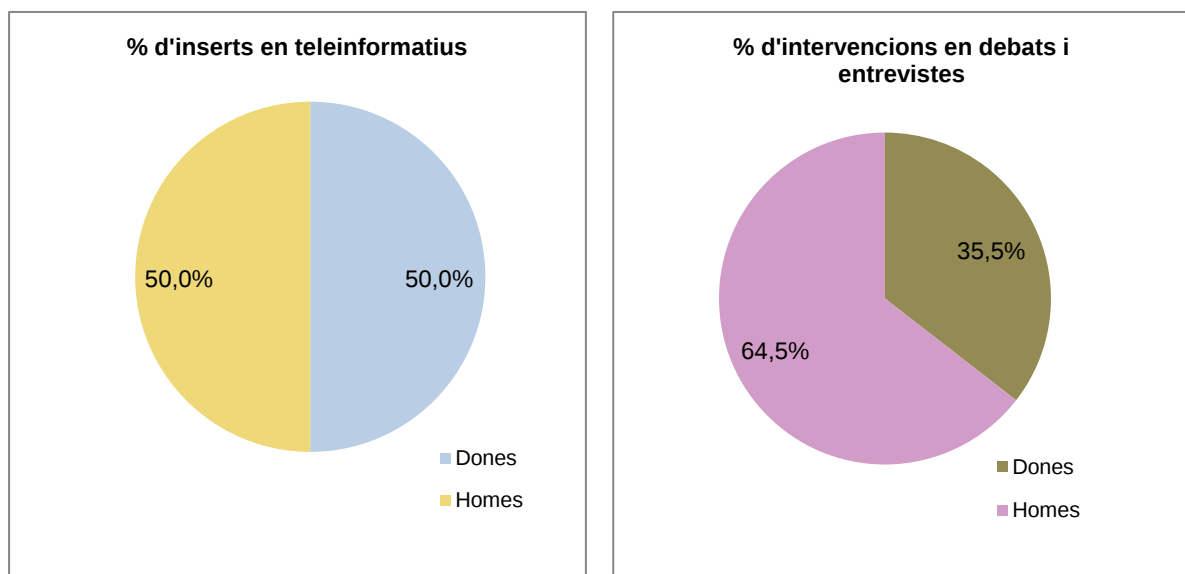
L'equilibri entre sexes entre les persones amb discapacitat és especialment evident en el cas dels teleinformatius, on les dones representen del 50% del total de persones discapacitades. En els espais de debats i entrevistes, en canvi, constitueixen el 35,5%, una proporció considerablement inferior a la dels teleinformatius, però que supera en cinc punts percentuals la presència femenina en el total de la mostra.

Quadre 47. Teleinformatius. Persones amb discapacitat segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Diversitat funcional	Dones		Homes		Total
	Nre. inserts	% inserts	Nre. inserts	% inserts	
Amb discapacitat	21	50	21	50	42
Sense discapacitat	2.487	29,1	6.047	70,9	8534

Quadre 48. Debats i entrevistes. Persones amb discapacitat segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Diversitat funcional	Dones		Homes		Total
	Nre. intervencions	% intervencions	Nre. intervencions	% intervencions	
Amb discapacitat	11	35,5	20	64,5	31
Sense discapacitat	1.329	30,2	3.067	69,8	4.396

Figura 33. Persones amb discapacitat segons la variable sexe. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

8.3 Diversitat funcional segons la variable edat

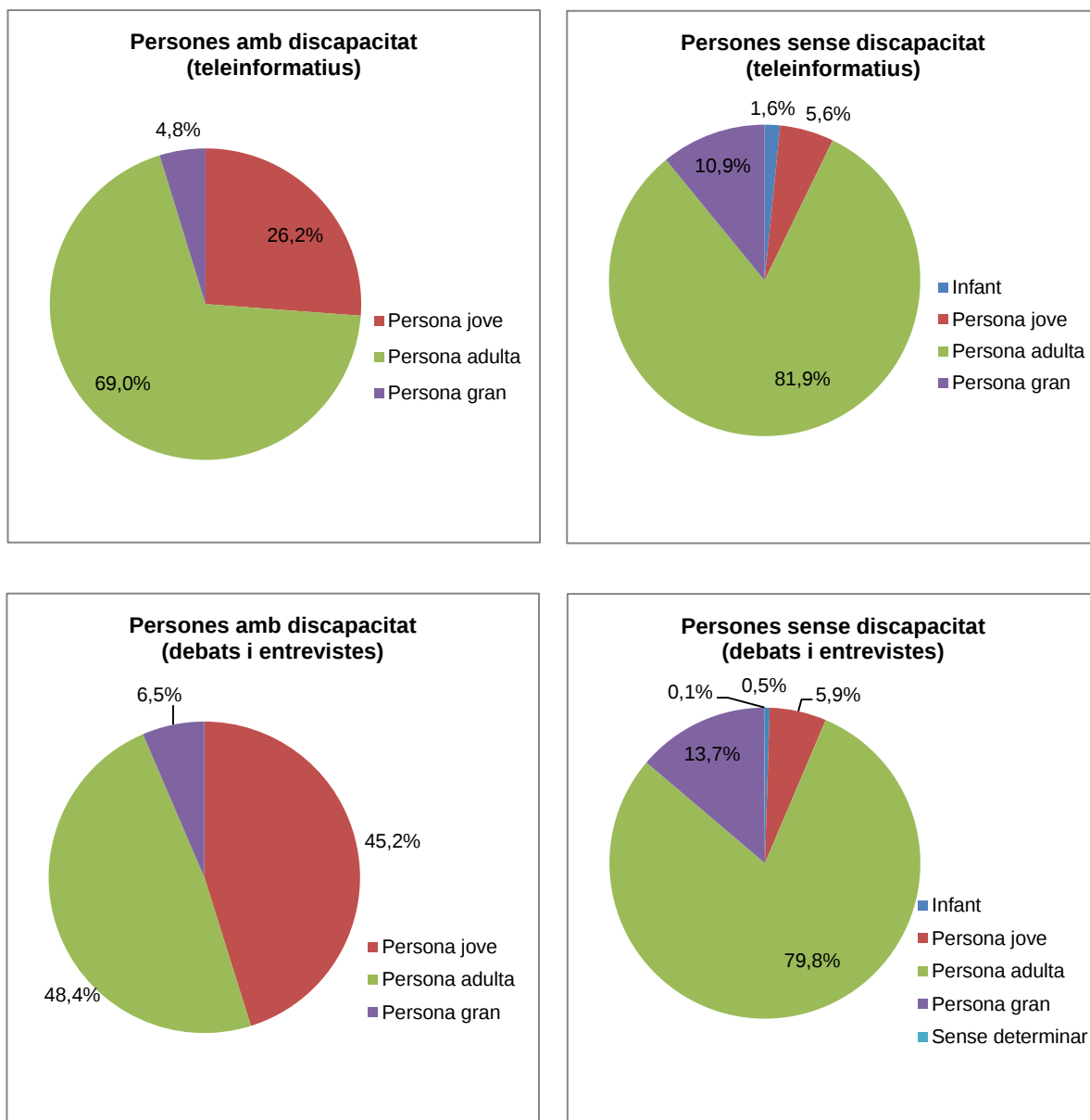
Quant a la distribució de les persones amb discapacitat entre els diferents grups d'edat, la dada més destacable és la proporció més elevada de persones joves respecte de la del conjunt de la mostra. Així, mentre la franja d'edat d'entre 15 i 29 anys representa al voltant del 6% dels actors sense discapacitat participants en els programes de no-ficció, entre les persones discapacitades el percentatge de joves és del 26,2% als teleinformatius i del 45,2% als debats i entrevistes. En aquest darrer cas, la causa es troba en la presència elevada, en termes relatius, d'intervencions d'esportistes participants en els Jocs Paralímpics de Londres 2012.

En canvi, la presència de les persones grans pateix el fenomen invers: dins del grup de persones amb discapacitat –on representen un 4,8% als teleinformatius i un 6,5% als espais de debats i entrevistes– la seva presència és molt inferior a la del grup de persones sense cap discapacitat, on representen entre un 11% i un 14% en funció de la tipologia del programa.

Quadre 49. Persones amb discapacitat segons la variable edat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

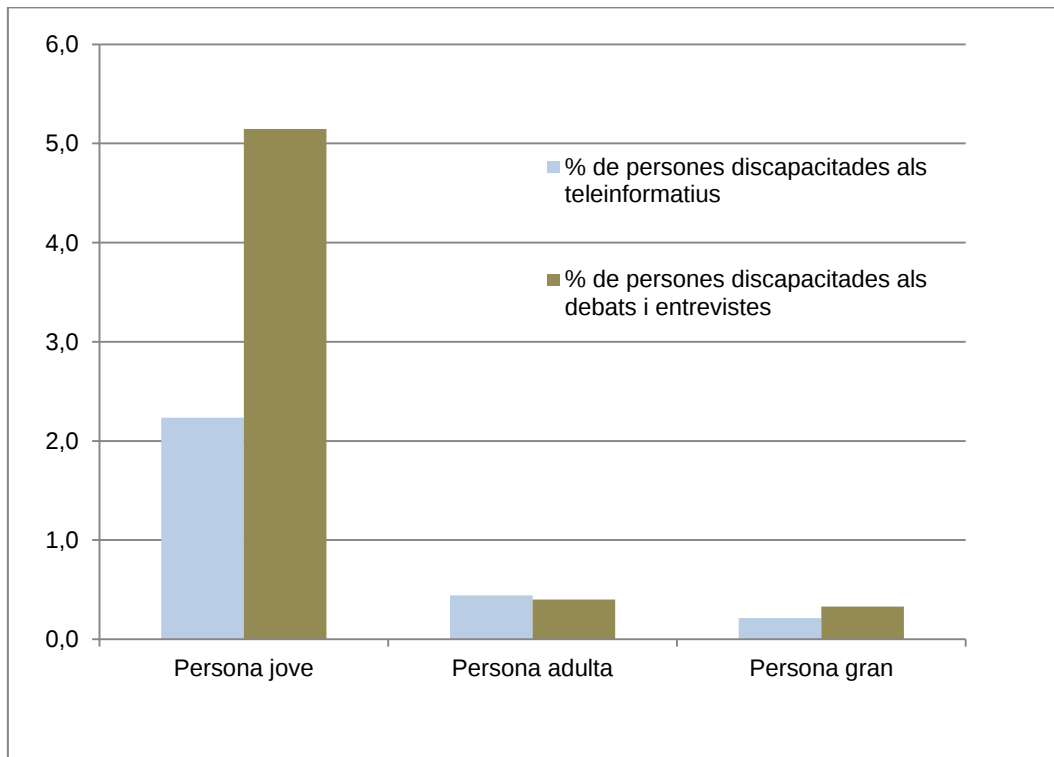
Edat aparent	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Amb discapacitat (n=42)	Sense discapacitat (n=8.534)	Amb discapacitat (n=31)	Sense discapacitat (n=4.396)
	%	%	%	%
Infant	--	1,6	--	0,5
Persona jove	26,2	5,6	45,2	5,9
Persona adulta	69,0	81,9	48,4	79,8
Persona gran	4,8	10,9	6,5	13,7
Sense determinar	--	--	--	0,1
Totes les edats	100	100	100	100

Figura 34. Diversitat funcional segons la variable edat. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

D'altra banda, si s'analitza el percentatge de persones discapacitades dins de cadascun dels grups d'edat, es constata que a la franja dels 15 als 29 anys la presència de persones amb discapacitat és més elevada en tots els programes de no-ficció (vegeu la figura 35). Així, als teleinformatius un 2,2% de les persones joves presenta algun tipus de discapacitat, percentatge que arriba al 5,1% en el cas dels espais de debats i entrevistes.

Figura 35. Persones amb discapacitat per cada grup d'edat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

8.4 Diversitat funcional segons el tipus de discapacitat

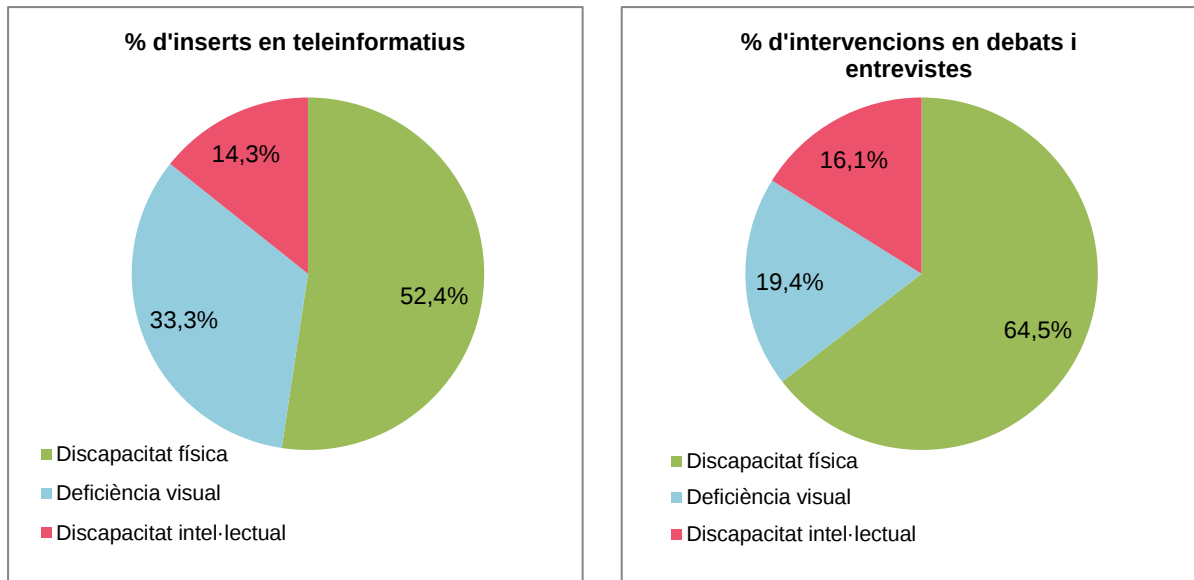
Les estadístiques del Departament de Benestar i Família corresponents a l'any 2012 mostren que la discapacitat física és la més freqüent, amb un 58,4% del total de persones amb algun tipus de discapacitat. En segon lloc es troben les persones amb una discapacitat consecutiva a una malaltia mental (19,3%), seguides de les persones que presenten discapacitat intel·lectual (9,8%). La deficiència visual i auditiva té un pes més minoritari, i les persones que en tenen representen un 6,9% i un 5,5%, respectivament, de la població catalana amb discapacitat.

Quant a la proporció en la presència dels diversos tipus de discapacitat que es desprèn de l'anàlisi, la **discapacitat física** és la més representada tant als teleinformatius com als espais de debats i entrevistes, amb un 52,4% i un 64,5% dels actors, respectivament. D'altra banda, la **discapacitat intel·lectual** oscil·la entorn del 15% en tots els espais de no-ficció. En canvi, el pes de la **deficiència visual** és superior als teleinformatius (33,3%) que als debats i entrevistes (19,4%). A l'últim, cal destacar l'absència en la mostra de les persones amb algun tipus de **deficiència auditiva** i amb **discapacitat associada a una malaltia mental**.

Quadre 50. Tipus de discapacitat. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Tipus de discapacitat	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Discapacitat física	22	52,4	20	64,5
Deficiència visual	14	33,3	6	19,4
Discapacitat intel·lectual	6	14,3	5	16,1
Total	42	100	31	100

Figura 36. Tipus de discapacitat. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

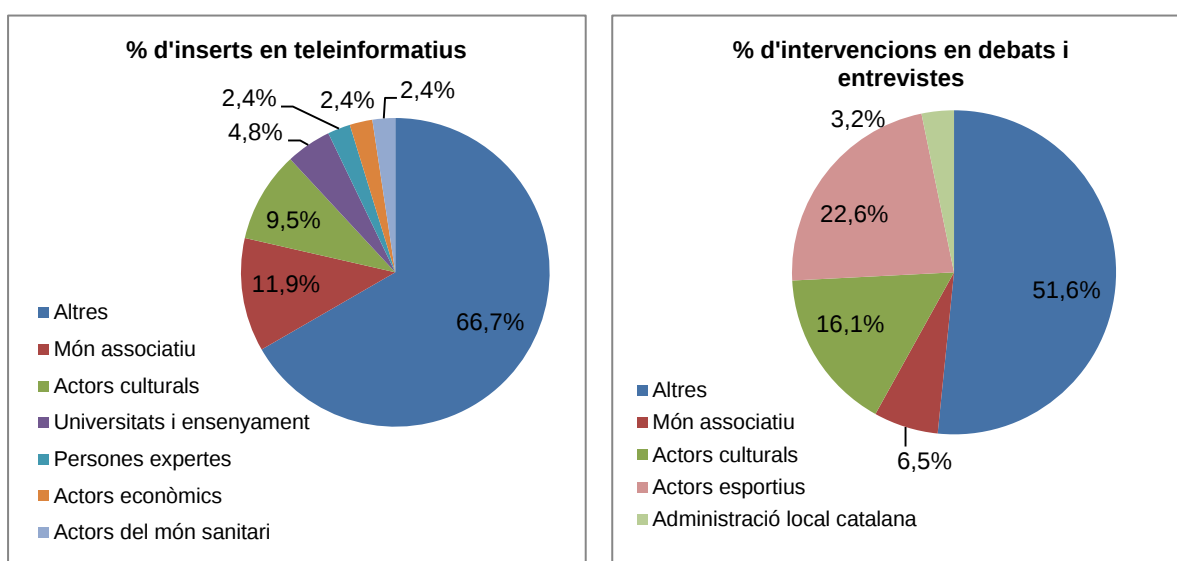
8.5 Rol dels actors segons la variable *diversitat funcional*

Si es comparen els rols de les persones amb discapacitat amb els del conjunt de la mostra s'observen algunes diferències remarcables. La principal té a veure amb la proporció més elevada de persones amb discapacitat que parlen des de l'esfera privada, és a dir, que apareixen en funció del seu àmbit personal, alienes a una activitat professional o política (agrupació *altres*). La causa cal trobar-la en el fet que més del 80% de la seva participació en tots els espais de no-ficció té relació amb la seva condició de persones discapacitades.

Quadre 51. Rol de les persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Agrupació	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Altres	28	66,7	16	51,6
Món associatiu	5	11,9	2	6,5
Actors culturals	4	9,5	5	16,1
Universitats i ensenyament	2	4,8	--	--
Persones expertes	1	2,4	--	--
Actors econòmics	1	2,4	--	--
Actors del món sanitari	1	2,4	--	--
Actors esportius	--	--	7	22,6
Administració local catalana	--	--	1	3,2
Total	42	100	31	100

Figura 37. Rol de les persones amb discapacitat. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

En concret, tal com s'observa a la figura 37, les persones que presenten una discapacitat apareixen vinculades a l'**esfera privada** (agrupació *altres*) en un 66,7% dels inserts als teleinformatius i en un 51,6% de les intervencions als debats i entrevistes, proporcions que contrasten amb les del conjunt dels actors, que apareixen en funció del seu àmbit personal en un 27,5% i un 13,6% dels casos, respectivament.

Si s'analitza de forma més detallada quin paper exerceixen les persones amb discapacitat quan parlen des de l'esfera privada, és a dir, englobades dins de l'agrupació *altres*, s'observa que, en tots els programes de no-ficció, una quarta part apareixen com a *persones receptores de serveis sanitaris*.

També s'observa que, en el cas dels **teleinformatius**, la subagrupació *persona afectada per un succés* té un pes considerable (21,4% dels *altres*). D'igual manera, dins dels espais de **debats i entrevistes** destaca la proporció de *persones que exerceixen els seus drets ciutadans* (18,8%) i, de nou, *les afectades per un succés* (12,5%). Aquests rols s'expliquen perquè són freqüents les intervencions d'actors que denuncien diversos aspectes relacionats amb la seva condició de discapacitats, com ara la manera en què la crisi està afectant les ajudes que reben o la manca de transport públic adaptat a les persones amb problemes de mobilitat.

D'altra banda, la baixa proporció de persones amb discapacitat que parlen des de l'**esfera pública** també queda reflectida en la gairebé nul·la presència d'actors polítics amb algun tipus de discapacitat. Durant tot el 2012 només se n'ha detectat un únic exemple, el d'una persona que va intervenir com a membre de l'administració local catalana.

Una altra divergència important respecte del global de la mostra té a veure amb la major importància de l'agrupació *món associatiu* entre les persones discapacitades. Aquest fet és especialment palès als teleinformatius, on aquesta agrupació concentra el 4% de tots els actors de la mostra, mentre que representa l'11,9% de les persones amb alguna discapacitat. La causa cal trobar-la en el fet que tots els actors amb discapacitat que apareixen com a integrants del món associatiu als programes de no-ficció, participen com a membres d'associacions sociosanitàries o bé de solidaritat relacionades amb les persones amb discapacitat.

A l'últim, destaca la proporció considerable d'*actors esportius* dins dels espais de debats i entrevistes, que representen un 22,6% de les persones amb discapacitat, quan en el global de la mostra els actors vinculats a la pràctica esportiva constitueixen el 2,6%.²⁰

La proporció més alta d'actors esportius que presenten una discapacitat s'explica, igual que en el cas de les persones joves, perquè són entrevistats amb motiu de la seva participació als Jocs Paralímpics de Londres 2012.

Quadre 52. Agrupació *altres* de les persones amb discapacitat. Nombre d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Agrupació <i>altres</i>	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Persona receptora de serveis sanitaris	7	25,0	4	25,0
Persona afectada per un succés	6	21,4	2	12,5
Persona treballadora en actiu	5	17,9	1	6,3
Persona que assisteix a un acte públic	4	14,3	--	--
Altres rols	2	7,1	4	25,0
Estudiant d'educació no reglada	1	3,6	--	--
Persona consumidora	1	3,6	1	6,3
Persona que exerceix els seus drets ciutadans	1	3,6	3	18,8
Persona usuària de serveis públics	1	3,6	--	--
Persona treballadora aturada	--	--	1	6,3
Total	28	100	16	100

²⁰ Cal recordar que en aquest estudi no s'hi analitza el bloc esportiu dels teletinformatius i, per tant, els inserts d'esportistes inclosos en aquests blocs no han estat comptabilitzats.

8.6 Temàtica de la intervenció dels actors amb discapacitat funcional en els teleinformatius

Com ja s'ha dit, la participació de les persones discapacitades en els mitjans està vinculada majoritàriament amb la seva condició. Aquest fet es fa palès al quadre 53, on es mostren tots els ítems informatius amb intervenció de persones amb discapacitat apareguts als teleinformatius.

Destaca que moltes de les notícies on es dona veu a les persones amb discapacitat són amb motiu d'iniciatives de conscienciació sobre problemàtiques vinculades a aquest col·lectiu, com ara el Dia Mundial de la Síndrome de Down o la campanya "Mulla't per l'esclerosi múltiple", així com sobre competicions esportives específiques per a persones amb discapacitat. D'igual manera, les accions i els avenços mèdics o científics adreçats a millorar la qualitat de vida o facilitar la integració de les persones amb discapacitat també conformen bona part dels ítems informatius.

A l'últim, cal fer esment que la majoria dels inserts de persones discapacitades que apareixen a les notícies englobades dins del TER *crisi econòmica i financera mundial* estan vinculades a l'afectació de les retallades per part d'aquest col·lectiu i, en concret, a la reducció pressupostària en matèria d'inclusió laboral de les persones amb discapacitat.

Quadre 53. Teleinformatius. Ítems informatius amb intervenció de persones amb discapacitat

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula persones amb discapacitat	% sobre temps paraula total
00:01:54	El Departament de Salut inicia una prova pilot amb targetes sanitàries en Braille per a 15 persones amb discapacitats visuals	00:00:40	100
00:01:25	Un equip d'investigadors de la UAB crea el primer GPS per a invidents	00:00:27	100
00:03:42	Representació de l'obra <i>El sexe dels àngels</i> , sobre la discriminació a les persones discapacitades i homosexuals, a la Sala Muntaner de Barcelona	00:00:45	78,9
00:01:39	Reportatge sobre l'esclerosi múltiple i les investigacions per desenvolupar fàrmacs orals que permetin millorar la qualitat de vida de les persones afectades	00:00:24	68,6
00:01:46	La Fundació Step by Step, el RACC i el Circuit de Catalunya posen en marxa uns cursos de conducció segura per a persones amb discapacitats físiques	00:00:27	65,9
00:01:47	Diversos centres hospitalaris catalans acullen una cinquantena de ferits de la guerra de Líbia	00:00:27	65,9
00:01:05	Inauguració de les noves instal·lacions adaptades a les persones amb discapacitat de la UAB	00:00:14	50
00:00:52	TMB i l'ONCE presenten un mapa de la xarxa del Metro de Barcelona en Braille	00:00:12	46,2

Temps notícia	TER / Títol de la notícia	Temps paraula persones amb discapacitat	% sobre temps paraula total
00:01:43	Reportatge sobre el Banc Solidari de Serveis Gratuïts del districte barceloní de les Corts, una entitat sense ànim de lucre que compta amb més de 250 voluntaris	00:00:23	46
00:01:55	La UPC desenvolupa un sistema que identifica i corregeix trastorns de Parkinson	00:00:13	37,1
00:01:23	El FC Barcelona estudia fer servir la tipografia d'un projecte per a discapacitats en les seves samarretes	00:00:05	33,3
00:01:43	Celebració del Dia Internacional de la Síndrome de Down	00:00:10	28,6
00:02:00	Celebració de la 4a edició de la Barcelona Harley Days	00:00:09	21,4
00:02:04	Celebració de la 19a edició del "Mulla't i navega per l'esclerosi múltiple" a Catalunya	00:00:13	18,6
00:01:25	Celebració del festival d'arquitectura 48 h Open House Barcelona	00:00:07	17,5
00:58:22	Una dona perd un ull durant la manifestació de Barcelona per la vaga general del 14 de novembre de 2012	00:01:26	16,8
00:02:27	Celebració de la fira internacional del cànnabis Spannabis a Cornellà de Llobregat	00:00:14	16,3
00:01:48	Celebració de la 15a Marxa Special Olympics a Barcelona, per la inclusió social dels discapacitats intel·lectuals	00:00:04	9,8
00:07:46	Mesures del Govern català per reduir els accidents de trànsit (TER)	00:00:12	7,6
00:15:34	Tall de subministrament de gas al barri del Poblenou de Barcelona a causa d'una avaria	00:00:08	2,8
00:27:35	Diada de Sant Jordi 2012	00:00:08	1,4
23:03:37	Crisi econòmica i financera mundial (TER)	00:01:29	0,3

9. Variable cultura

La proporció d'actors culturals sobre el total en els espais de no-ficció difereix considerablement en funció de la tipologia de programes. Així, mentre representen un 7,8% del total d'inserts en els teleinformatius, en els cas dels debats i entrevistes arriben a un terç del total d'intervencions, i constitueixen l'agrupació social més freqüent.

D'altra banda, a l'hora d'interpretar les dades, especialment les referides a teleinformatius, cal advertir que, d'acord amb la metodologia d'aquest informe, únicament s'han considerat els actors culturals estrangers quan intervenen des de l'Estat espanyol, com ara amb motiu de la presentació de pel·lícules o la participació en festivals o concerts que tenen lloc dins del territori estatal.

9.1 Actors segons el seu àmbit cultural

En tots els programes de no-ficció, l'àmbit cultural predominant és, amb diferència, el relatiu a les arts escèniques i audiovisuals, que aglutina el 37,9% dels inserts dels actors culturals en els teleinformatius i el 31,1% de les intervencions en els debats i entrevistes. La música és el segon àmbit per freqüència de participació, al qual pertanyen el 19,6% i el 17,4% dels actors culturals que intervenen als teleinformatius i als debats i entrevistes, respectivament.

El camp de les arts plàstiques ocupa el tercer lloc dins dels teleinformatius, amb un 14,3%, una xifra molt superior a la que representen dins dels espais de debat i entrevistes, l'àmbit al qual pertanyen el 4,2% dels actors culturals.

En canvi, als debats i entrevistes, la literatura (12,7%) i els mitjans de comunicació (14,5%) tenen un pes més important que als teleinformatius (9,0% i 6,7%, respectivament). La causa cal buscar-la en el gran nombre d'intervencions d'autors literaris –que són entrevistats amb motiu de la presentació d'un nou llibre– així com de membres de la professió periodística que participen en aquesta tipologia de programes.

Quadre 54. Àmbit cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Àmbit cultural	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Arts escèniques i audiovisuals	254	37,9	456	31,1
Música	131	19,6	255	17,4
Arts plàstiques	96	14,3	61	4,2
Literatura	60	9,0	186	12,7
Altres	50	7,5	70	4,8
Mitjans de comunicació	45	6,7	213	14,5
Moda	14	2,1	38	2,6
Gastronomia	8	1,2	24	1,6
Cultura popular	7	1,0	24	1,6
Assaig	5	0,7	141	9,6
Total	670	100	1.468	100

9.2 Actors segons la seva referència cultural

En primer lloc, cal apuntar que a l'hora de definir la referència cultural de l'obra o l'acció cultural dels actors només s'han considerat els creadors o gestors de cultura.

La **cultura catalana** és, a molta distància, la més freqüent entre els actors que intervenen als programes de no-ficció com a creadors o gestors de cultura, atès que representa un 75,8% dels inserts als teleinformatius i un 82,7% de les intervencions als debats i entrevistes.

La segona referència cultural en importància seria l'originària de la **resta de l'Estat**, que constitueix un 9,9% de la participació d'actors culturals als teleinformatius i un 12,2% als debats i entrevistes.

El tercer lloc, més minoritari, l'ocupen les diverses **cultures europees**, amb una proporció del 6,6% als teleinformatius i del 2,8% als debats i entrevistes. Entre les cultures europees amb més presència cal esmentar-ne, en aquest ordre, les originàries de França, Itàlia, el Regne Unit i Rússia, tot i que també hi estan representades de forma més minoritària les de Grècia, Suècia, Bulgària o Alemanya.

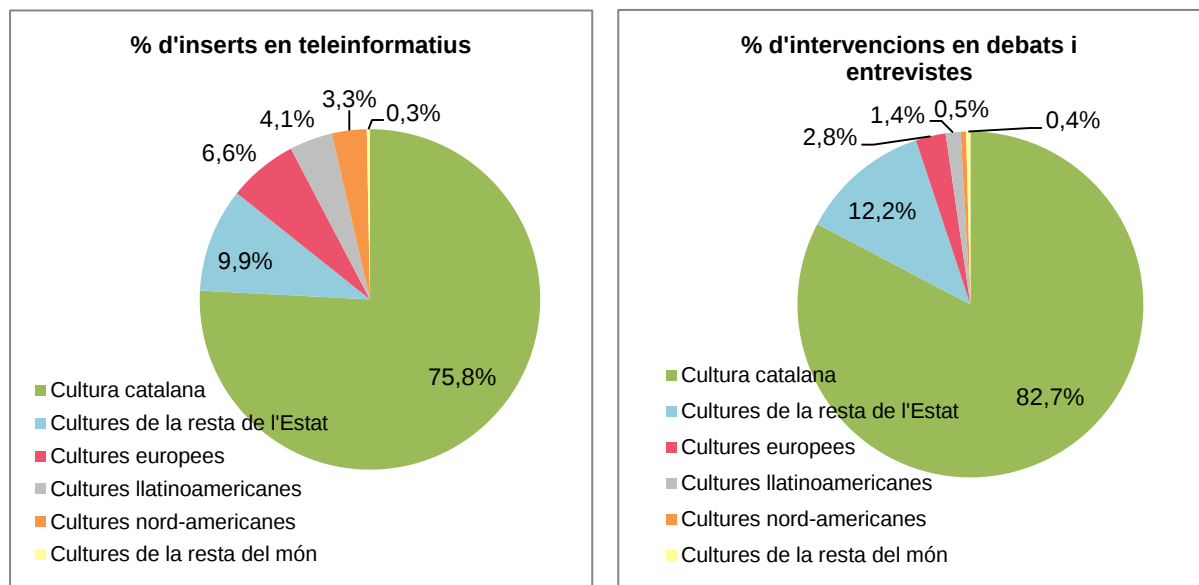
Dins de les **cultures llatinoamericanes** –amb una proporció del 4,1% als teleinformatius i un 1,4% als debats i entrevistes–, els països més freqüents són Colòmbia i l'Argentina, però també s'hi inclou la participació minoritària d'actors culturals originaris del Perú, Cuba o Brasil.

A l'últim, la darrera referència cultural amb representació a la mostra és la **nord-americana**, amb un 3,3% dels actors culturals dels teleinformatius i un 0,5% als debats i entrevistes.

Quadre 55. Referència cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Nombre d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Referència cultural	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Cultura catalana	462	75,8	1.006	82,7
Cultures de la resta de l'Estat	60	9,9	148	12,2
Cultures europees	40	6,6	34	2,8
Cultures llatinoamericanes	25	4,1	17	1,4
Cultures nord-americanes	20	3,3	6	0,5
Cultures de la resta del món	2	0,3	5	0,4
Total	609	100	1.216	100

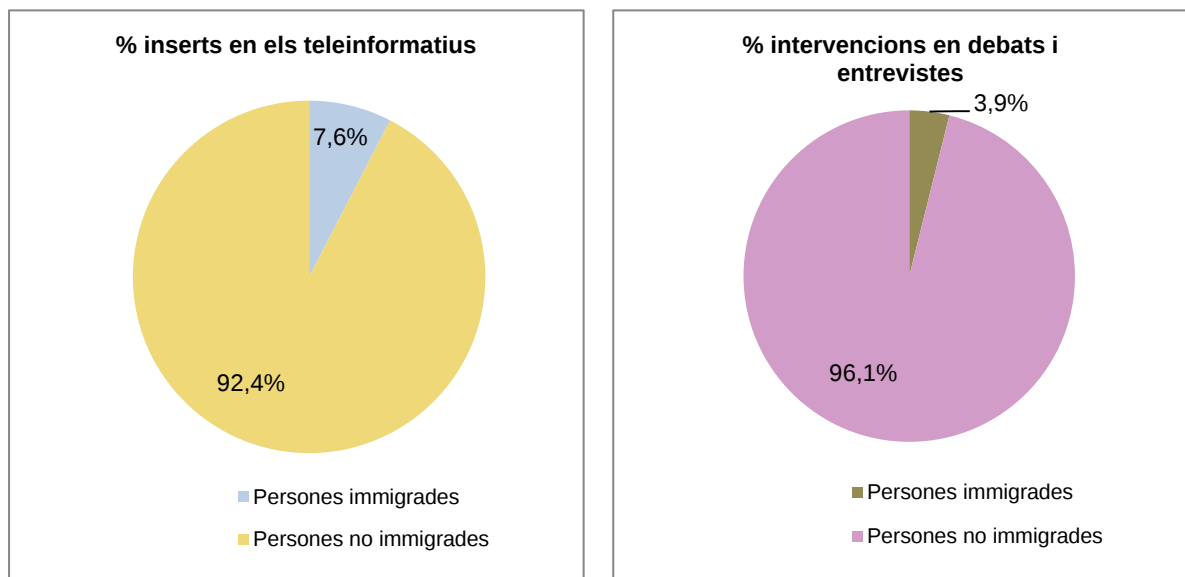
Figura 38. Referència cultural dels actors creadors o gestors de cultura. Percentatge d'inserts als teletinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

9.3 Referència cultural dels actors segons la variable *origen*

Tal com s'aprecia a la figura 39, del conjunt de **persones creadores o gestores de cultura**, les **immigrades** en representen un 7,6% dels inserts als teleinformatius i un 3,9% de les intervencions en els debats i entrevistes. Cal fer esment que el percentatge de persones immigrades entre els actors culturals és lleugerament superior al del global de la mostra, on representen el 3,6% i el 4,1% als teleinformatius i als debats i entrevistes, respectivament.

Figura 39. Persones creadores o gestores de cultura segons la variable *origen*. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

D'altra banda, si s'analitza la referència cultural de l'obra o acció cultural de les persones immigrades creadores o gestores de cultura, s'observen algunes diferències entre els teleinformatius i els espais de debats i entrevistes.

En primer lloc, si es consideren conjuntament els actors culturals amb les referències *cultura catalana* i *resta de l'Estat*, s'obté que un 23,9% de les persones immigrades creadores o gestores de cultura amb veu als teleinformatius i un 48,9% de les que participen en debats i entrevistes s'expressen a través de la cultura del seu país d'adopció. Dins d'aquest col·lectiu cal destacar el fet que l'Europa dels 15 i l'Amèrica llatina són les dues procedències majoritàries.

Quant a la proporció de les diverses referències culturals de les persones immigrades en els programes de no-ficció, la més freqüent entre les que participen en els **teleinformatius** és la cultura llatinoamericana, amb un considerable 45,7%, seguida de la catalana, amb un 21,7%, i les cultures nord-americanes, amb un 19,6%.

En canvi, als **debats i entrevistes**, la catalana, que representa un 31,9%, és la cultura predominant entre les persones immigrades que desenvolupen un rol cultural. Aquí les cultures europees ocupen el segon lloc, amb un 27,7%, seguides de les de la resta de l'Estat, amb un 17% dels actors culturals immigrants.

Quadre 56. Referència cultural de les persones immigrades creadores o gestores de cultura. Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Referència cultural	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Persones immigrades		Persones immigrades	
	Nre. inserts	%	Nre. intervencions	%
Cultures llatinoamericanes	21	45,7	6	12,8
Cultura catalana	10	21,7	15	31,9
Cultures nord-americanes	9	19,6	1	2,1
Cultures europees	5	10,9	13	27,7
Cultures de la resta de l'Estat	1	2,2	8	17,0
Cultures de la resta del món	--	--	4	8,5
Total	46	100	47	100

10. Variable *confessió religiosa*

10.1 Actors segons la variable *confessió religiosa*

En la mostra analitzada es dóna veu a sis confessions religioses diferents: Església catòlica, Església ortodoxa, judaisme, islam, esglésies evangèliques i budisme. Totes tenen en comú que es troben entre les que han obtingut el reconeixement de notori arrelament a l'Estat espanyol segons l'Observatori del pluralisme religiós a Espanya.²¹

La confessió religiosa amb més nombre d'intervencions a tots els programes de no-ficció és, amb diferència, la religió catòlica, tot i que als debats i entrevistes la proporció és molt més alta que als teleinformatius. Així, la suma dels actors que hi participen, bé com a persones consagrades, bé com a no consagrades, reflecteix que un 69,7% dels inserts dels teleinformatius i un 91,3% de les intervencions als debats i entrevistes d'aquells actors que representen alguna confessió religiosa corresponen a l'Església catòlica.

També ens constata que als teleinformatius les persones no consagrades de l'Església catòlica –que intervenen en funció de la seva participació en un acte religiós o de la seva pertinença a una religió– representen gairebé la meitat dels inserts d'aquesta confessió. En canvi, als espais de debats i entrevistes, gairebé totes les intervencions corresponen a persones que representen la jerarquia eclesiàstica a l'Estat espanyol.

D'altra banda, s'observen diferències quant a la representació de les diferents creences religioses en funció de la tipologia dels programes.

Així, als **teleinformatius** la confessió amb més pes després de la catòlica és l'Església ortodoxa, amb un 14% del total (la meitat del temps correspon a persones no consagrades), seguida del judaisme (9,3%), l'islam (4,7) i les esglésies evangèliques (2,3%).

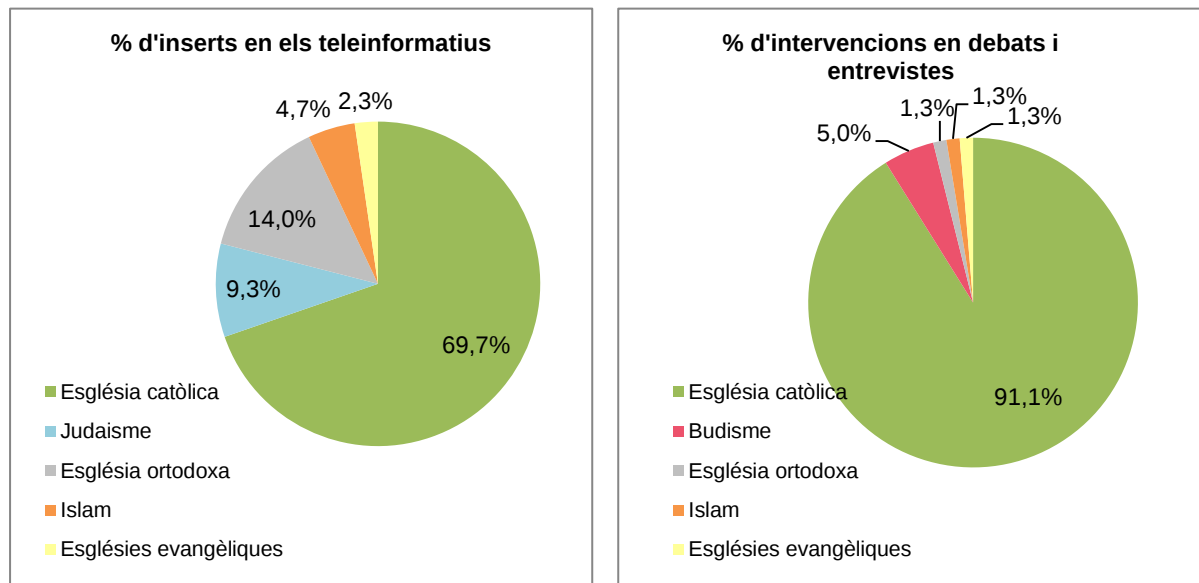
²¹Les religions que han rebut el reconeixement de notori arrelament a la societat espanyola són l'Església catòlica, les esglésies evangèliques, l'Església de Jesucrist dels Sants dels Darrers Dies, els testimonis de Jehovà, el judaisme, l'islam, el budisme i l'Església ortodoxa (font <http://www.observatorioreligion.es/>)

Als **debats i entrevistes**, la religió budista –que és l'única que no té presència als teleinformatius– és la segona confessió, amb un 5%. També es dona veu, en idèntica proporció (1,3%) a l'església ortodoxa, a l'islam i a les esglésies evangèliques.

Quadre 57. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*). Nombre d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

Confessió religiosa	Teleinformatius		Debats i entrevistes	
	Nombre inserts	%	Nombre intervencions	%
Església catòlica	30	69,7	73	91,3
Església ortodoxa	6	14,0	1	1,3
Judaisme	4	9,3	--	--
Islam	2	4,7	1	1,3
Esglésies evangèliques	1	2,3	1	1,3
Budisme	--	--	4	5,0
Total	43	100	80	100

Figura 40. Confessió religiosa dels actors. Percentatge d'inserts als teleinformatius i d'intervencions als debats i entrevistes

10.2 Actors segons les variables *confessió religiosa* i *sexe*

La proporció d'homes dins dels actors que representen una confessió religiosa és considerablement superior al de dones en tots els programes de no-ficció, atès que representen un 72,1% dels inserts dels actors religiosos en els teletinformatius i un 83,8% de les intervencions en els debats i entrevistes. Aquest desequilibri entre sexes és similar al que es dona en el conjunt de la mostra, on dos terços dels actors són homes.

No obstant això, s'observa que la proporció és la inversa quan s'analitza el sexe de les persones no consagrades, independentment de la confessió religiosa. Tant en el cas de la religió catòlica, com en el de la cristiana ortodoxa, que són les dues confessions on es dona veu a persones no consagrades, el sexe femení és majoritari: representa més del 60% de les persones no consagrades que tenen veu als teletinformatius i el 100% –amb un única intervenció– de la participació en debats i entrevistes.

Quadre 58. Teletinformatius. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable *sexe*. Nombre d'inserts

Confessió religiosa		Dones		Homes	
		Nombre inserts	%	Nombre inserts	%
Església catòlica	persona consagrada	2	11,8	15	88,2
	persona no consagrada	8	61,5	5	38,5
Judaisme		--	--	4	100
Església ortodoxa	persona consagrada	--	--	3	100
	persona no consagrada	2	66,7	1	33,3
Islam		--	--	2	100
Esglésies evangèliques		--	--	1	100
Total		12	27,9	31	72,1

Quadre 59. Debats i entrevistes. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable sexe. Nombre d'intervencions

Confessió religiosa		Dones		Homes	
		Nombre intervencions	%	Nombre intervencions	%
Església catòlica	persona consagrada	12	16,7	60	83,3
	persona no consagrada	1	100	--	--
Budisme		--	--	4	100
Església ortodoxa		--	--	1	100
Esglésies evangèliques		--	--	1	100
Islam		--	--	1	100
Total		13	16,3	67	83,8

10.3 Actors segons les variables *confessió religiosa* i *origen*

L'origen dels actors que apareixen en representació d'una confessió religiosa, fa palès que gairebé totes les religions altres que la catòlica estan representades per persones immigrades. L'única excepció la constitueix la religió budista, on la meitat de les persones que la professen són no immigrades.

Quadre 60. Teleinformatius. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable *origen*. Nombre d'inserts

Confessió religiosa	Persones immigrades		Persones no immigrades		Total
	Nombre inserts	%	Nombre inserts	%	
Església ortodoxa	6	100	--	--	6
Judaisme	4	100	--	--	4
Islam	2	100	--	--	2
Esglésies evangèliques	1	100	--	--	1
Església catòlica	2	11,8	28	93,3	30
Total	15	34,9	28	65,1	43

Quadre 61. Debats i entrevistes. Confessió religiosa dels actors (agrupacions *Església catòlica*, *Església no catòlica* i subagrupació *persona no consagrada* de l'agrupació *altres*) segons la variable *origen*. Nombre d'intervencions

Confessió religiosa	Persones immigrades		Persones no immigrades		Total
	Nombre intervencions	%	Nombre intervencions	%	
Budisme	2	50	2	50	4
Església ortodoxa	1	100	--	--	1
Esglésies evangèliques	1	100	--	--	1
Islam	1	100	--	--	1
Església catòlica	--	--	73	100	73
Total	5	6,3	75	93,8	80

10.4 Temàtica de la intervenció dels actors en els teletinformatius segons la variable *confessió religiosa*

Tal com mostra el quadre 62, la proporció més elevada de notícies on es dóna veu a les persones relacionades amb la religió catòlica estan vinculades amb les festivitats i tradicions cristianes, com ara la celebració del Nadal i la Setmana Santa, entre d'altres. De la mateixa manera, també tenen un pes important en les informacions relacionades amb els actes religiosos de les festes populars, com les Festes de la Mercè de Barcelona.

Les accions solidàries també es troben entre els continguts que aborden aquelles informacions amb inserts de persones que apareixen en representació de la confessió catòlica.

D'altra banda, algunes de les notícies en què es dóna veu a la resta de confessions religioses coincideixen a vincular-se de forma manifesta amb conflictes d'índole diversa.²² Així, en el cas de la religió jueva, l'única aparició de la seva jerarquia eclesiàstica va ser amb motiu de l'atac antisemita contra una escola de Toulouse. D'igual manera, les dues informacions amb inserts de persones que representen la confessió islàmica estan vinculades amb dificultats dels seus fidels: d'una banda, s'informa de la negativa de l'Ajuntament de Badalona a celebrar al carrer els actes religiosos del Ramadà, mentre que la segona informació fa referència a la demanda contra la revista *El Jueves* per possible ofensa a l'islam.

En canvi, tant les esglésies evangèliques com l'Església ortodoxa estan vinculades a informacions de caràcter no conflictiu, en concret, a una acció solidària i a la reforma d'una església ortodoxa, respectivament.

²² Aquesta dada s'ha de interpretar considerant que l'anàlisi s'ha realitzat a partir d'una mostra de notícies prèviament definida i que la llista no inclou les informacions que tracten el fet religiós, però on no es dóna veu a actors que representin una confessió religiosa.

Quadre 62. Teleinformatius. Ítems informatius amb inserts de persones segons la variable confessió religiosa (agrupacions Església catòlica, Església no catòlica i subagrupació persona no consagrada de l'agrupació altres)

TER / Títol de la notícia	Confessió religiosa	Temps paraula
Tiroteig en una escola jueva de Toulouse i captura posterior del seu autor (TER)	Judaisme	00:01:43
Setmana Santa (tradicions) (TER)	Persona no consagrada de l'Església catòlica	00:01:19
	Església catòlica	00:00:09
Obre al culte la nova església ortodoxa de Vallcarca, una antiga església catòlica reformada pels mateixos feligresos	Església ortodoxa	00:00:22
	Persona no consagrada de l'Església ortodoxa	00:00:26
Reportatge sobre el fons pictòric i escultòric del Museu de Montserrat	Església catòlica	00:00:43
Presentació del nou format digital del Full Dominical de l'arxidiòcesi de Barcelona	Església catòlica	00:00:39
Reportatge sobre la manca de vocacions sacerdotals a Catalunya	Església catòlica	00:00:34
El cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat de la Santa Seu, rep el IV Premi Internacional Comte de Barcelona	Església catòlica	00:00:25
Els musulmans de Badalona celebren els actes religiosos del Ramadà en un pati d'un institut davant la prohibició de l'Ajuntament de fer-ho al carrer	Islam	00:00:22
El capellà de Sant Hipòlit de Voltregà, destituït per invertir diners a Nueva Rumasa	Església catòlica	00:00:21
L'arquebisbe de Tarragona considera que els homosexuals tenen un comportament inadequat, en el decurs d'una entrevista al programa <i>Els matins</i> de TV3	Església catòlica	00:00:17
Celebració de la Festa Major de Morella	Església catòlica	00:00:16
La Catedral de Barcelona celebra el dia de la Solemnitat de la Santa Creu	Església catòlica	00:00:15
El president de la Conferència Episcopal Espanyola, Antonio María Rouco Varela, adverteix dels "perills morals" d'Eurovegas	Església catòlica	00:00:15
Reportatge sobre el menjador social El Chiringuito de Dios, situat al barri del Raval de Barcelona	Esglésies evangèliques	00:00:13
La comunitat paquistanesa Camí de la Pau de Barcelona presenta una demanda contra la revista <i>El Jueves</i> per injúries, calúmnies i ofensa a l'islam per la portada en què apareix Mahoma	Islam	00:00:11
Festes de la Mercè 2012 (TER)	Església catòlica	00:00:11
La Marató de TV3 2012 (TER)	Església catòlica	00:00:10
Activitats i tradicions relacionades amb el Nadal (TER)	Església catòlica	00:00:09
El bisbe de Solsona s'abaixa un 25% el sou per ajudar els més necessitats	Església catòlica	00:00:07

III. PROGRAMES DE FICCIÓ

L'anàlisi de la diversitat i de la igualtat en els espais de ficció de producció pròpia s'estructura en sengles apartats diferenciats, que es corresponen als eixos d'anàlisi de la diversitat comuns a tot l'informe (*sexe, edat, origen, orientació sexual i diversitat funcional*) als quals s'afegeix un darrer apartat que, sota el títol *altres factors de diversitat*, engloba les variables *malaltia i problemàtica social*. La variable *rol*, en canvi, s'ha tractat de manera transversal a la resta d'eixos d'anàlisi.

A més, l'estudi dels personatges s'ha realitzat a un nivell doble. Així, a l'anàlisi genèrica del conjunt de personatges (principals i secundaris), els personatges principals, d'una transcendència més gran en el reflex de la diversitat a causa de la centralitat de què gaudeixen en el relat, s'han sotmès a una anàlisi més aprofundida.

Pel que fa a la presentació de les dades, el primer apartat d'aquesta secció de l'informe ofereix una visió general de les característiques dels personatges de ficció en funció del conjunt de variables analitzades. A partir d'aquí es fa una aproximació a cada un dels eixos de diversitat i igualtat.

Així, en els tres apartats dedicats a les variables *sexe, edat i origen* s'hi analitza si cada una d'aquestes variables tenen relació amb la representació dels personatges de ficció pel que fa al rol que desenvolupa en la història (tant en l'àmbit personal com social) i a les característiques personals i relacionals.

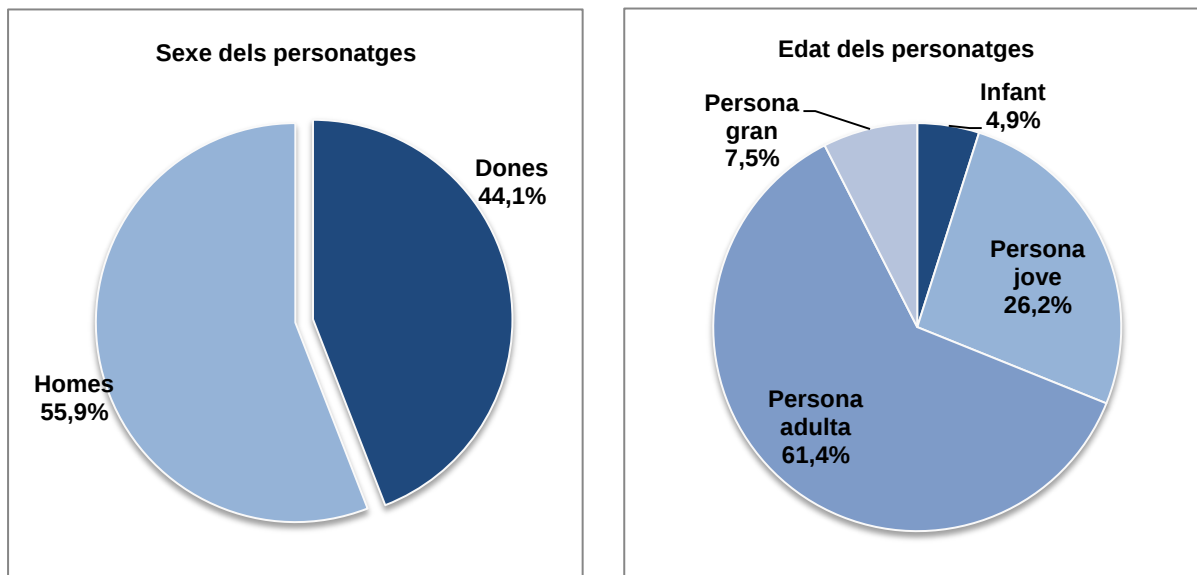
La resta d'apartats segueixen un esquema diferent als tres anteriors. Consisteix a analitzar comparativament el conjunt dels personatges i els personatges principals segons els tres eixos principals d'anàlisi: *sexe, edat i origen*. Així, el quart s'ocupa de la variable *orientació sexual*; el cinquè, de la *diversitat funcional*; i el sisè analitza *altres factors de diversitat* (malaltia i problemàtica social).

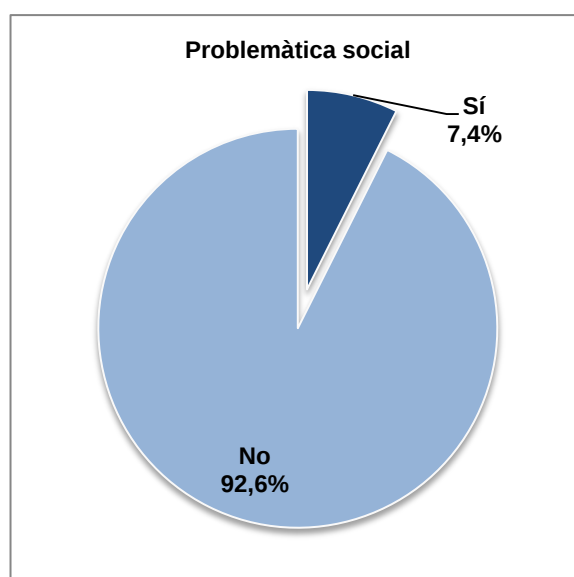
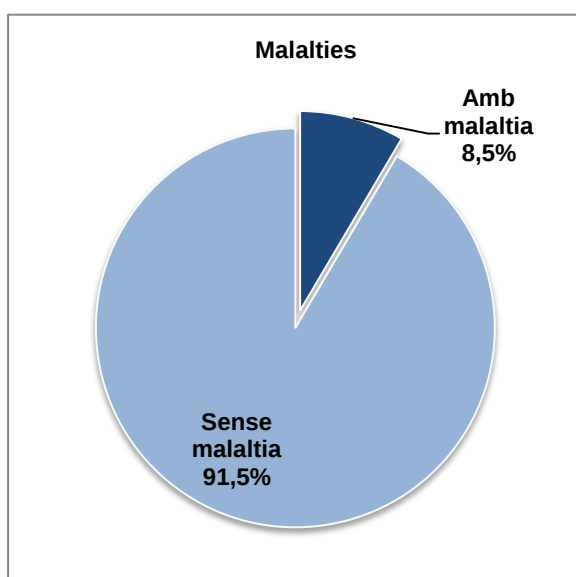
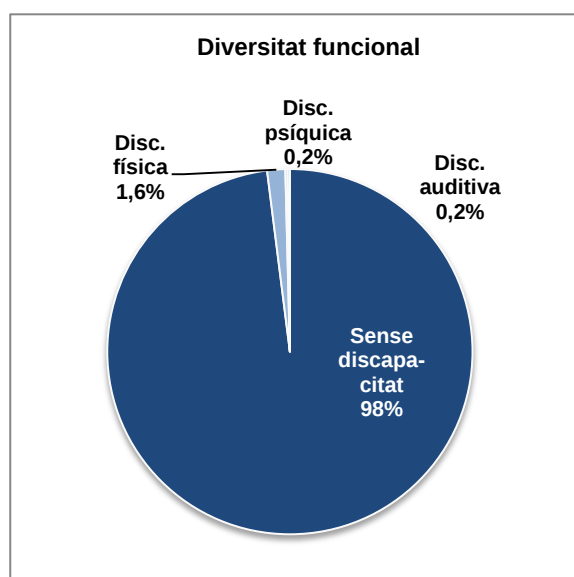
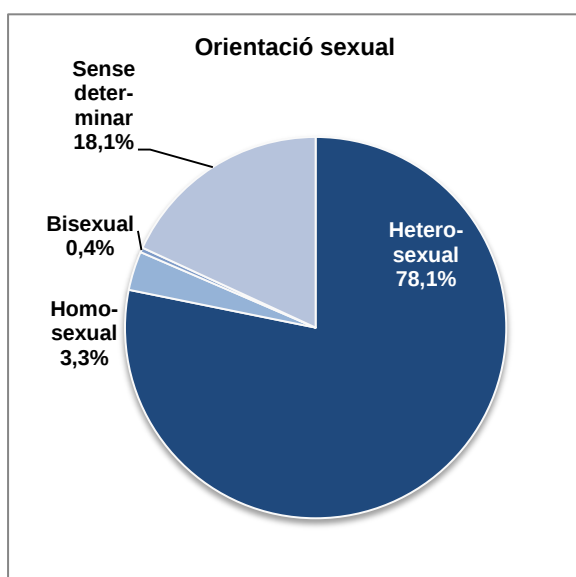
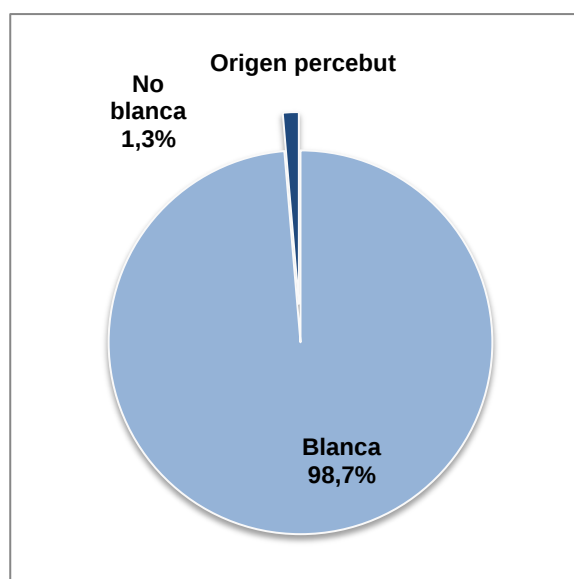
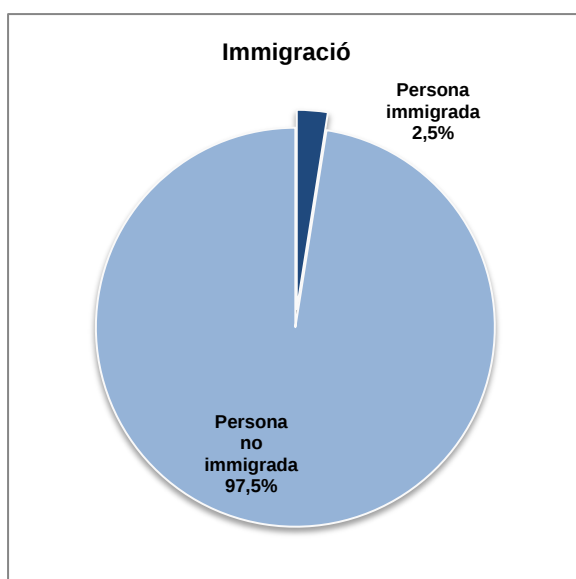
11. Dades generals dels programes de ficció

Els programes de ficció de producció pròpia analitzats emesos durant el 2012 presenten un total de 447 personatges, dels quals 90 són principals i 357 són secundaris (protagonistes i no protagonistes).

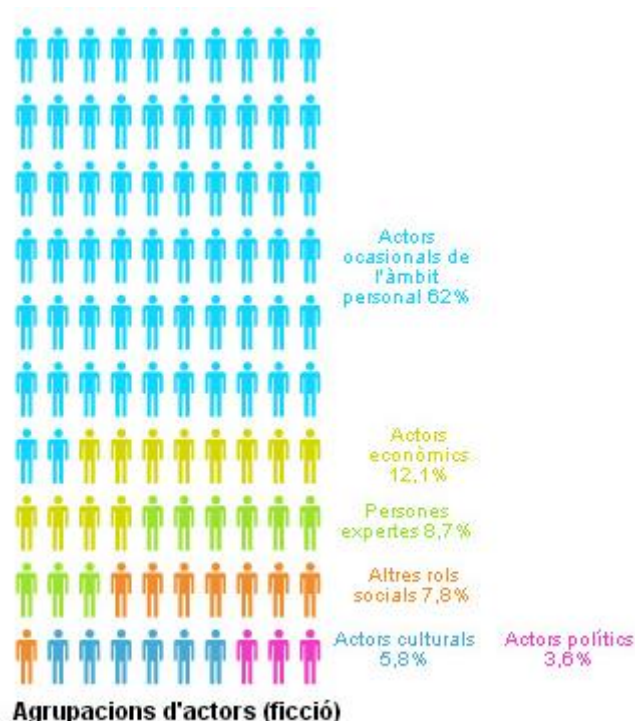
L'anàlisi dels diferents eixos de diversitat mostra que hi ha més personatges masculins (55,9%) que femenins (44,1%), i que el grup d'edat majoritari és el de persones adultes (61,4%). Quant a l'origen dels personatges, cal indicar que gairebé tots es perceben com a persones blanques (98,7%). A banda, les persones immigrades representen el 2,5% de la mostra.

La llengua de comunicació habitual del 96% dels personatges és el català i augmenta fins al 99,1% si es tenen en consideració els casos en què el personatge s'expressa tant en català com en una altra llengua. Les problemàtiques socials afecten el 7,4% de la mostra, mentre que els personatges amb alguna malaltia o diversitat funcional suposen el 8,5% i el 2%, respectivament. L'orientació sexual apareix definida en el 81,8% dels casos, dels quals l'heterosexualitat representa el 95,4%.

El 62% dels personatges de la ficció desenvolupen un rol associat amb l'esfera privada, és a dir, que apareixen en funció del seu àmbit personal i no d'una activitat professional o política.

Els 58 **personatges principals** dels programes de ficció (en sèries contextualitzades en l'actualitat i prescindint de les històriques i de les de ciència-ficció) configuren un grup força homogeni. La majoria són homes (55,2%), adults (58,6%), que es perceben com a persones blanques (98,3%), heterossexuals (94,5%)²³ i que majoritàriament utilitzen el català com a llengua de comunicació (94,8%). La població immigrada en representa l'1,7%. A més, la gran majoria no pateixen discapacitats (96,6%), malalties (86,2%) ni s'associen a problemàtiques socials (93,1%).

Les variables d'anàlisi específiques dels personatges principals giren al voltant de les característiques personals i de rol, i es refereixen tant a l'esfera pública com a la privada. En l'àmbit personal es presenta un personatge principal que té una conducta positiva (84,5%) i sense connotacions de violència (el 96,6% no té una conducta violenta i el 86,2% no n'és víctima). El nivell de poder és divers, ja que el nombre de personatges amb poder *alt* (32,8%), *mitjà* (27,6%) i *baix* (37,9%)²⁴ és equilibrat.

²³ Percentatge calculat en relació amb el total de personatges amb una orientació sexual definida.

²⁴ A més, un personatge té nivells de poder diversos en els diferents àmbits del relat.

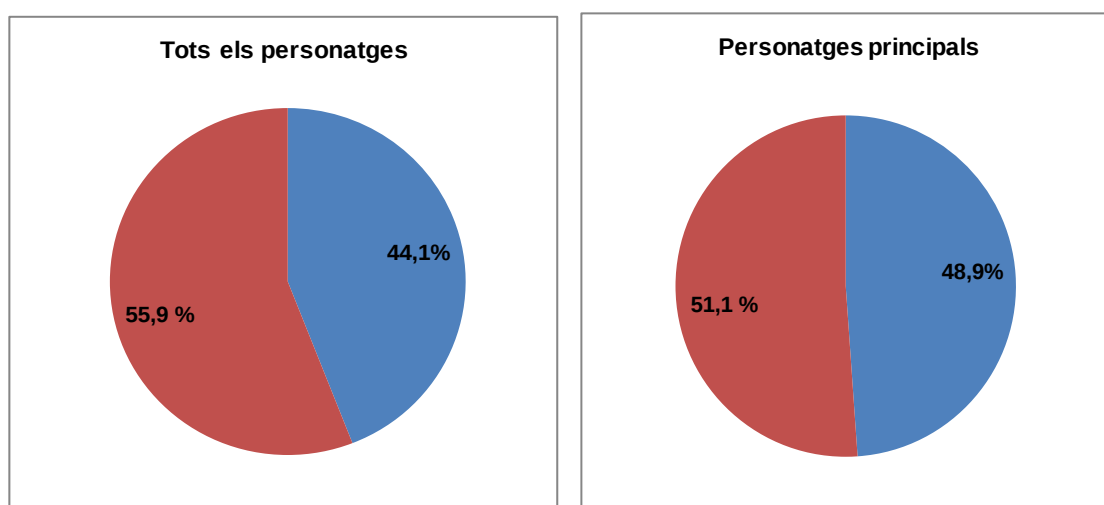
En l'esfera pública, el personatge principal té una activitat remunerada (62,1%), que es caracteritza per ser una feina qualificada i legal. En l'esfera privada, els personatges principals *mai* no es fan responsables de la cura d'altres (67,2%) ni realitzen tasques de la llar (48,3%). Pel que fa als hàbits, la imatge que s'ofereix és la d'una persona que *mai* consumeix tabac (89,7%) ni drogues il·lícites (89,9%), que consumeix alcohol de menys de 20 graus només de forma *ocasional* (65,5%) i que no practica esport (79,3%).

12. Variable sexe

12.1 Dades generals

En els programes de ficció analitzats hi apareixen 447 personatges (entre principals i secundaris), dels quals 197 (44,1%) són dones i 250 (55,9%) són homes: les dones tenen, doncs, una presència 12 punts percentuals inferior a la dels homes.

Figura 41. Ficció. Total de personatges segons la variable sexe

Val a dir, però, que en la programació de ficció s'observa una *correcció* qualitativa d'aquestes dades. Així, quan les dades es refereixen als personatges principals, és a dir, els que tenen una repercussió en el desenvolupament de la història de ficció més elevada, la participació de les dones s'igualava pràcticament a la dels homes i arriba al 48,9%. Aquest acostament reflecteix l'emissió d'obres de ficció narrades des d'una perspectiva femenina i protagonitzades per dones, com ara *Jet Lag* o *Germanes*.

Figura 42. Ficció. Tipus de personatges segons la variable sexe

Personatge	Dones		Homes		Total mostra	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Principal	44	22,3	46	18,4	90	20,1
Secundari protagonista	45	22,8	66	26,4	111	24,8
Secundari no protagonista	108	54,8	138	55,2	246	55,0
Total	197	100	250	100	447	100

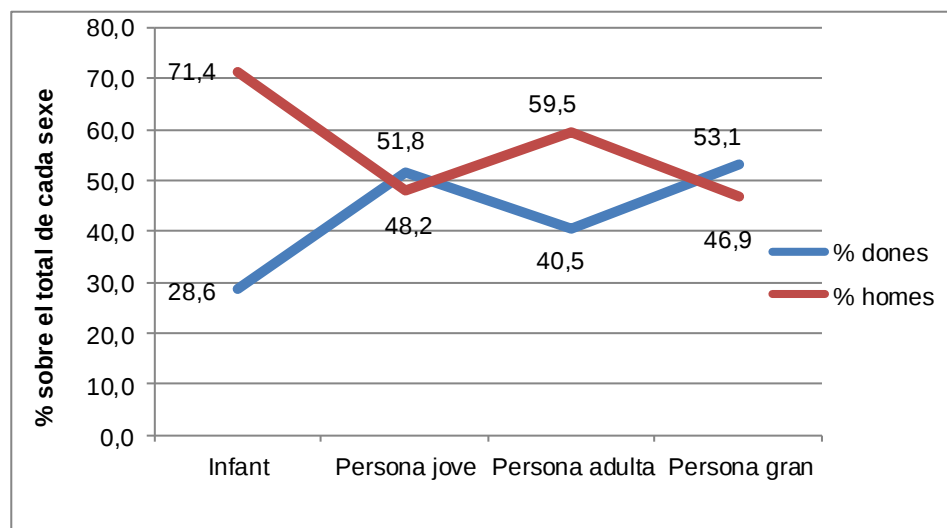
Pel que fa a l'**edat dels personatges**, la ficció mostra la centralitat de les persones joves i adultes, homes i dones, atès que suposen entorn del 80% dels personatges de cada sexe.

Quadre 63. Ficció. Edat del total de personatges segons la variable sexe (percentatge respecte del total de dones i d'homes)

Edat aparent	Dones %	Homes %
Infant	3,0	6,0
Persona jove	29,4	21,6
Persona adulta	53,8	62,4
Persona gran	8,6	6,0
Altres ²⁵	5,1	4,0
Total	100	100

La comparació per edats entre sexes mostra que la presència menor de les dones (40,5%) respecte dels homes (59,5%) es registra precisament en el grup de persones adultes. Per contra, la presència de les dones és superior a la dels homes en el cas de les persones joves (51,8%) i grans (53,1%).

Figura 43. Ficció. Edat del total de personatges segons la variable sexe (percentatge respecte de cada grup d'edat)

De la mateixa manera que per a les dades de tots els personatges, si es valora el paper desenvolupat en la ficció, s'observa que les dones joves protagonistes guanyen

²⁵ Aquesta categoria inclou els personatges que apareixen amb edats diferents al llarg d'un programa concret.

en pes respecte del total de dones (suposen el 40,5% de tots els personatges principals) i, fins i tot, superen en nombre els homes joves protagonistes.

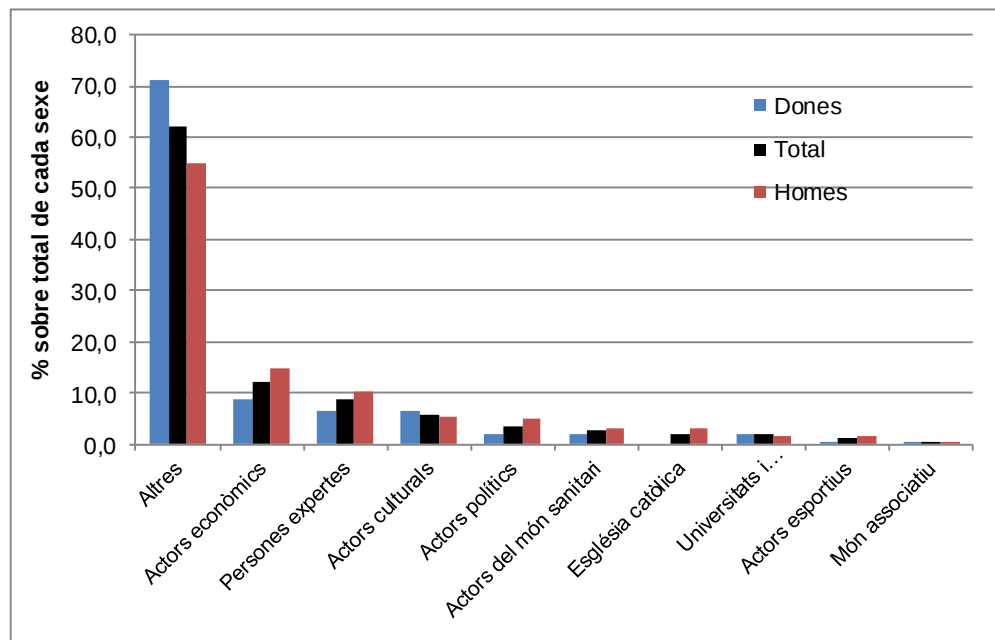
El **rol dels personatges** segons el sexe, expressat en forma d'agrupacions de personatges, mostra com homes i dones tenen en comú que el rol principal que desenvolupen s'associa amb l'esfera privada (*altres*), és a dir, que apareixen en funció del seu àmbit personal i no d'una activitat professional. La diferència radica en el fet que les dones (71,1%) obtenen un percentatge 17 punts superior al dels homes (54,8%).

Igualment s'observen altres diferències entre el rol social dels personatges femenins i el dels personatges masculins: els homes registren més representació que les dones com a actors econòmics, persones expertes –en l'àmbit de la ficció, correspon principalment a professionals liberals–, actors polítics i membres de la jerarquia de l'Església catòlica.

Quadre 64. Ficció. Agrupacions del total de personatges segons la variable sexe

Agrupació	Dones		Homes		Total personatges	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Altres	140	71,1	137	54,8	277	62,0
Actors econòmics	17	8,6	37	14,8	54	12,1
Persones expertes	13	6,6	26	10,4	39	8,7
Actors culturals	13	6,6	13	5,2	26	5,8
Actors polítics	4	2,0	12	4,8	16	3,6
Actors del món sanitari	4	2,0	8	3,2	12	2,7
Església catòlica	0	--	8	3,2	8	1,8
Universitats i ensenyament	4	2,0	4	1,6	8	1,8
Actors esportius	1	0,5	4	1,6	5	1,1
Món associatiu	1	0,5	1	0,4	2	0,4
Total	197	100	250	100	447	100

Figura 44. Ficció. Agrupacions del total de personatges segons la variable sexe

12.2 Anàlisi dels personatges principals

Del conjunt de personatges, se n'ha seleccionat el grup de personatges principals que, per raó del paper central que desenvolupen, són els que tenen una transcendència més gran, per tal d'aprofundir en l'existència o no de característiques o rols diferents entre dona i home en la programació de ficció.

A més, la mostra analitzada s'ha limitat a personatges protagonistes d'espais de ficció contextualitzats en el moment actual,²⁶ atès que la imatge de les dones i dels homes projectada per aquests programes permet establir analogies amb elements de la realitat actual, una afirmació més discutible quan es refereix a obres històriques²⁷ o de ciència-ficció.²⁸

És per això que les dades d'aquest apartat es refereixen a 58 personatges principals, 26 dones i 32 homes. La descripció dels personatges comprèn l'àmbit personal (característiques individuals i característiques relacionals) i l'àmbit de rol (esfera pública i esfera privada).

²⁶ Germanes; Gran Nord; Jet lag; Kubala, Moreno i Manchón; La Riera; L'un per l'altre, i Ventdelplà

²⁷ Des del balcó, Ermessenda i Tornarem

²⁸ Món 3XL

12.2.1 Àmbit personal i variable sexe

En aquest punt s'han considerat trets dels personatges principals relatius al seu àmbit personal: la *constitució física*, el *tipus de conducta*, el fet de constituir el *subjecte* o *l'objecte dels comportaments violents* i el *nivell de poder*.

Personatges masculins (87,5%) i femenins (88,4%) coincideixen a presentar una constitució física prima o mitjana, tot i que els homes s'han classificat com a prims en una proporció que dobla la de les dones.

Quadre 65. Ficció. Personatges principals segons les variables *constitució física* i *sexe*

Constitució física	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Prima	5	19,2	13	40,6	18	31,0
Mitjana	18	69,2	15	46,9	33	56,9
Grassa	3	11,5	4	12,5	7	12,1
Total	26	100	32	100	58	100

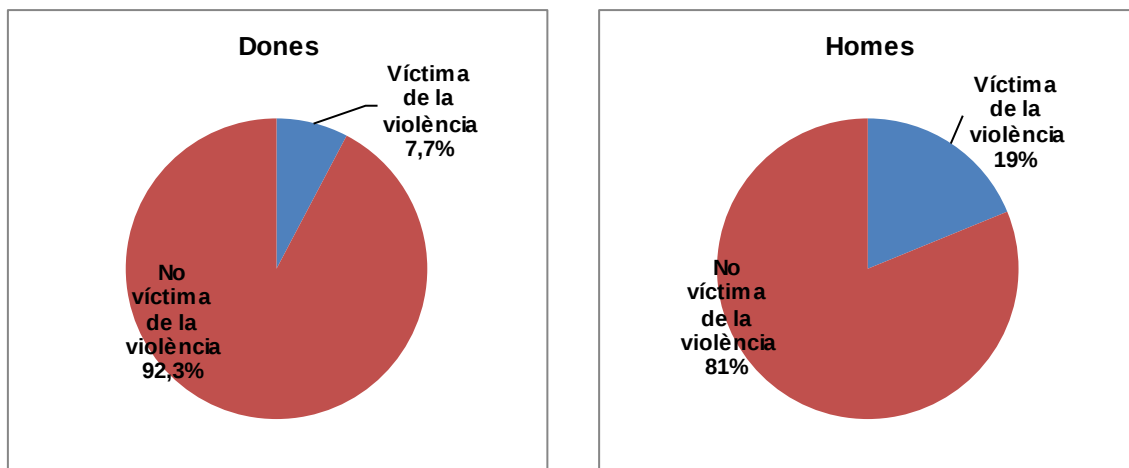
Igualment no s'aprecien diferències notables en la caracterització de la conducta dels personatges masculins i femenins: a tots dos sexes hi predomina àmpliament la conducta positiva, un fet que tindria relació amb el paper de protagonista dels personatges analitzats en aquest apartat. Únicament tres homes (un 9,4%) tenen una conducta negativa i dos (un 6,3%) han comès algun acte de violència. En contraposició, els personatges femenins mai no exerceixen la violència i mai no desenvolupen una conducta negativa. Igualment també són els personatges masculins els que en més casos apareixen com a víctima de la violència (18,8% per als homes i 7,7% per a les dones).

Quadre 66. Ficció. Conducta dels personatges principals segons la variable *sexe*

Conducta	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Positiva	23	88,5	26	81,3	49	84,5
Negativa	0	--	3	9,4	3	5,2
Mixta	3	11,5	3	9,4	6	10,3
Total	26	100	32	100	58	100

Quadre 67. Ficció. Conducta violenta dels personatges principals segons la variable sexe

Conducta violenta	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sí	0	--	2	6,3	2	3,4
No	26	100	30	93,8	56	96,6
Total	26	100	32	100	58	100

Figura 45. Ficció. Conducta violenta envers els personatges principals segons la variable sexe

El nivell de poder (familiar, social, polític o econòmic) dels personatges masculins i femenins té una doble lectura. Per una banda, homes i dones gaudeixen, en una proporció molt similar, d'un nivell de poder alt; en canvi, els personatges femenins destaquen per presentar un nivell de poder baix en el 50% dels casos. D'aquesta manera la ficció presentaria dos tipus de personatges femenins molt polaritzats pel que fa al poder de què gaudeixen: una dona amb nivell de poder similar al dels homes i una dona amb un nivell de poder baix. Els homes, en canvi, tenen un nivell de poder més homogeni.

Quadre 68. Ficció. Nivell de poder dels personatges principals segons la variable sexe

Nivell de poder	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Alt	9	34,6	10	31,3	19	32,8
Mitjà	4	15,4	12	37,5	16	27,6
Baix	13	50,0	9	28,1	22	37,9
Divers²⁹	0	--	1	3,1	1	1,7
Total	26	100	32	100	58	100

12.2.2 Àmbit de rol

El rol dels personatges principals s'analitza en referència a dos conjunts de variables. Per una banda, les que fan referència a l'esfera pública dels homes i de les dones que mostra la ficció i que tenen a veure amb el rol professional o social que desenvolupen; per l'altra, les que es relacionen amb l'esfera privada dels personatges, com ara la participació en tasques de la llar i en la cura d'altres persones, i els hàbits quotidians.

12.2.2.1 L'esfera pública dels personatges

Tot i que els personatges principals de la ficció analitzada presenten majoritàriament un rol relatiu a l'esfera privada (la categoria *altres*, que descriu els rols desenvolupats en funció del seu àmbit personal, independentment de l'activitat professional o política), els homes tenen una presència més elevada que les dones en l'àmbit públic: un 53,1% dels personatges masculins davant un 30,8% dels personatges femenins. A més, els homes tenen una presència més elevada que les dones com a agents econòmics (21,9%), persones expertes (15,6%), persones del món de la cultura (9,4%) i ensenyants (3,1%).

²⁹ Es tracta d'un personatge que combina diferents nivells de poder en àmbits diferents i amb una importància similar en el relat.

Quadre 69. Ficció. Agrupacions dels personatges principals segons la variable sexe

Agrupació	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Altres	18	69,2	15	46,9	33	56,9
Actors econòmics	2	7,7	7	21,9	9	15,5
Persones expertes	2	7,7	5	15,6	7	12,1
Actors culturals	2	7,7	3	9,4	5	8,6
Actors polítics	1	3,8	1	3,1	2	3,4
Actors del món sanitari	1	3,8	0	--	1	1,7
Universitats i ensenyament	0	--	1	3,1	1	1,7
Total	26	100	32	100	58	100

En aquest punt també destaca el fet que, tot i que són les dones les que en una proporció més elevada tenen una activitat remunerada (65,4%), la qualificació de la feina és més baixa per a elles que per als personatges masculins: en el 70,6% de les dones i en el 89,5% dels homes. Aquesta dada podria estar relacionada amb el nivell d'estudis acabats que mostra la ficció: els personatges femenins tenen menys estudis universitaris que els personatges masculins (un 19,2% davant un 34,4%). Val a dir que aquest desequilibri es distribueix de manera asimètrica segons l'edat del personatge: hi ha més homes adults, però més dones joves, amb estudis superiors.

Quadre 70. Ficció. Tipus de feina dels personatges principals amb activitat remunerada segons la variable sexe

Tipus de feina	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Qualificada	12	70,6	17	89,5	29	80,6
No qualificada	5	29,4	2	10,5	7	19,4
Total	17	100	19	100	36	100

Quadre 71. Ficció. Nivell d'estudis acabats dels personatges principals segons la variable sexe

Nivell d'estudis acabats	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Universitaris	5	19,2	11	34,4	16	27,6
Primaris o secundaris	5	19,2	6	18,8	11	19,0
Cap estudi	1	3,8	4	12,5	5	8,6
Sense determinar	15	57,7	11	34,4	26	44,8
Total	26	100	32	100	58	100

12.2.2.2 L'esfera privada dels personatges

S'ha analitzat en quina mesura la variable sexe marca diferències en les activitats que els personatges principals de la ficció desenvolupen amb més freqüència i s'han observat algunes peculiaritats.

Els homes i les dones coincideixen en les relacions socials i d'amistat com a primera activitat en les trames i presenten uns percentatges similars (33,9% els homes i 34,5% les dones), però a partir d'aquí s'observen algunes diferències segons el sexe del personatge principal.

En primer lloc, destaca el fet que encara que la segona activitat que més desenvolupen els homes i les dones és la de treballar, s'observa una diferència percentual de 7,2 punts a favor dels homes (29,0% i 21,8%, respectivament).

En segon lloc, les tasques de la llar constitueixen una de les activitats principals del doble de dones que d'homes (12,7% i 6,5%, respectivament), per a qui aquesta activitat és la tercera més freqüent.

Aquestes dades coincideixen amb el fet que els personatges masculins analitzats tenen una presència més elevada que les dones en l'àmbit públic (vegeu el quadre 72) i que un 23,1% de les dones protagonistes realitzen *sovint* tasques de la llar, mentre que aquest percentatge es redueix a un 3,1% dels homes.

Igualment, la lectura del quadre 72 també ha de considerar que les activitats no es distribueixen de manera homogènia entre els grups d'edat analitzats: així, per exemple, *jugar i estudiar o fer deures* se circumscriuen a personatges infantils o joves.

Quadre 72. Ficció. Personatges principals segons les variables *activitats principals* i *sexe*

Activitats principals dels personatges ³⁰	Dones % (n=55)	Homes % (n=62)	Tots els personatges principals % (n=117)
Relacions socials i d'amistat	34,5	33,9	34,2
Treballar	21,8	29,0	25,6
Tenir cura d'altres	10,9	9,7	10,3

³⁰ Els percentatges del quadre s'han calculat sobre 117 perquè s'ha comptabilitzat un mínim d'una i un màxim de tres activitats principals per cadascun dels personatges principals.

Activitats principals dels personatges ³⁰	Dones % (n=55)	Homes % (n=62)	Tots els personatges principals % (n=117)
Feines de la llar	12,7	6,5	9,4
Vida familiar	5,5	4,8	5,1
Estudiar o fer deures	3,6	1,6	2,6
Estar ingressat a l'hospital	1,8	8,1	5,1
Jugar	1,8	3,2	2,6
Activitats culturals	1,8	3,2	2,6
Passar l'estona	1,8	--	0,9
Beure alcohol	1,8	--	0,9
Consumir drogues	1,8	--	0,9
Total	100	100	100

En l'àmbit domèstic, les dones que desenvolupen un paper principal a la ficció apareixen més sovint que els homes realitzant tasques de la llar i tenint cura d'altres persones. Així, mentre que un 23,1% de les dones protagonistes realitzen *sovint* tasques de la llar, aquest percentatge es redueix a un 3,1% per als homes. Una altra dada rellevant indica que mentre que el 59,4% dels homes mai no realitzen tasques de la llar, aquest percentatge es redueix al 34,6% per a les dones protagonistes.

Quadre 73. Ficció. Tasques de la llar dels personatges principals segons la variable sexe

Tasques de la llar	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sovint	6	23,1	1	3,1	7	12,1
Alguna vegada	11	42,3	12	37,5	23	39,6
Mai	9	34,6	19	59,4	28	48,3
Total	26	100	32	100	58	100

La mateixa tendència es reproduïx quan es tracta de la responsabilitat en la cura d'altres persones. Així, mentre que un 23,1% de les dones protagonistes *sovint* són responsables de la cura d'altres persones, aquest percentatge es redueix a un 3,1% per als homes. A més, cal destacar que un 75% dels homes mai no es fa responsable d'aquesta tasca.

Quadre 74. Ficció. Cura d'altres persones dels personatges principals segons la variable sexe

Cura d'altres persones	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sovint	6	23,1	1	3,1	7	12,1
Alguna vegada	5	19,2	7	21,9	12	20,7
Mai	15	57,7	24	75,0	39	67,2
Total	26	100	32	100	58	100

Pel que fa als hàbits, les dones apareixen amb més freqüència que els homes consumint tabac, alcohol (tant de més com de menys de 20 graus) i drogues il·lícites. Concretament, s'observa que els homes *mai* no fumen, mentre que un 19,2% de les dones protagonistes ho fan de forma *ocasional* i un 3,8% ho fa *sovint*. Pel que fa al consum d'alcohol (tant de menys com de més de 20 graus), es constata que una proporció més elevada d'homes que de dones *mai* no beu alcohol i, per contra, una proporció més gran de dones consumeix alcohol *sovint* o *ocasionalment*.

Quadre 75. Ficció. Consum de tabac dels personatges principals segons la variable sexe

Consum de tabac	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sovint	1	3,8	0	--	1	1,7
Ocasional	5	19,2	0	--	5	8,6
Mai	20	76,9	32	100	52	89,7
Total	26	100	32	100	58	100

Quadre 76. Ficció. Consum d'alcohol de menys de 20 graus dels personatges principals segons la variable sexe

Consum d'alcohol de menys de 20 graus	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sovint	4	15,4	3	9,4	7	12,1
Ocasional	18	69,2	20	62,5	38	65,5
Mai	4	15,4	9	28,1	13	22,4
Total	26	100	32	100	58	100

Quadre 77. Ficció. Consum d'alcohol de més de 20 graus dels personatges principals segons la variable sexe

Consum d'alcohol de més de 20 graus	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sovint	1	3,8	0	--	1	1,7
Ocasional	12	46,2	8	25,0	20	34,5
Mai	13	50,0	24	75,0	37	63,8
Total	26	100	32	100	58	100

Finalment, les dones practiquen menys esport que els homes (només ho fa un 7,7% de dones davant un 31,3% d'homes), tal com indica el quadre 78.

Quadre 78. Ficció. Pràctica d'esport dels personatges principals segons la variable sexe

Pràctica d'esport	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
No	24	92,3	22	68,8	46	79,3
Sí	2	7,7	10	31,3	12	20,7
Total	26	100	32	100	58	100

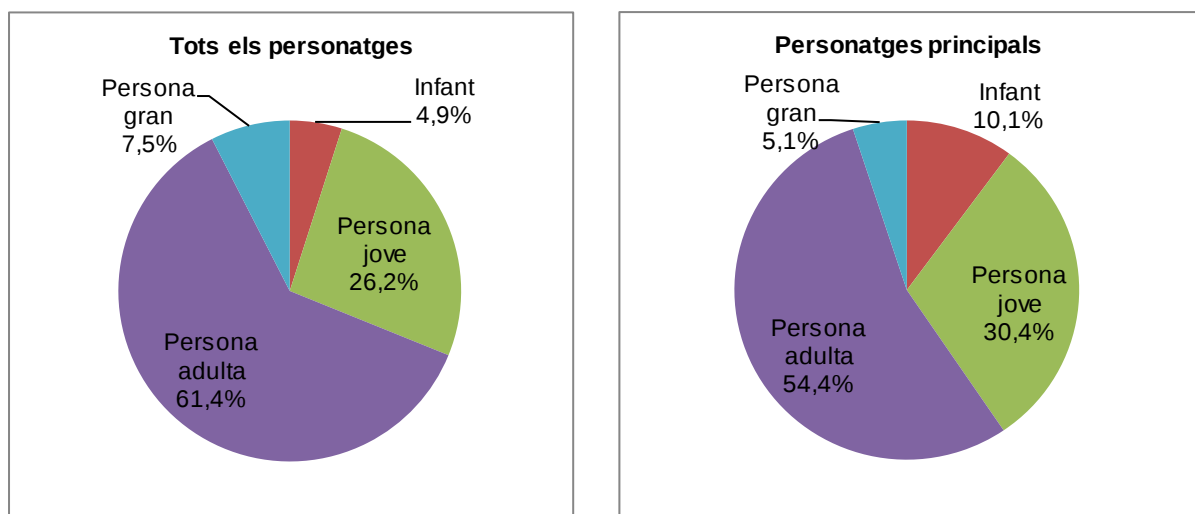
13. Variable edat

13.1 Dades generals

Els grups d'edat que tenen més presència en els programes de ficció al llarg de l'any 2012 són, en primer lloc, les persones adultes (61,4%) i, en segon lloc, les persones joves (26,2%). Les persones grans (7,5%) i els infants (4,9%) són els que tenen una presència relativa menor.

En canvi, quan s'analitzen els personatges principals, la proporció de joves i, sobretot d'infants, puja, mentre que la dels altres dos grups d'edat baixa. A més, tal com figura a l'apartat 12.1, en el grup de persones joves, són les dones les que augmenten més la seva participació com a protagonistes i superen el nombre d'homes joves amb aquest paper.

Figura 46. Ficció. Personatges i personatges principals segons la variable edat

Quadre 79. Ficció. Paper del total de personatges segons la variable edat

Edat	Principal		Secundari protagonista		Secundari no protagonista		Total	
	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
Infant	8	10,1	2	1,9	11	4,5	21	4,9
Persona jove	24	30,4	25	24,3	63	25,7	112	26,2
Persona adulta	43	54,4	72	69,9	147	60,0	262	61,4
Persona gran	4	5,1	4	3,9	24	9,8	32	7,5
Total³¹	79	100	103	100	245	100	427	100

Pel que fa al rol desenvolupat per tots els personatges, tots els grups d'edat tenen en comú que apareixen principalment segons el seu àmbit privat (*altres*), tot i que s'aprecien algunes diferències en funció de l'edat.

En primer lloc, els personatges joves i adults són els que desenvolupen rols més diversos; en segon lloc, les persones adultes són les úniques que apareixen en les trames de manera equilibrada entre la seva vida privada (49,6% d'*altres*) i la seva vida pública (50,4% de la resta de rols); en tercer lloc, les persones grans desenvolupen molt majoritàriament rols de l'esfera privada.

Quadre 80. Ficció. Rol del total de personatges segons la variable edat

Rol	Infant % (n=21)	Persona jove % (n=112)	Persona adulta % (n=262)	Persona gran % (n=32)	Totes les edats % (n=427)
Altres	100	77,7	49,6	81,3	61,8
Actors econòmics	--	2,7	18,3	6,3	12,4
Persones expertes	--	7,1	11,5	--	8,9
Actors culturals	--	5,4	7,3	-	5,9
Actors polítics	--	2,7	4,6	3,1	3,7
Actors del món sanitari	--	0,9	3,4	3,1	2,6
Universitats i ensenyament	--	1,8	1,9	--	1,6
Església catòlica	--	--	1,5	6,3	1,4
Actors esportius	--	0,9	1,5	--	1,2
Món associatiu	--	0,9	0,4	--	0,5
Total	--	100	100	100	100

³¹ No figuren en les xifres que s'ofereixen en aquest apartat els 20 personatges catalogats com a *altres* i que apareixen amb edats diferents al llarg d'un programa concret.

13.2 Anàlisi dels personatges principals

Tal com s'ha fet en relació amb la variable sexe, en aquest apartat s'aprofundeix en la descripció d'un subconjunt de la mostra, els 58 personatges principals, és a dir, aquells que apareixen en espais de ficció contextualitzats en el moment actual, fent abstracció dels que apareixen en obres històriques o de ciència-ficció. D'aquesta manera, el resultat de l'anàlisi permetrà establir analogies amb la realitat actual.

Per grups d'edat, els 58 personatges principals són 7 infants, 15, persones joves, 34, persones adultes i 2, persones grans.

13.2.1 Àmbit personal i variable edat

La descripció dels personatges principals, en funció del grup d'edat, en considera la constitució física, el tipus de conducta, si desenvolupen o pateixen comportaments violents i el nivell de poder.

Pel que fa a la constitució física, no s'observa una relació significativa entre edat i complexió. Així, les persones de complexió prima o mitjana són molt majoritàries entre els infants (85,8%) i les persones adultes (85,3%) i representen el 100% de les persones joves. D'altra banda, una de les dues persones grans apareix com a grassa.

Quadre 81. Ficció. Constitució física dels personatges principals segons la variable edat

Constitució física	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adult % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Prima	42,9	46,7	23,5	--	31,0
Mitjana	42,9	53,3	61,8	50,0	56,9
Grassa	14,3	--	14,7	50,0	12,1
Total	100	100	100	100	100

Des del punt de vista de les relacions amb les altres persones, els personatges principals dels programes de ficció presenten algunes característiques destacables si es classifiquen per la seva edat aparent. Tot i així, i potser a causa del caràcter de protagonista dels personatges analitzats, els diversos grups d'edat comparteixen una conducta positiva (84,5%) i rarament realitzen actes de violència (un 3,4%) ni en són objecte (86,2%).

En conjunt, s'ofereix una imatge positiva de les persones grans, ja que totes elles (un 100%) tenen una conducta que prioritza el benestar aliè per sobre del propi, *mai* no utilitzen la violència i en cap ocasió en són víctimes. En canvi, el grup d'edat que presenta més connotacions negatives des del punt de vista de les seves relacions amb els altres, és el grup de les persones adultes. Els únics personatges principals que es comporten negativament són 3 homes adults. A més, un dels dos personatges principals subjecte de violència és una persona adulta i també és aquest grup d'edat el que més vegades esdevé objecte dels comportaments violents dels altres personatges.

Les persones joves, al seu torn, tenen una conducta percebuda com a positiva (93,3%), tot i que un personatge (6,7%) mostra comportaments tant positius com negatius i és l'únic subjecte i objecte d'actes de violència.

Els infants, per la seva banda, no realitzen cap acte de violència però un n'és víctima (14,3% del total).

Quadre 82. Ficció. Conducta dels personatges principals segons la variable edat

Conducta	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Positiva	85,7	93,3	79,4	100	84,5
Negativa	--	--	8,8	--	5,2
Mixta	14,3	6,7	11,8	--	10,3
Total	100	100	100	100	100

Quadre 83. Ficció. Conducta violenta dels personatges principals segons la variable edat

Conducta violenta	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sí	--	6,7	2,9	--	3,4
No	100	93,3	97,1	100	96,6
Total	100	100	100	100	100

Quadre 84. Ficció. Conducta violenta envers els personatges principals segons la variable edat

Objecte de conducta violenta	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sí	14,3	6,7	17,6	--	13,8
No	85,7	93,3	82,4	100	86,2
Total	100	100	100	100	100

El nivell de poder (familiar, econòmic, polític o social) dels personatges principals guarda una relació directa amb l'edat: en termes generals, com més edat, més poder.

El grup d'edat de les persones adultes és, en termes absoluts, el que gaudeix d'un nivell de poder més elevat: 15 dels 34 personatges adults (el 44,1%). Per contra, només una de cada cinc persones joves assoleix un nivell de poder alt. Les persones grans, amb una mostra reduïda de dos personatges protagonistes, es divideixen entre els nivells alt i mitjà.

Quadre 85. Ficció. Nivell de poder dels personatges principals segons la variable edat

Nivell de poder	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Alt	--	20,0	44,1	50,0	32,8
Mitjà	42,9	40,0	17,6	50,0	27,6
Baix	57,1	40,0	35,3	--	37,9
Divers	--	--	2,9	--	1,7
Total	100	100	100	100	100

13.2.2 Àmbit de rol

Els rols desenvolupats pels personatges principals agrupats segons la seva edat s'analitzen a partir de les variables relatives a l'esfera pública i a l'esfera privada.

13.2.2.1 L'esfera pública dels personatges

De la mateixa manera que per al conjunt de personatges (vegeu el quadre 80), l'edat determina el rol que desenvolupa cada un: infants i persones grans apareixen limitats a un rol privat (anomenat *altres*), mentre que persones joves i adultes apareixen en una diversitat més gran de rols que inclouen, a més, els relatius a l'esfera pública.

Així, un de cada tres personatges joves apareix com a persona experta (dos joves, el 13,3%), com a polític (13,3%) o com a creador o gestor cultural (un jove, el 6,7%). Els protagonistes adults són l'únic grup d'edat amb rols públics (58,8%), més nombrosos que el rol privat (41,2%): apareixen com a actors econòmics, persones expertes, actors culturals i persones que treballen en el món de la sanitat i de l'ensenyament.

Quadre 86. Ficció. Agrupacions dels personatges principals segons la variable edat

Rol	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Altres	100	66,7	41,2	100	56,9
Actors econòmics	--	--	26,5	--	15,5
Persones expertes	--	13,3	14,7	--	12,1
Actors culturals	--	6,7	11,8	--	8,6
Actors polítics	--	13,3	--	--	3,4
Actors del món sanitari	--	--	2,9	--	1,7
Universitats i ensenyament	--	--	2,9	--	1,7
Total	100	100	100	100	100

Pel que fa a l'activitat laboral dels personatges principals, tenen activitat remunerada el 40% del grup de persones joves i el 88,2% del de les persones adultes.

Val a dir que d'entre el grup de persones joves amb edats compreses entre els 15 i els 24 anys només 1 personatge es presenta amb feina remunerada (dels 9 que hi pertanyen), mentre que 5 dels 6 joves entre 24 i 29 anys sí que en tenen.

El grau de qualificació de la feina dels personatges principals és més elevat entre les persones adultes (83,3%) que entre les persones joves (66,7%).

Quadre 87. Ficció. Grau de qualificació de la feina dels personatges principals segons la variable edat

Grau de qualificació de la feina	Persona jove		Persona adulta		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
No qualificada	2	33,3	5	16,7	7	19,4
Qualificada	4	66,7	25	83,3	29	80,6
Total	6	100	30	100	36	100

13.2.2.2 L'esfera privada dels personatges

En primer lloc s'ha analitzat, per a cada personatge principal, l'activitat o activitats que desenvolupen amb més freqüència en les trames en què participen.

Així, tots els grups d'edat coincideixen en les relacions socials i d'amistat com a primera activitat, un fet que té relació amb el pes que tenen en la mostra les sèries que tracten la vida quotidiana. No obstant això, cada grup mostra certes peculiaritats.

Les persones joves i adultes apareixen, a més, treballant (24,0% i 32,0% respectivament); les persones grans, amb activitats de cura d'altres i de tasques de la llar (25% cada activitat). Els infants, per la seva banda, jugant, en el seu àmbit familiar, tot i que la presència en la mostra de la sèrie *Polseres vermelles* eleva de manera conjuntural la proporció d'ingressats a l'hospital (23% cada activitat). Crida l'atenció, però, que el consum d'alcohol i de drogues il·lícites aparegui limitat a un personatge principal del grup d'edat de joves.

Quadre 88. Ficció. Activitats principals dels personatges principals segons la variable edat

Activitats principals dels personatges ³²	Infant % (n=13)	Persona jove % (n=25)	Persona adulta % (n=75)	Persona gran % (n=4)	Total personatges principals % (117)
Relacions socials i d'amistat	23,1	28,0	37,3	50,0	34,2
Treballar	--	24,0	32,0	--	25,6
Tenir cura d'altres	--	--	14,7	25,0	10,3
Feines de la llar	--	--	13,3	25,0	9,4
Vida familiar	23,1	12,0	--	--	5,1
Estar ingressat a l'hospital	23,1	12,0	--	--	5,1
Jugar	23,1	--	--	--	2,6
Estudiar o fer deures	7,7	8,0	--	--	2,6
Activitats culturals	--	4,0	2,7	--	2,6
Passar l'estona	--	4,0	--	--	0,9
Beure alcohol	--	4,0	--	--	0,9
Consumir drogues	--	4,0	--	--	0,9
Total	100	100	100	100	100

La ficció analitzada estableix una relació clara entre edat i tasques de la llar, així com entre edat i responsabilitat en la cura d'altres: la participació en les tasques domèstiques és molt més habitual entre persones adultes i grans que entre infants i joves.

Així, una gran majoria dels infants (85,7%) i dels joves (80%) mai no realitzen tasques de la llar, mentre que les persones adultes (73,5%) i les persones grans (50%, un dels dos personatges) les realitzen alguna vegada o sovint.

Paral·lelament, la cura d'altres persones (infants o persones grans, per exemple) també s'associa, principalment, als dos mateixos grups d'edat: el 41,1% de les persones adultes i el 50% de les persones grans.

³² Els percentatges del quadre s'han calculat sobre 117 perquè s'ha comptabilitzat un mínim d'una i un màxim de tres activitats principals per cadascun dels personatges principals.

Quadre 89. Ficció. Tasques de la llar dels personatges principals segons la variable edat

Tasques de la llar	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	6,7	14,7	50,0	12,1
Alguna vegada	14,3	13,3	58,8	--	39,6
Mai	85,7	80,0	26,5	50,0	48,3
Total	100	100	100	100	100

Quadre 90. Ficció. Cura d'altres persones dels personatges principals segons la variable edat

Cura d'altres persones	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	--	17,6	50	12,1
Alguna vegada	--	26,7	23,5	--	20,7
Mai	100	73,3	58,8	50	67,2
Total	100	100	100	100	100

La gran majoria dels personatges principals observa uns hàbits de salut coincidents: no fuma mai (89,7%), beu alcohol de baixa graduació de manera ocasional (65,5%) i, més rarament, el d'alta graduació i no consumeix mai drogues il·lícites (89,9%). En aquest marc, els personatges adults són els que més fumen (1 de cada 7 ho fa alguna vegada) i els que més alcohol beuen (gairebé la totalitat en beu de baixa graduació i un 41,2%, d'alta graduació). Les persones joves, al seu torn, són consumidores molt ocasionals de tabac (1 dels 15 personatges fuma ocasionalment), però dos de cada tres beuen alcohol de baixa graduació i un 40%, d'alta graduació. Finalment, el consum de drogues il·lícites només apareix en personatges principals joves, en concret, amb una incidència del 20%.

Quadre 91. Ficció. Consum de tabac dels personatges principals segons la variable edat

Consum de tabac	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	--	2,9	--	1,7
Ocasional	--	6,7	11,8	--	8,6
Mai	100	93,3	85,3	100	89,7
Total	100	100	100	100	100

Quadre 92. Ficció. Consum d'alcohol de menys de 20 graus dels personatges principals segons la variable edat

Consum d'alcohol de menys de 20 graus	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	6,7	14,7	50,0	12,1
Ocasional	--	60,0	82,4	50,0	65,5
Mai	100	33,3	2,9	--	22,4
Total	100	100	100	100	100

Quadre 93. Ficció. Consum d'alcohol de més de 20 graus dels personatges principals segons la variable edat

Consum d'alcohol de més de 20 graus	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	6,7	--	--	1,7
Ocasional	--	33,3	41,2	50,0	34,5
Mai	100	60,0	58,8	50,0	63,8
Total	100	100	100	100	100

Quadre 94. Ficció. Consum de drogues il·lícites dels personatges principals segons la variable edat

Consum de drogues il·lícites	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	6,7	--	--	1,7
Ocasional	--	13,3	8,8	--	8,6
Mai	100	80,0	91,2	100	89,7
Total	100	100	100	100	100

Pel que fa a l'esport, infants, joves i persones adultes en practiquen en proporció decreixent i, sempre, en un percentatge inferior al 30%; respecte del consum cultural, aquest tres mateixos grups d'edat mostren un comportament homogeni i dos de cada tres, aproximadament, consumeixen productes culturals de manera ocasional o sovint.

Val a dir que els dos personatges que formen el grup de persones grans *mai* no practiquen esport ni consumeixen cultura.

Quadre 95. Ficció. Pràctica d'esport dels personatges principals segons la variable *edat*

Pràctica d'esport	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sí	28,6	26,7	17,6	--	20,7
No	71,4	73,3	82,4	100	79,3
Total	100	100	100	100	100

Quadre 96. Ficció. Consum cultural dels personatges principals segons la variable *edat*

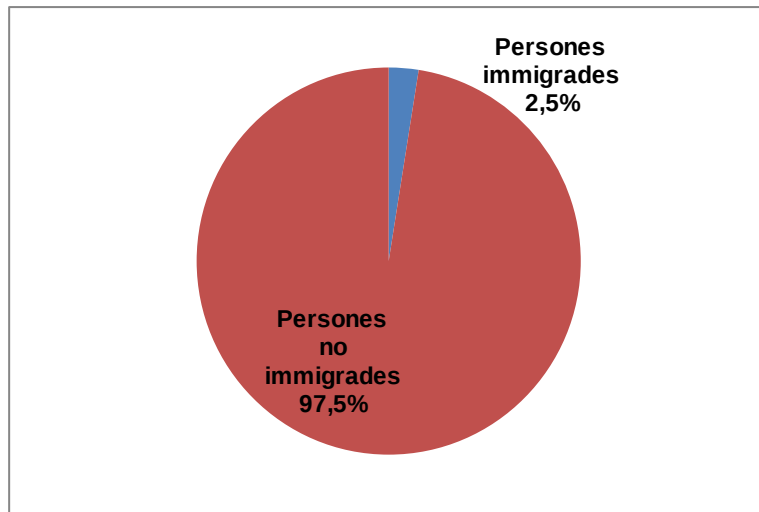
Consum cultural	Infant % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Totes les edats % (n=58)
Sovint	--	--	2,9	--	1,7
Ocasional	71,4	66,7	67,6	--	65,5
Mai	28,6	33,3	29,4	100	32,8
Total	100	100	100	100	100

14. Variable *origen*

14.1 Dades generals

Dels 447 personatges (principals i secundaris) que apareixen en els programes de ficció analitzats, 11 (el 2,5%) són persones immigrades: vuit dones i tres homes.

Figura 47. Ficció. Total de personatges segons la variable *origen*

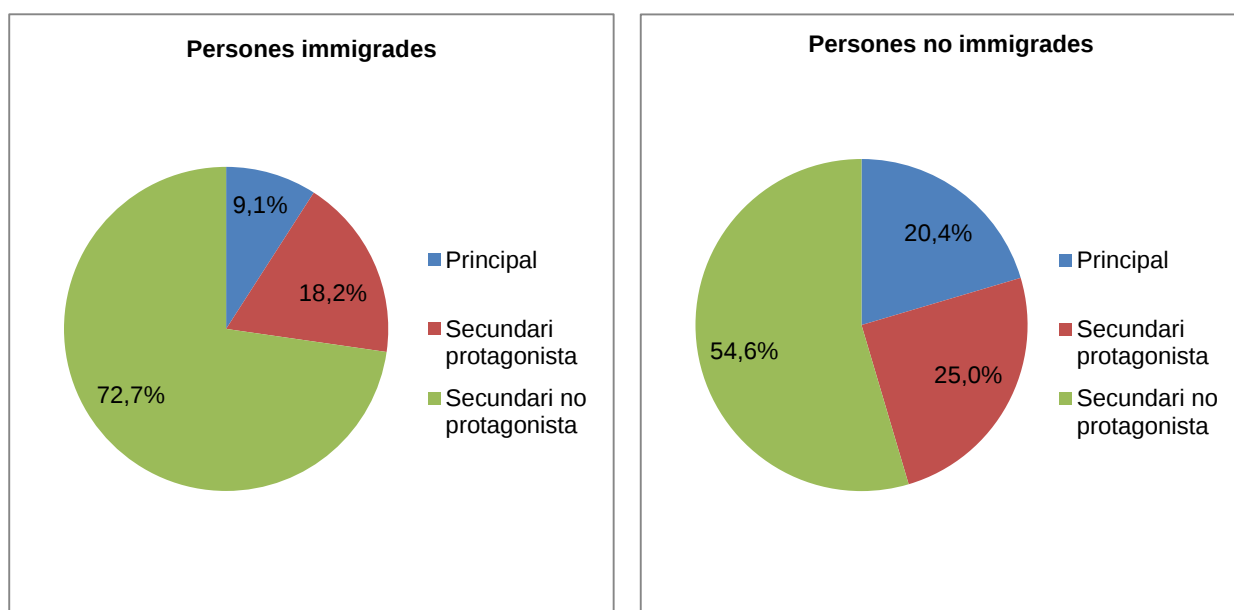

Les persones immigrades, a més, tenen un paper menys important en el relat que les no immigrades: només hi ha un personatge principal que sigui una persona immigrada (el 9,1%),³³ mentre que la majoria de les persones immigrades exerceixen un paper de secundari (un 90,9%), que correspon a aquells que no tenen una participació essencial en la història. Les persones no immigrades, per la seva banda, apareixen en una proporció molt més elevada com a personatges principals (20,4%).

³³ Per aquest motiu, i a diferència dels apartats anteriors referents a la variable *sexe* i *edat*, aquest apartat de l'Informe s'ha elaborat prenent com a mostra el total de persones immigrades dels programes de ficció i no únicament els personatges principals.

Quadre 97. Ficció. Tipus de personatges segons la variable *origen*

Personatge	Persones immigrades	%	Persones no immigrades	%
Principal	1	9,1	89	20,4
Secundari protagonista	2	18,2	109	25,0
Secundari no protagonista	8	72,7	238	54,6
Total	11	100	436	100

Figura 48. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *tipus de personatge*

Dels 11 personatges immigrants, cinc són de procedència europea (comunitària i no comunitària), quatre d'Amèrica llatina (un 36,4%), un d'Amèrica del Nord i una d'Oceania.

Quadre 98. Ficció. Procedència de les persones immigrades

Procedència	Total persones immigrades	%
Amèrica llatina	4	36,4
Resta d'Europa comunitària	2	18,2
Europa no comunitària	2	18,2
Europa dels 15	1	9,1
Amèrica del Nord	1	9,1
Oceania	1	9,1
Total	11	100

La majoria dels personatges són percebuts com a *blancs*, atès que únicament els quatre provinents de l'Amèrica llatina es perceben amb trets indígenes americans.

Quadre 99. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *origen* percebut

Origen	Persona percebuda com a <i>blanca</i>		Persona percebuda com a no <i>blanca</i>		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones immigrades	7	63,6	4	36,4	11
Persones no immigrades	434	99,5	2	0,5	436

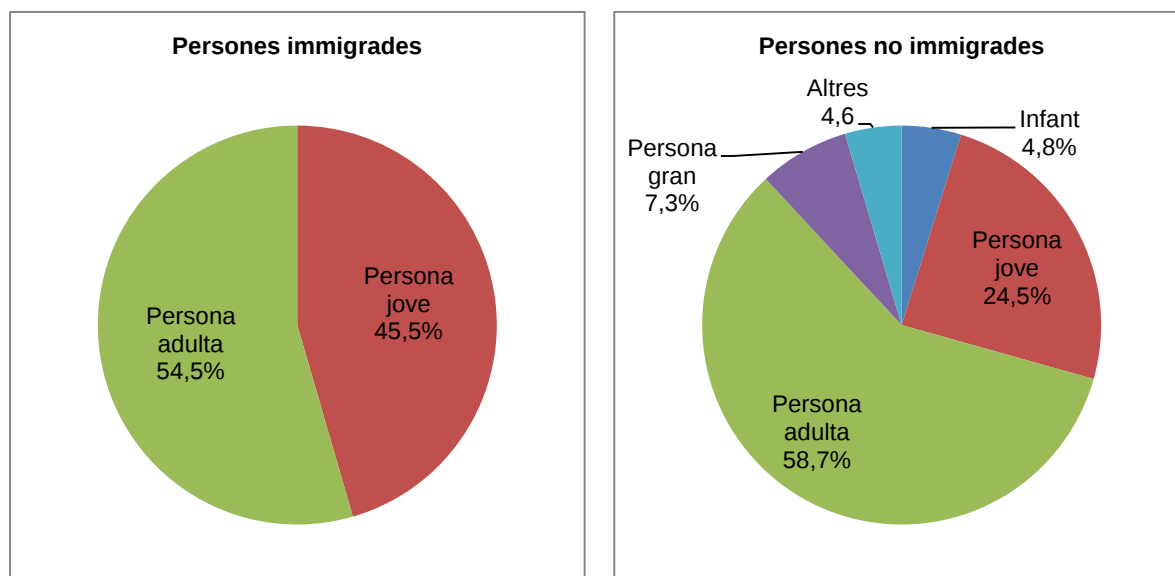
14.2 Àmbit personal i variable *origen*

Aquest apartat fa una anàlisi més aprofundida dels personatges, principals i secundaris, que apareixen com a persones immigrades, pel que fa a l'edat, l'aparença física (constitució, forma de vestir), la conducta i la relació amb la violència.

En relació amb l'**edat**, les persones immigrades s'engloben en dos únics grups: les persones adultes (54,5%) i les persones joves (45,5%). Aquestes franges d'edat són, d'altra banda, les majoritàries per a les persones no immigrades.

Quadre 100. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *edat* aparent

Edat aparent	Total persones immigrades		Total persones no immigrades	
	Nombre	%	Nombre	%
Infant	0	--	21	4,8
Persona jove	5	45,5	107	24,5
Persona adulta	6	54,5	256	58,7
Persona gran	0	--	32	7,3
Altres	0	--	20	4,6
Total	11	100	436	100

Figura 49. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *edat aparent*

Pel que fa a l'**aparença física**, gairebé tres quartes parts de les persones immigrades presenten una constitució mitjana. Els casos restants corresponen a persones primes. No s'observa cap personatge immigrat amb aparença grassa.

A banda, totes les persones immigrades, homes i dones, **vesteixen** de forma occidental.

Quadre 101. Ficció. Persones immigrades segons les variables *constitució física* i *sexe*

Constitució física	Dones		Homes		Total persones immigrades	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Prima	1	12,5	2	66,7	3	27,3
Mitjana	7	87,5	1	33,3	8	72,7
Grassa	0	--	0	--	0	--
Total	8	100	3	100	11	100

Quadre 102. Ficció. Persones immigrades segons les variables *forma de vestir* i *sexe*

Forma de vestir	Dones		Homes		Total persones immigrades	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Occidental	8	100	3	100	11	100
Altres	0	--	0	--	0	--
Total	8	100	3	100	11	100

La **llengua de comunicació** de les persones immigrades és el català en el 90,9% dels casos, xifra propera al 96% del total de personatges i al 94,8% dels personatges principals.

En relació amb els **trets de conducta** de les persones immigrades, la gran majoria (72,2%) presenten una conducta positiva, és a dir, que tendeixen a considerar el benestar aliè tan important o més que el propi. Dos personatges (un home i una dona) desenvolupen conductes negatives.

Quadre 103. Ficció. Conducta de les persones immigrades

Conducta	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Positiva	8	72,7
Negativa	2	18,2
Mixta	1	9,1
Total	11	100

Igualment, pocs personatges immigrants apareixen vinculats a contextos de violència: dues dones en fan ús i un home n'és víctima, tots tres secundaris no protagonistes.

Quadre 104. Ficció. Conducta violenta de les persones immigrades

Conducta violenta	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Sí	2	18,2
No	9	81,8
Total	11	100

Quadre 105. Ficció. Conducta violenta envers persones immigrades

Conducta violenta envers persones immigrades	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Sí	1	9,1
No	10	90,9
Total	11	100

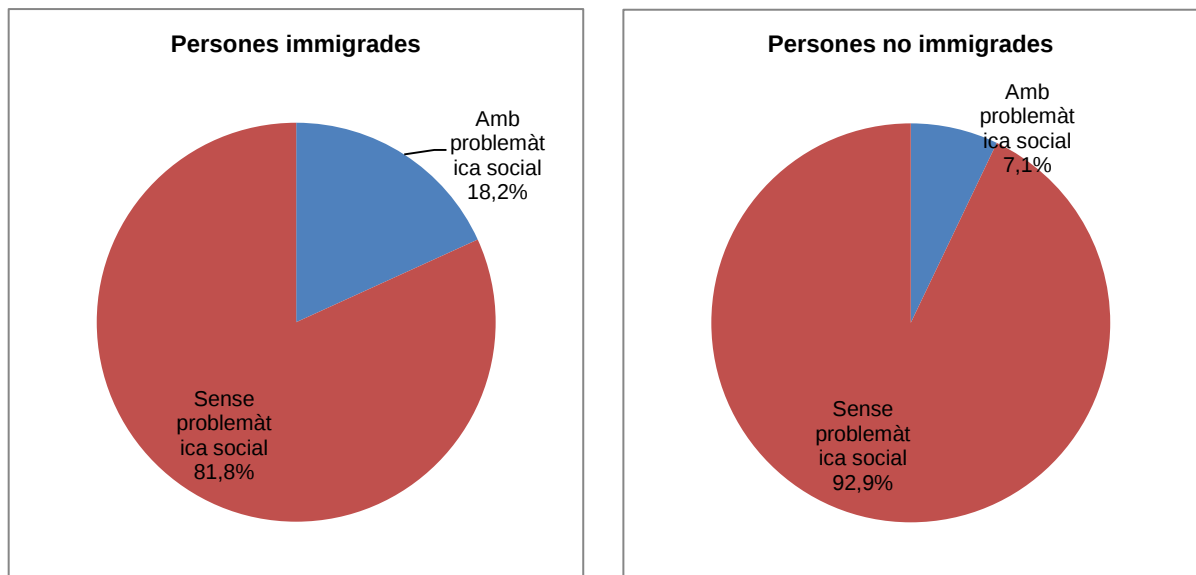
En termes relatius, les persones immigrades s'associen més a **problemàtiques socials** que les persones no immigrades: el 18,2% del total de persones immigrades (dos casos) i el 7,1% de les no immigrades. Les problemàtiques socials que presenten el col·lectiu de persones immigrades de la mostra es corresponen, concretament, a un

cas d'immigració en situació irregular i a una persona que, a més, és víctima d'una organització mafiosa que l'havia obligat a exercir la prostitució.

Quadre 106. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *problemàtica social*

Problemàtica social	Persones immigrades		Persones no immigrades		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Amb problemàtica social	2	18,2	9	7,1	11
Sense problemàtica social	9	81,8	405	92,9	436
Total	11	100	414	100	447

Figura 50. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *problemàtica social*

14.3 Àmbit de rol i variable *origen*

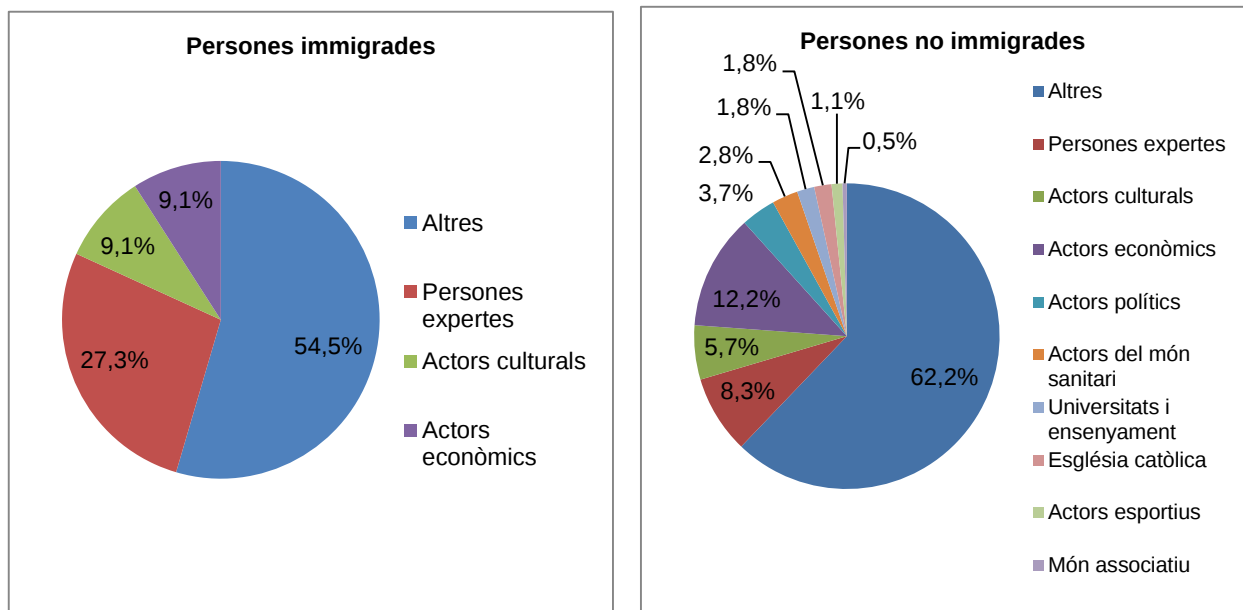
Els rols desenvolupats pels personatges s'analitzen a partir de les variables relatives a l'esfera pública i a l'esfera privada. Cal tenir present, però, la mostra de dimensions reduïdes dels personatges immigrants en la ficció (11 de 447 personatges).

Tot i que els personatges que interpreten persones immigrades i no immigrades apareixen principalment en funció del seu àmbit personal, aliè a una activitat professional o política, s'observen algunes diferències en **els rols que desenvolupen**.

Així, el segon rol més interpretat és el de persona experta (27,3%), pel que fa a les persones immigrades, i el d'agent econòmic (12,2%), per a les persones no immigrades. En concret, les persones expertes immigrades són tres dones del camp científic o tècnic (enginyera genètica, investigadora en biologia i tècnica agrícola), provinents d'Amèrica llatina (2) i d'Oceania (1).

Quadre 107. Ficció. Agrupacions d'actors segons la variable *origen*

Agrupació	Persones immigrades	%	Persones no immigrades	%
Altres	6	54,5	271	62,2
Persones expertes	3	27,3	36	8,3
Actors culturals	1	9,1	25	5,7
Actors econòmics	1	9,1	53	12,2
Actors polítics	0	--	16	3,7
Actors del món sanitari	0	--	12	2,8
Universitats i ensenyament	0	--	8	1,8
Església catòlica	0	--	8	1,8
Actors esportius	0	--	5	1,1
Món associatiu	0	--	2	0,5
Total	11	100	436	100

Figura 51. Ficció. Persones immigrades i no immigrades segons la variable *agrupació*

Encara que gairebé totes les persones immigrades tenen una activitat remunerada (90,9%), en la majoria de casos es tracta d'una feina no qualificada. També en la majoria de casos (70%) les activitats que desenvolupen les persones immigrades són legals, tot i que existeixen tres casos de dones en què l'activitat no és regular: una dona sense permís de residència que fa feines domèstiques i dues més que són forçades a exercir la prostitució.

Quadre 108. Ficció. Tipus d'activitat de les persones immigrades

Activitat remunerada	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Sí	10	90,9
No	1	9,1
Total	11	100

Quadre 109. Ficció. Tipus de feina (amb activitat remunerada) de les persones immigrades

Tipus de feina	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Qualificada	4	40,0
No qualificada	6	60,0
Total	10	100

Quadre 110. Ficció. Tipus d'activitat (legal o il·legal) de les persones immigrades

Tipus d'activitat	Total persones immigrades	
	Nombre	%
Legal	7	70
Il·legal	3	30
Total	10	100

A més de la professió de les tres dones expertes ja esmentades, el quadre 111 mostra l'ocupació de la resta de personatges immigrants.

Quadre 111. Ficció. Persones immigrades. Categorització de la variable *agrupació* per ocupacions

Agrupació	Ocupació
Altres	Pagesa
	Ajudant en una casa rural
	Pastora
	Treballadora domèstica
	Prostituta
	Feines diverses sense continuïtat
Persones expertes	Enginyera genètica
	Investigadora en biologia
	Tècnica agrícola
Actors culturals	Galerista
Actors econòmics	Lampista

El nivell d'estudis dels personatges que representen persones immigrades pot ser determinat en 6 dels 11 casos i, a més de tres dones amb un nivell universitari (les tres expertes ja esmentades), es troben tres dones més sense cap estudi.

Quadre 112. Ficció. Nivell d'estudis acabats de les persones immigrades segons la variable sexe

Estudis	Dones		Homes		Total persones immigrades	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Estudis universitaris	3	37,5	0	--	3	27,3
Cap estudi	3	37,5	0	--	3	27,3
Sense determinar	2	25,0	3	100	5	45,5
Total	8	100	3	100	11	100

15. Variable *orientació sexual*

En el 81,9% dels personatges, el relat de ficció n'ofereix informació directa (actes i manifestacions dels personatges) o indirecta (informació sobre relacions del personatge) sobre l'orientació sexual. Aquesta proporció s'eleva, a més, fins al 94,8% en el cas dels personatges principals, atès que per raó del seu protagonisme es disposa de més informació.

Així, els programes de ficció analitzats expliciten l'orientació sexual dels personatges femenins (87,3%) més que no pas la dels personatges masculins (77,6%), un fenomen que es repeteix, en grau menor, entre els personatges principals de tots dos sexes.

Tot i que l'heterosexualitat és l'opció majoritària per al conjunt de personatges (el 78,1%), la proporció creix fins al 89,7% quan es tracta dels personatges principals. Igualment, es constata que les opcions diferents de l'heterosexual són més nombroses en termes relatius entre els homes del total de la mostra (protagonistes i secundaris), però, entre els personatges principals, són les dones les que diversifiquen les seves opcions sexuals en un grau superior al dels homes. En efecte, tres de les quatre dones amb opció *no heterosexual* són personatges principals, però cap dels 13 homes.

Quadre 113. Ficció. Orientació sexual del total de personatges segons la variable sexe

Orientació sexual	Dones		Homes		Total personatges	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Heterosexual	168	85,3	181	72,4	349	78,1
Homosexual	2	1,0	13	5,2	15	3,3
Bisexual	2	1,0	0	--	2	0,4
Sense determinar	25	12,7	56	22,4	81	18,1
Total	197	100	250	100	447	100

Quadre 114. Ficció. Orientació sexual dels personatges principals segons la variable sexe

Orientació sexual	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Heterosexual	22	84,6	30	93,8	52	89,7
Homosexual	1	3,8	0	--	1	1,7
Bisexual	2	7,7	0	--	2	3,4
Sense determinar	1	3,8	2	6,3	3	5,2
Total	26	100	32	100	58	100

Si s'analitza l'orientació sexual que presenten els personatges de ficció segons l'edat, s'observa que està menys explicitada per a les persones grans (a partir dels 65 anys) que per a la resta de personatges. Igualment, les opcions diferents de l'heterosexual se circumscriuen als dos grups d'edat centrals i representen el 6,2% dels personatges joves (el 6,7% dels joves principals) i el 3,8% dels adults (el 5,8% dels principals).

Quadre 115. Ficció. Orientació sexual del total de personatges segons la variable edat

Orientació sexual	Infants % (n=21)	Persona jove % (n=112)	Persona adulta % (n=262)	Persona gran % (n=32)	Altres % (n=20)	Total % (n=447)
Heterosexual	33,3	82,1	80,1	71,8	85,0	78,1
Homosexual	--	5,3	3,4	--	--	3,3
Bisexual	--	0,9	0,4	--	--	0,4
Sense determinar	66,6	11,6	16,0	28,1	15	18,1
Total	100	100	100	100	100	100

Quadre 116. Ficció. Orientació sexual dels personatges principals segons la variable edat

Orientació sexual	Infants % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Total % (n=58)
Heterosexual	71,4	86,7	94,1	100	89,7
Homosexual	--	--	2,9	--	1,7
Bisexual	--	6,7	2,9	--	3,4
Sense determinar	28,6	6,7	--	--	5,2
Total	100	100	100	100	100

16. Variable *diversitat funcional*

En la ficció analitzada hi apareixen 9 personatges amb alguna discapacitat, la qual cosa significa el 2% del total. Es tracta de discapacitats físiques (7), intel·lectuals (1) i de deficiència a l'oïda (1). Quan la mostra es redueix als personatges principals, s'observen dues persones afectades per discapacitats físiques (3,4%), totes dues derivades de les seves malalties (càncer).

Els personatges masculins de les sèries de ficció pateixen més discapacitats que els personatges femenins (2,4% i 1,5%, respectivament) i totes són discapacitats motores, mentre que entre les dones es troben els altres tipus de discapacitats.

Quadre 117. Ficció. Diversitat funcional del total de personatges segons la variable sexe

Diversitat funcional	Dones		Homes		Total personatges	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Amb discapacitat	3	1,5	6	2,4	9	2,0
Sense discapacitat	194	98,5	244	97,6	438	98,0
Total	197	100	250	100	447	100

En relació amb l'edat, s'observen més discapacitats entre les persones grans que entre la resta de grups d'edat: una discapacitat intel·lectual i una deficiència a l'oïda.

Quadre 118. Ficció. Diversitat funcional del total de personatges segons la variable edat

Diversitat funcional	Infants % (n=21)	Persona jove % (n=112)	Persona adulta % (n=262)	Persona gran % (n=32)	Altres % (n=20)	Total % (n=447)
Amb discapacitat	4,8	2,7	0,8	6,3	5,0	2,0
Sense discapacitat	95,2	97,3	99,2	93,8	95,0	98,0
Total	100	100	100	100	100	100

17. Altres factors de diversitat

Per a l'anàlisi de la diversitat i la igualtat en els espais de ficció s'han afegit dues variables més que respecte de la programació de no-ficció: la presència de malalties i la inclusió de situacions de problemàtiques socials.

17.1 Variable *malaltia*

Un 8,5% dels personatges (principals i secundaris) i un 13,8% dels principals pateixen alguna malaltia amb transcendència en el desenvolupament del personatge. Així, la ficció analitzada ha introduït personatges amb 22 afeccions diferents, entre les quals destaquen els trastorns mentals.

Quadre 119. Ficció. Categorització de la variable *malaltia* per al total de personatges

Malaltia	Nombre de personatges
Trastorns mentals diversos	13
<i>Trastorns d'ansietat</i>	4
<i>Trastorns de la conducta alimentària</i>	2
<i>Trastorns de l'espectre autista</i>	2
<i>Amnèsia posttraumàtica</i>	1
<i>Cleptomania</i>	1
<i>Esquizofrènia paranoide</i>	1
<i>Síndrome de Münchhausen per poders</i>	1
<i>Trastorn dissociatiu</i>	1
Alzheimer	4
Càncer	4
Malalties hepàtiques (sense determinar)	3
Cardiopaties (infart)	2
Estat de coma	2
No explicitada	2
Al·lèrgies	1
Asma	1
Fibromiàlgia	1
Hidrocefàlia	1
Insuficiència renal	1
Malaltia de Crohn	1
Obesitat	1
Sida	1
Total	38

Dones i homes pateixen malalties (8,6% de dones i 8,4% d'homes) en una proporció gairebé idèntica, tot i que amb una tipologia diferent. Així, l'afecció que més afecta els personatges femenins són els trastorns mentals diversos (una de cada quatre dones malaltes), mentre que en els homes les malalties mentals, el càncer i les malalties relacionades amb el fetge suposen una setena part, cada una, del total.

Quadre 120. Ficció. Malaltia del total de personatges segons la variable sexe

Malaltia	Dones		Homes		Total personatges	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sense malaltia	180	91,4	229	91,6	409	91,5
Amb malaltia	17	8,6	21	8,4	38	8,5
Total	197	100	250	100	447	100

Quadre 121. Ficció. Malaltia dels personatges principals segons la variable sexe

Malaltia	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Sense malaltia	24	92,3	26	81,3	50	86,2
Amb malaltia	2	7,7	6	18,8	8	13,8
Total	26	100	32	100	58	100

Des del punt de vista de l'edat (i deixant de banda les dades corresponents als infants, on té un pes considerable la presència de la sèrie *Polseres vermelles*, basada en la vida d'un grup d'infants i joves en un hospital), les persones grans (21,9%) i les persones joves (11,6%) són el grup d'edat que, en termes relatius, concentra més malalties a les sèries de ficció. Entre els personatges principals, les persones joves són les que en tenen el nivell més alt (un 20%).

Quadre 122. Ficció. Malaltia del total de personatges segons la variable edat

Malaltia	Infants % (n=21)	Persona jove % (n=112)	Persona adulta % (n=262)	Persona gran % (n=32)	Altres % (n=20)	Total % (n=447)
Sense malaltia	76,2	88,4	95,4	78,1	95,0	91,5
Amb malaltia	23,8	11,6	4,6	21,9	5,0	8,5
Total	100	100	100	100	100	100

Quadre 123. Ficció. Malaltia dels personatges principals segons la variable edat

Malaltia	Infants % (n=7)	Persona jove % (n=15)	Persona adulta % (n=34)	Persona gran % (n=2)	Total % (n=58)
Sense malaltia	57,1	80,0	94,1	100	86,2
Amb malaltia	42,8	20,0	5,9	--	13,8
Total	100	100	100	100	100

17.2 Variable *problemàtica social*

Un 7,4% del total dels personatges (principals i secundaris) i un 6,9% dels principals pateixen alguna problemàtica social. La principal té relació amb la drogoaddicció, ja sigui com a consumidors (10 casos) o com a traficants (3 casos). En segon lloc, cinc personatges són subjecte o objecte de violència masclista.

Quadre 124. Ficció. Categorització de la variable *problemàtica social* del total de personatges segons la variable sexe

Problemàtica social	Dones	Homes	Nombre de personatges
Drogoaddiccions	6	4	10
Violència masclista	4	1	5
Tràfic de drogues	0	3	3
Assetjament immobiliari	2	0	2
Sectes	1	1	2
Reinserció d'expresos	0	2	2
Immigració irregular	1	0	1
Robatori d'infants	1	0	1
Lloguer d'úters	1	0	1
Alcoholisme	0	1	1
Prostitució	1	0	1
Assetjament psicològic	0	1	1
Assetjament sexual	0	1	1
Pederàstia	1	0	1
Violència domèstica	0	1	1
Total	18	15	33

Els personatges femenins de les sèries de ficció pateixen més problemàtiques socials que els masculins (9,1% i 6,0%, respectivament), tot i que la diferència es redueix quan es tracten només els personatges principals (7,7% i 6,3%, respectivament).

Quadre 125. Ficció. Problemàtica social del total de personatges segons la variable sexe

Problemàtica social	Dones		Homes		Total personatges	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Amb problemàtica social	18	9,1	15	6,0	33	7,4
Sense problemàtica social	179	90,9	235	94,0	414	92,6
Total	197	100	250	100	447	100

Quadre 126. Ficció. Problemàtica social dels personatges principals segons la variable sexe

Problemàtica social	Dones		Homes		Total personatges principals	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Amb problemàtica social	2	7,7	2	6,3	4	6,9
Sense problemàtica social	24	92,3	30	93,8	54	93,1
Total	26	100	32	100	58	100

Les dones són, en tots els casos, víctimes de les dues problemàtiques que tenen més presència en les sèries de ficció: la drogoaddicció i la violència masclista. A més, la drogoaddicció es combina amb altres qüestions conflictives, com ara la prostitució o l'alcoholisme. En canvi, els homes tenen un paper actiu en les dues problemàtiques esmentades: tres personatges masculins són traficants de drogues i un exerceix la violència masclista.

Des del punt de vista de l'edat, el resultat és diferent en funció de la mostra. Així, el grup d'edat que concentra un nombre més elevat de problemàtiques socials és el de les persones joves (13,4%) per al conjunt de personatges de la mostra, però quan l'anàlisi es concentra en els personatges principals, el grup d'edat més afectat són els infants (14,3%). En tots dos casos, la majoria de personatges són objecte i no subjecte de problemàtica social.

Quadre 127. Ficció. Problemàtica social del total de personatges segons la variable edat

Problemàtica social	Infants % (n=21)	Persona jove % (n=112)	Persona adulta % (n=262)	Persona gran % (n=32)	Altres % (n=20)	Total % (n=447)
Sense problemàtica social	95,2	86,6	93,9	96,9	100	92,6
Amb problemàtica social	4,8	13,4	6,1	3,1	--	7,4
Total	100	100	100	100	100	100

Quadre 128. Ficció. Problemàtica social dels personatges principals segons la variable edat

Problemàtica social	Infants (n=7)	Persona jove (n=15)	Persona adulta (n=34)	Persona gran (n=2)	Total personatges (n=58)
Sense problemàtica social	85,7	93,3	94,1	100	93,1
Amb problemàtica social	14,3	6,7	5,9	--	6,9
Total	100	100	100	100	100

Pel que fa a l'origen dels personatges, quan s'analitza el total de la mostra es detecta que el percentatge de persones immigrades amb problemàtica social (18,2%) és més elevat que el de no immigrades (7,1%).

III. CONCLUSIONS

18. Conclusions

A partir de les dades que s'han presentat en aquest Informe, aquestes conclusions volen respondre, de manera global, les tres qüestions d'investigació plantejades:

1. La televisió analitzada, mostra una societat diversa?
2. La televisió analitzada, mostra una societat igualitària?
3. Existeix un tractament de la diversitat i de la igualtat diferent en funció de la tipologia dels programes?

Val a dir que la primera pregunta té un seguit de respostes que es relacionen amb el concepte de *presència*: si els diferents segments socials que delimiten les variables analitzades apareixen (i en quina mesura) en els espais analitzats o no ho fan.

La segona pregunta, en canvi, es vincula al com apareixen aquests grups socials i, majorment, quina és la representació social que se'n fa, tant des del punt de vista dels programes de no-ficció com dels de ficció. Es tracta d'identificar la presència, si s'escau, de representacions estereotipades de certs grups socials o de certes circumstàncies personals de col·lectius de persones.

La tercera qüestió relaciona la igualtat i la diversitat amb les especificitats de cada format de comunicació.

1. La diversitat en la pantalla. Presències i absències

La diversitat en la pantalla s'analitza a partir de la presència o de l'absència de grups poblacionals definits a partir de criteris demogràfics (sexe, edat i procedència), de la diversitat de circumstàncies personals (diversitat funcional i presència de malalties i de problemàtiques socials) i de la diversitat d'opcions de les persones (confessió religiosa, cultura i orientació sexual).

1.1. Sexe, edat i procedència

La programació analitzada, tant en els espais de no-ficció com en els de ficció, mostra una societat diversa, tot i que visibilitza més determinats segments socials i en minimitza la presència d'altres.

Així, la televisió mostra situacions i condicions molt diverses. En els espais de no-ficció hi tenen veu persones dels diferents grups d'edat i de tots dos sexes a cada grup; persones de característiques físiques diferents; persones no immigrades i immigrades (procedents d'àrees geogràfiques diverses); persones de confessions religioses diferents; persones amb referències culturals diverses; persones amb discapacitat. La ficció també inclou personatges d'orientacions sexuals diferents i personatges que pateixen malalties i problemàtiques socials.

Tot i així, certs segments i grups reben una atenció superior a la d'altres. Pel que fa a les tres variables (*sexe, edat i procedència*), en termes quantitius, els homes, les persones adultes i la població no immigrada tenen un espai central en la televisió a Catalunya. Per contra, i sense que s'hagi d'establir una relació directa entre representació demogràfica i representació mediàtica, es podrien identificar uns segments de població subrepresentats respecte de la seva presència a la societat: les dones, les persones joves (excepte en la ficció) i les persones immigrades. La combinació d'aquestes variables reforça la invisibilitat d'alguns segments molt concrets (per exemple, la dona gran) i el protagonisme d'altres (l'home adult i no immigrat).

Així, i en relació amb la variable *sexe*, la representació de les dones parteix d'un primer i important desequilibri: apareixen menys que els homes en les tres tipologies de programes analitzades (entorn del 30% dels inserts i de les participacions en debats i entrevistes correspon a dones). La ficció en presenta unes proporcions més

equilibrades, però el nombre de personatges femenins continua sent inferior al dels masculins (44,1%).

Pel que fa als grups d'edat, les persones adultes ocupen la centralitat de les emissions, molt majoritàriament en els espais de no-ficció (entorn del 80% dels inserts i de les intervencions en debats i entrevistes) però també en els de ficció (6 de cada 10 personatges de ficció tenen una edat entre 30 i 64 anys). Aquest predomini tindria una relació en la condició de persones actives socialment i professional de les persones adultes i, per tant, amb un paper predominant com a actors de l'actualitat. En canvi, en els espais de ficció, on té més espai la vida privada de les persones, la seva presència es redueix en termes relatius.

De la resta de grups d'edat, cal destacar la consideració oposada que reben persones grans i persones joves en funció de la tipologia de programes que es consideren. Així, mentre les persones grans tenen més presència que les persones joves quan es tracta de la no-ficció (el 10,9% dels inserts en teleinformatius i el 13,7% d'intervencions en debats i entrevistes), la ficció dóna més espai a les persones joves (el 26,2% dels personatges són d'aquesta franja d'edat), fins i tot per sobre de la seva presència demogràfica real.

A més, en els espais de no-ficció existeix una relació significativa entre edat i sexe: la presència de les dones (en proporció sobre el total d'homes i de dones) disminueix amb l'edat, mentre que la dels homes augmenta. En canvi, la programació de ficció mostra una societat on dones i homes tenen una presència quantitativament similar en les diferents franges d'edat.

La diversitat de procedència (condició de persona immigrada o no) es reflecteix en la pantalla d'una manera força homogènia en les tres tipologies de programació analitzades: el 3,6% dels inserts en teleinformatius, el 4,1% de les intervencions en debats i entrevistes, i el 2,5% dels personatges de ficció correspon a persones immigrades. En tots els casos, unes xifres inferiors a la presència real en la societat (15,7% segons el Padró municipal). L'estructura demogràfica de les persones immigrades que apareixen és, tanmateix, diferent de la del conjunt de la mostra. En primer lloc, s'ha detectat una proporció inferior de persones grans i superior de persones joves respecte del total de la mostra, un fenomen congruent amb l'estructura demogràfica de la immigració a Catalunya. En segon lloc, les dones immigrades tenen

un tractament quantitativament més equilibrat respecte dels homes immigrants i, fins i tot en la ficció, apareixen més dones que homes. Val a dir que, de la mateixa manera que les no immigrants, les dones immigrants tendeixen a disminuir la seva visibilitat a mesura que avancen l'edat.

Finalment i, amb independència dels orígens de les persones, la televisió mostra una societat integrada molt majoritàriament per persones percebudes com a blanques (el 97% tant en teleinformatius com en debats i entrevistes), i on la resta de la població és percebuda com a posseïdora de trets indígenes americans o negra, principalment.

1.2. La diversitat de circumstàncies personals

Més enllà dels trets demogràfics de la població, la televisió a Catalunya mostra, en grau diferent, l'existència de persones amb diversitat funcional, així com la presència de diferents malalties i de problemàtiques socials.

Així, tant la no-ficció (el 0,5% d'inserts i el 0,7% d'intervencions en debats i entrevistes) com la ficció (2% dels personatges) mostren l'existència de diversitat funcional en la societat catalana. En els espais de no-ficció hi apareixen amb veu pròpia persones amb discapacitats físiques, visuals i intel·lectuals i en els espais de ficció, personatges amb discapacitat física, intel·lectual i auditiva.

Però a aquesta característica quantitativa de la manera en què la televisió representa la diversitat funcional s'hi afegeix un tret qualitatiu: en els espais de no-ficció les persones discapacitades hi apareixen, de manera molt majoritària (8 de cada 10), en funció de la seva condició de discapacitades, ja sigui des del seu àmbit personal o en representació de col·lectius i associacions que treballen en el camp de la diversitat funcional. Per contra, és minoritària la presència de persones discapacitades en la resta d'àmbits socials en proporcions equitatives en relació amb les persones sense discapacitat.

Pel que fa a la ficció, s'ha observat que la malaltia apareix en nombrosos casos com una de les característiques que influeix en la definició dels personatges. D'aquesta manera, a través dels personatges, es guionitza sobre la incidència de fins a 22 afeccions diferents, la més important de les quals forma part del grup de trastorns mentals. Val a dir que la importància elevada que se li dóna a la representació de

malalties es tradueix en el rang dels personatges que en presenten: la incidència és més elevada en els personatges principals (13,8%) que en el conjunt (8,5%).

La ficció de producció pròpia també aprofita els guions per abordar diferents problemàtiques socials (les drogoaddiccions i la violència masclista són les que presenten més personatges). Tot i que la problemàtica social afecta els diferents grups d'edat, d'origen i a tots dos sexes, les dones, els infants i joves i les persones immigrades són les que apareixen com els col·lectius socialment més vulnerables.

1.3. La diversitat d'opcions

La programació també presta atenció a la diversitat d'opcions de les persones en el camp de la religió, de les cultures i de l'orientació sexual.

En aquest sentit, els espais de no-ficció de la televisió analitzada mostren diverses opcions religioses (persones de sis confessions diferents hi tenen veu) i atorguen el protagonisme més elevat a la religió catòlica (el 69,7% dels inserts i el 91,3% de les intervencions en debats i entrevistes), que és la majoritària a Catalunya.

Les dones com a actors religiosos hi apareixen, també, en una doble situació de desigualtat respecte dels homes: són minoria, en una proporció similar a la del conjunt de la mostra en el conjunt de les aparicions, però són majoria quan es tracta de persones no consagrades (és a dir, externes a les estructures de decisió de la confessió). A més, la seva presència es limita a dues confessions cristianes.

D'altra banda, la representació que la televisió fa de les diferents confessions a partir de les persones que hi tenen veu apareix definida per dues característiques. En primer lloc, la confessió catòlica apareix molt majoritàriament representada per persones no immigrades i, excepte en el budisme, la resta de confessions només tenen veu mitjançant persones immigrades. En segon lloc, i en relació amb les informacions en els teletinformatius, les confessions cristianes han aparegut en relació amb informacions no conflictives (festivitats i tradicions, accions solidàries, principalment); per contra, les confessions no cristianes han aparegut en informacions en relació amb conflictes socials.

Respecte de la referència cultural de les persones que apareixen en espais de no-ficció, la gran majoria correspon a la cultura catalana (el 75,8% dels inserts i el 82,7% de les intervencions en debats i entrevistes), tot i que hi són presents persones de les cultures de la resta de l'Estat, de diferents parts d'Europa i d'Amèrica. L'Informe també ha trobat que una part considerable de les persones immigrades han adoptat la cultura catalana com a referència cultural: el 21,7% dels inserts en teleinformatius i fins a un 31,9% de les intervencions en debats i entrevistes.

La ficció de producció pròpia atén la diversitat d'opcions sexuals i presenta personatges (principals i secundaris) heterossexuals (78,1%) homossexuals (3,3% i bissexuals (0,4%).³⁴ A més, les opcions diferents de l'heterossexual es troben més presents entre els personatges principals (5,1%) que entre el conjunt dels personatges (3,7%), amb la qual cosa, la incidència en la representació d'aquestes opcions sexuals és més elevada.

³⁴ Del 18,1% restant no se n'ofereixen dades que permetin establir l'opció sexual del personatge.

2. Igualtats i desigualtats

Tal com ha mostrat l'apartat anterior, la televisió a Catalunya es caracteritza per mostrar, en graus diversos i, amb referència a les variables analitzades, una societat diversa. La segona pregunta que planteja aquest informe és si, a més, els diferents segments socials hi apareixen de manera igualitària. Per respondre-hi, s'ha analitzat el rol (públic o privat; polític o social) que desenvolupen homes i dones, cada grup d'edat i les persones immigrades i no immigrades i s'han utilitzat tres indicadors de rellevància (la durada dels inserts i la identificació o no de la persona en els *chyron* dels teleinformatius i el grau de protagonisme en la ficció). Una durada mitjana més elevada i la identificació dels inserts significaria que la televisió dóna més valor a la intervenció de la persona que el formula, de la mateixa manera que un personatge principal incideix més en la creació de la imatge que un personatge secundari.

Així, es pot afirmar que, en termes generals, la televisió a Catalunya descriu de manera desigual diferents segments de la població: homes i dones, els diferents grups d'edat, les persones immigrades o no immigrades hi apareixen amb atribucions socials desiguals. A aquesta conclusió s'hi arriba a partir de dos grups de variables que, a més, estan relacionats: el nivell de rellevància que obtenen les intervencions de les persones i els rols que desenvolupen.

2.1. La rellevància de les intervencions

Tant els espais de ficció com de no-ficció assignen nivells de rellevància desiguals a segments socials diferents.

Així, en els teleinformatius, les dones, les persones immigrades i les persones joves són els segments socials que hi apareixen amb una rellevància més baixa: tenen en comú que els seus inserts són d'una durada inferior i, alhora, hi apareixen més vegades sense identificar que la mitjana. Per contra, els homes, les persones no immigrades i les persones adultes, constitueixen els segments amb una rellevància més alta.

A la ficció, en canvi, les dones i les persones joves tenen una rellevància superior i assoleixen una importància en les trames similar a la dels homes i de les persones adultes, atès que la proporció de personatges protagonistes d'aquests grups tendeix a

igualar-se. Com més nivell de protagonisme, menys presència de persones grans: només un 5,1% de les persones grans són personatges principals, mentre que un 30,4% dels joves ho són.

2.2. La representació del rol

Rol i sexe

D'altra banda, la rellevància en els teleinformatius guarda una relació directa amb el rol atribuït a cada grup o segment social: les intervencions realitzades basant-se en l'esfera privada de les persones es tradueixen en inserts més curts i amb un nivell d'identificació més baix; per contra, les intervencions amb relació a l'esfera pública de les persones obtenen durades més elevades. D'aquesta manera, la causa principal de la rellevància inferior de segments de població com ara les dones, les persones immigrades o les persones joves rau en el rol que desenvolupen.

Així, en els espais de no-ficció s'hi observa una primera desigualtat en relació amb el rol desenvolupat per dones i homes: les dones s'associen amb l'esfera privada de manera molt més intensa que els homes, que apareixen majoritàriament en rols relacionats amb l'esfera pública. En els teleinformatius, els inserts de dones que desenvolupen un rol privat (45,1%) és el doble que en els homes (20,2%) i, en els debats i entrevistes és un 50% superior (un 20,6% de les dones i un 10,6% dels homes). A aquestes dades hi contribueix, de manera important, que les dones amb un rol polític³⁵ també són una minoria respecte dels homes: dos de cada deu actors polítics són dones (18,7% dels inserts i 21,6% en debats i entrevistes).

Val a dir que l'edat té una incidència important en aquest punt, ja que en els espais de no-ficció, com més edat, més desigualtat de rols entre sexes. Així, en el grup de persones joves, no existeix una desigualtat manifesta de rols entre dones i homes (l'esfera privada no s'associa de manera evident amb el sexe femení ni l'esfera pública amb el masculí), desigualtat que sí apareix, i accentuada, pel que fa al grup de persones grans.

³⁵ Per *rol polític* s'entén el desenvolupat en representació d'una institució de govern o de l'Administració pública o d'un partit polític.

Pel que fa al conjunt de la mostra, existeix, però, una segona desigualtat en relació amb els rols socials. En termes generals, els rols socials de les dones tenen uns nivells de poder i de consideració social inferiors al dels homes: apareixen com una minoria com a propietàries o directives de gran empresa, com a membres de l'estructura directiva dels sindicats i com a metgesses, i són majoria com a ensenyants d'educació no universitària, però minoria com a ensenyants universitaris. En el cas de les professions de metge i d'ensenyant universitari, les dades estadístiques mostren unes xifres equivalents entre homes i dones que no es veuen reflectides a la televisió. Aquesta desigualtat de les dones pel que fa als nivells de poder també s'aprecia, com s'ha apuntat en l'epígraf referent a la confessió religiosa, en la limitació de les aparicions de les dones com a membres no consagrats de les confessions.

La ficció també reflectiria aquesta imatge. Si bé la representació d'homes i dones seria similar en els aspectes relatius a les característiques personals (majoritàriament persones no immigrades, sense discapacitat, amb una distribució per edat semblant), els aspectes referents a l'àmbit social mostren algunes desigualtats: els personatges femenins desenvolupen feines remunerades en menys casos que els homes i, a més, es tracta de feines menys qualificades; els nivells de poder definits (en l'àmbit social, econòmic o polític) són més elevats per als homes que per a les dones; les dones realitzen tasques de la llar i tenen cura d'altres persones de manera més habitual que els homes.

Rol i edat

Ja s'ha avançat que les persones adultes (de 30 a 64 anys) constitueixen el grup d'edat central: quantitativament són els que apareixen més en els espais de no-ficció, són els més afavorits en els indicadors de rellevància (els inserts més llargs, els que apareixen identificats més vegades) i desenvolupen els rols amb uns nivells de poder més elevats (l'esfera pública és dominant i són el grup amb més rol polític). Aquestes característiques comuns no amaguen, però, diferències dins d'aquest grup d'edat en relació amb el sexe i l'origen.

Pel que fa a la representació de la resta de grups d'edat,³⁶ en els espais de no-ficció, persones joves i persones grans tenen en comú que hi apareixen, majoritàriament, desenvolupant un rol social (no polític) i que les seves intervencions corresponen majoritàriament a l'esfera privada. Però amb diferències notables: les persones grans ocupen un espai públic molt més ampli que les persones joves i desenvolupen una gran varietat de rols. Tot i que per sota de la mitjana del conjunt de la mostra (38% dels inserts i 11,4% en debats i entrevistes), desenvolupen un paper polític important (24,4% dels inserts i 5,3% en debats i entrevistes).

Les persones joves, en canvi, hi apareixen molt més relacionades amb l'esfera privada que el conjunt de la mostra i en destaca la pràctica absència com a participants en l'activitat política d'institucions o de partits. En aquest punt, calen algunes explicacions que tindrien a veure amb la seva condició de persones en procés d'accés a rols o la presència minsa de persones joves en parlaments i òrgans de direcció de partits polítics de l'Estat.

De la mateixa manera, els diferents grups d'edat intervenen en els teleinformatius en relació amb temes diferents: la centralitat de les persones adultes fa que s'identifiquin amb el conjunt de l'actualitat. Igualment, les persones grans apareixen amb temps de paraula en els temes principals de les informacions. En canvi, les persones joves, pràcticament absents en les informacions de crònica política, assoleixen un protagonisme significativament més elevat en les informacions relacionades amb reivindicacions i conflictes socials, i educació i ensenyament.

La ficció, com ja s'ha assenyalat, realitza un tractament oposat de persones joves i de persones grans respecte de la no-ficció. Les persones joves desenvolupen rols més diversos i més participació en l'esfera pública, mentre que les persones grans, en canvi, presenten una imatge molt circumscrita a la seva esfera privada, centrada en les relacions socials i familiars.

³⁶ No es parla en aquest punt dels infants, que per raó de la seva edat desenvolupen rols molt específics i sempre lligats a l'esfera privada. Tota comparació no tindria sentit.

Rol i origen

L'informe posa de manifest que la condició de persona immigrada determina rols significativament diferents als desenvolupats per les persones no immigrades, tant en els espais de ficció com de no-ficció. Així, en els espais de no-ficció, les persones immigrades tenen un rol polític inapreciable (cap insert en teleinformatius i l'1,7% en debats i entrevistes) i apareixen, sobretot, com a persones implicades en els fets narrats però alienes a qualsevol activitat professional o social. La pràctica absència com a actors de la política institucional i de partits podria reflectir la presència escassa d'aquest col·lectiu en les institucions de l'Estat. En canvi, no explicaria la no-intervenció, com a ciutadans, en les principals informacions en relació amb els grans temes de l'actualitat política de l'any 2012, com ara els processos electorals, el model territorial de l'Estat o els pressupostos públics.

La ficció mostra una persona immigrada amb trets molt diversos: per una banda, destaca la proporció de persones expertes (27,3%) en relació amb les persones no immigrades (8,3%) i un 40% dels personatges que treballen tenen una feina qualificada que, a més, corresponen molt majoritàriament a dones. Per l'altra, pateix més problemàtiques socials que les persones no immigrades (18,2% contra un 7,1%). La ficció també presenta una immigració que comparteix espais amb les persones no immigrades. Així, l'aspecte físic, la manera de vestir, la llengua de comunicació (el 90,9% parlen català) i les trames en què intervenen són similars a tots dos col·lectius.

3. Teleinformatius, debats i entrevistes i ficció: tres aproximacions a la diversitat i la igualtat

El disseny metodològic d'aquest informe ha cercat la màxima transversalitat de les variables per tal de buscar elements de semblança i de diferència entre tipologies diferents (espais de no-ficció i de ficció de producció pròpia).

A grans trets, els espais de no-ficció tendrien a reflectir la representació que la televisió fa de l'estructura de poder de cada segment o grup social, més que no pas el pes demogràfic de la població.

Així, la infrarepresentació de les dones seria en part interpretació i en part expressió de la desigualtat de les dones en la societat, de la mateixa manera que la presència minsa de les persones joves o de les persones immigrades reflectiria, fins a cert punt, la seva manca de participació en les estructures de poder tradicionals (institucions, partits). Aquesta idea es reforça en constatar que aquest fenomen és més acusat en els teleinformatius (on l'actualitat marca totalment l'escaleta del programa) que en els espais de debat i entrevistes (on, a més de l'actualitat, existeixen altres factors com ara l'orientació del programa, l'oportunitat, etc.). Igualment, i com ja s'ha vist abans, la durada de l'insert i la identificació o no de la persona que l'emet, en els teleinformatius, referendaria aquesta idea: les persones amb menys poder social parlen menys temps i s'identifiquen en una proporció menor. En aquest grup destaquen, novament, dones, joves i persones immigrades.

Val a dir que els debats i entrevistes analitzats de programes informatius i d'entreteniment presenten una tendència a igualar més els papers dels segments socials dibuixats: més presència de dones, més presència de joves, més presència de persones immigrades. En aquesta tendència hi jugaria un paper important la naturalesa d'uns espais que es dissenyen més per a la reflexió (en certs casos) i la diversió o la divulgació (en d'altres) que per donar una resposta immediata a l'actualitat. Així, seria més fàcil una tria conscient, des del punt de vista de la diversitat i la igualtat, de les persones entrevistades o que participen en debats.

Finalment, aquest informe constata que la ficció de producció pròpia eixampla l'espai d'intervenció de les televisions en relació amb la introducció d'elements d'igualtat i de diversitat. En general, s'aprecia que la ficció s'aprofita, tot i que parcialment, per

representar de manera més igualitària i diversa alguns d'aquests grups o segments socials. L'anàlisi efectuada sobre els personatges principals de les sèries ubicades en l'actualitat i, per tant, susceptibles d'establir paral·lelismes amb la realitat així, ho demostra. És en aquest sentit que la dona té més protagonisme i amb rols que, en diversos aspectes, són menys desigualtaris que en la no-ficció; les persones joves guanyen protagonisme; les persones immigrades comparteixen característiques i espais amb les no immigrades. Igualment, la presència de malalties o de discapacitats se situa en una proporció superior que en els informatius.